

Приложение към Заповед № РД-336/24.04. 2012 г.
на министъра на околната среда и водите

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

РЕГИОНАЛНА ИНСПЕКЦИЯ ПО ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

гр. МОНТАНА

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА

през 2017 година

СЪДЪРЖАНИЕ

I. Введение.....	6
II. Анализи по компоненти на околната среда	9
II.1. Качество на атмосферния въздух	9
1. Мрежа за контрол качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ –Монтана като част от НСМОС - подсистема “Въздух”	9
2. Качество на атмосферния въздух – състояние и тенденции.....	9
- Райони за оценка и управление /РОУ/ на качеството на атмосферния въздух	10
- Източници на емисии на територията на РИОСВ – Монтана	15
3. Оценка на качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ – Монтана.....	17
II.2. Води	17
1. Кратко описание на основните приоритети при извършване на контролната дейност през годината.....	17
2. Опазване на повърхностните води.....	17
- поречия, попадащи в обхвата на РИОСВ – Монтана, кратка характеристика на пунктовете за наблюдение на повърхностните води, състояние на повърхностните води по отношение на замърсяването.....	29
3. Подземни води.....	39
4. Състояние на хидротехническите съоръжения /диги, язовирни стени и т. н./.....	45
5. Оценка на състоянието на повърхностните и подземни води на територията на РИОСВ.....	48
II.3. Земи и почви.....	49
1. Обобщена информация за територията на РИОСВ - Монтана.....	49
2. Замърсяване на почвите с тежки метали и металоиди.....	49
3. Нарушаване на земите и почвите от добивната промишленост.....	49
4. Замърсяване на почвите с продукти за растителна защита /пестициди/.....	50
5. Замърсяване на почвите с устойчиви органични замърсители, вкл. нефтопродукти.....	51
6. Ерозия на почвите.....	51
7. Засоляване и вкисляване на почвите.....	51
8. Нерегламентирано изхвърляне на отпадъци върху почвената повърхност.....	51
9. Кратка обобщена оценка за състоянието на почвите на територията на РИОСВ – Монтана.....	52
II.4. Защитени територии и биоразнообразие.....	52
1. Защитени територии.....	56

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2017 г.

2. Биоразнообразие, Natura 2000.....	66
III. Анализи по фактори на въздействие	76
III.1. Отпадъци	76
1. Кратка информация и анализ на разработването , приемането от общинските съвети, актуализирането на общински програми за управление на отпадъците и общински наредби....	76
2. Битови отпадъци.....	76
3. Строителни отпадъци.....	78
4. Производствени и опасни отпадъци.....	78
5. Финансов контрол на масово разпространени отпадъци.....	79
III.2. Шум.....	80
1. Контрол на промишлените източници по тоношение на излъчвания от тях шум в околната среда.....	80
III.3. Радиационен контрол.....	86
1. Радиационния гама фон и атмосферна активност.....	86
2. Кратка информация за радиологичните характеристики на необработваеми почви и води от повърхностни реки и водоеми.....	86
III.4. Химикали и управление на риска от големи аварии.....	87
1. Кратко описание на състоянието в областта на управлението на химикалите.....	87
2. Кратко описание на основните приоритети при извършване на контрола през годината, съгласно различните нормативни актове.....	88
3. Кратко описание на резултатите от контролната дейност (за химикали и за управление на риска от големи аварии).....	89
IV. Превантивна дейност и контрол.....	92
1. ОВОС и Екологична оценка	92
2. Комплексни разрешителни.....	93
3. Екологична отговорност и отстраняване на минали екологични щети.....	94
4. Информация за състоянието на околната среда за активно формиране на обществено поведение за грижа към околната среда.....	95
5. Административно-наказателна отговорност и принудителни административни мерки.....	99
V. Проекти/ обекти с екологично предназначение	101
VI. Заключение.....	107

СПИСЪК НА НАЙ-ЧЕСТО ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗВ	Закон за водите
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗГМО	Закон за генетично модифицираните организми
ЗЛР	Закон за лечебните растения
ЗЗ	Защитени зони
ЗМ	Защитена местност
ЗТ	Защитени територии
БЗП	Билкозаготвителен пункт
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗЧАВ	Закон за чистотата на атмосферния въздух
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ВЕЕС	Висш експертен екологичен съвет
ВЕЦ	Водноелектрическа централа
ГПСОВ	Градска пречиствателна станция за отпадъчни води
ДОВОС	Доклад за оценка на въздействието върху околната среда
ДГС	Държавно горско стопанство
ЕС	Европейски съюз
КАВ	Качество на атмосферния въздух
КПКЗ (IPPC)	Комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването
ЛМС	Локална мониторингова станция
МЗ	Министерство на здравеопазването
МФ	Министерство на финансите
МИЕ	Министерство на икономиката и енергетиката
МЗГ	Министерство на земеделието и горите
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МПС	Моторно превозно средство
НСМОС	Национална система за мониторинг на околната среда
НПО	Неправителствена организация
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2017 г.

ПЗ	Природна забележителност
ПДЕ	Пределно допустими емисии
ПДК	Пределно допустима концентрация
ПП	Природен парк
ПР	Поддържан резерват
Р	Резерват
ПДК м.е.	Пределно допустима концентрация – максимална еднократна
ПДК ср.дн.	Пределно допустима концентрация – средноденонощна
ПДК ср.год.	Пределно допустима концентрация – средногодишна
ПДН	Пределно допустима норма
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУП	Подробен устройствен план
ПАВ	Полициклични въглеводороди
ФПЧ	Фини прахови частици
РЛ	Регионална лаборатория
РОУ	Райони за оценка и управление

РИОСВ – Монтана

Адрес:

гр. Монтана 3400

ул. ”Юлиус Ирасек” № 4, п.к. 55

телефон 096/300960; факс 096/300960, 300961

e-mail: riosv_mont@net-surf.net

<http://www.riosv-montana.com>

зелен телефон: 096/300961

ТЕЛЕФОНИ

Директор – 096/300960

Технически сътрудник; зелен телефон – 096/300961

Директор на дирекция „АФПД“/Гл. счетоводител 096/300965

Директор на дирекция “КОС” – 096/300561

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2017 г.

Директор на дирекция “ПД” –	096/300561
Административно обслужване “Едно гише” -	096/300964
Направление “Опазване чистотата на атмосферния въздух и ВФФ” –	096/300963
Направление “Опазване на водите” –	096/300964
Направление “Управление на отпадъците и опазване на почвите” –	096/300964
Направление “Комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването, екологична отговорност и доброволни ангажименти” –	096/300964
Направление “Екологична оценка и ОВОС” –	096/300964
Направление “Биологично разнообразие, защитени територии и зони” -	096/300963
Направление “Специализирани регистри” –	096/300963

ВЪВЕДЕНИЕ

Докладът за състоянието на околната среда на територията, контролирана от РИОСВ – Монтана е подготвен от експертите на инспекцията с цел обективно и своевременно информирание на обществеността за състоянието на околната среда в териториалния обхват на РИОСВ – Монтана – област Монтана и област Видин.

В Регионалния доклад за състоянието на околната среда през 2016 г. е представена информация по всички компоненти на околната среда – въздух, води, почви, биологично разнообразие, както и факторите, които ѝ въздействат – отпадъци, шум, химични вещества.

Регионалният доклад е насочен към заинтересованите за опазване на околната среда – държавни институции, граждани, неправителствени организации, учаци.

КРАТКА ФИЗИКО-ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА РАЙОНА

В обсега на контрол от страна на РИОСВ – Монтана попадат две области Монтана и Видин. Област Монтана включва единадесет общини: Берковица, Бойчиновци, Брусарци, Вълчедръм, Вършец, Георги Дамяново, Лом, Медковец, Монтана, Чипровци и Якимово. Област Видин включва също единадесет общини: Белоградчик, Бойница, Брегово, Видин, Грамада, Димово, Кула, Макреш, Ново село, Ружинци и Чупрене.

Географско положение, граници и големина

Частта от северозападния район на РБългария, която контролира инспекцията, заема територия до р. Дунав на север, билото на Западна Стара планина на юг, на запад границата съвпада с държавната граница с РСърбия и Черна гора, а на изток с област Враца. Граничното му положение с р. Дунав и близостта му до гр. София са дали отражение върху стопанското развитие на района. В миналото тази част от страната е била аграрен снабдител на София и Софийския индустриален и консумативен район. При новите условия

географското положение придобива нови измерения. Ломското пристанище се оформя като най-важното за доставка на суровини и стоки, увеличава се значението на пристанище Видин и „Дунав мост 2“, като важен транспортен коридор.

Стопанско - географска преценка на природните условия и ресурси

Релеф

Районът се характеризира с разнообразен релеф, включващ част от Дунавския бряг, Дунавската равнина, Предбалкана и северните склонове на Западна Стара планина. Крайдунавските низини (Видинска, Ломска и Златия) и прилежащата им част от Дунавската равнина обхващат 60% от територията на района. Равнинният характер на релефа и близостта му с пълноводната р. Дунав способстват за напояване и механизано обработване на земите. Следва Западната част на Предбалкана (Връшка чука, Бабин нос, Белоградчишкия венец, Ведерник, Широка планина, Веренишко бърдо и Пъстрина). Тя има разположение северозапад-югоизток. По южните склонове на Предбалкана се намират едни от най-големите овощни градини и лозя, а естествените пасища благоприятстват развитието на пасищното животновъдство. Старопланинската част започва от прохода Свети Никола, Чипровско-Берковския дял и стига до Козница. В тази част са най-хубавите букови гори и пасища в Северозападна България, което е важно условие за развитие на дърводобива и животновъдството. Петроханският проход предоставя най-краткия път от София до Видин и Лом, а долинните разширения на реките между Предбалкана и Стара планина са благоприятни за развитие на земеделието.

Полезни и изкопаеми

От полезните изкопаеми в района със стопанско значение са медните и оловно-цинкови руди в Чипровска планина, като с ограничени запаси, но богати по съдържание на метал са железните руди при с. Мартиново, общ. Чипровци. От нерудните изкопаеми стопанско значение имат запасите на варовици и мергели – суровина за циментовата промишленост и за производството на вар. Глините при с. Клисурица се използват като суровина за подовата керамика, брекчите при с. Челюстница – за производство на облицовъчни материали, а мрамора и гранита в Берковско - за облицовъчни материали и изделия. При с. Кошава и Сланотрън се намират най-големите запаси на гипс в страната. Златоносен пясък има по поречието на р. Огоста и р.Златица.

Климат

Климатът е умерено континентален. Средната януарска температура е 0°C, а средната юлска - 20°C. През лятото преобладават северозападни влажни ветрове, а през зимата те са североизточни, причиняващи измръзване на почвите.

Води

Водите в района все още се използват недостатъчно. В горните течения водите на реките се използват за електропроизводство (Петроханската каскада и каскадата на р. Горни Лом.). Все още слабо е използването на водите от язовир “Огоста”, а е възможно да бъдат напоявани над 1,5 млн. дка нови поливни площи.

Почви

Почвите в региона са разнообразни. Низините са покрити с плодородни алувиално-ливадни почви. Черноземите в Дунавската равнина са образувани върху льосова основа. В Предбалкана преобладават светлосиви и тъмносиви горски почви, а в Старопланинската част – кафяви горски и планинско-ливадни почви. Почвеното богатство е добра предпоставка в съчетание с климатичните условия и повърхнината за производството на зърнени храни, фуражи, захарно цвекло, за развитие на зеленчукопроизводството, лозарството и овощарството.

Флора

Регионът се отличава с голямо разнообразие на дървесни, храстови и тревни съобщества. Горските ресурси са представени предимно от широко-листни гори (дъб, бук, габър, липа, ясен и др.), по поречията –

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2017 г.

върби, лески, елши, тополи, в планинските части – смесени широколистно-иглолистни (бук, ела, смърч, бор) и във високопланинските части - иглолистни (ела, смърч, клек). Храстовидните формации като подлес или самостоятелно се срещат на-всякъде - шипка, къпина, малина, трънка, дрян, келяв габър и т. н. Предбалканът и Старопланинието са най-богатите по отношение на биоразнообразие, като тук се срещат около 45 реликтни /в миналите геологични епохи са имали широко разпространение, а днес заемат неголеми територии/ и ендемични /срещат се само в определен географски район/ защитени видове растения.

Фауна

Районът има значително разнообразие. Най-многочислено е видовото разнообразие сред гръбначните. Гнездящите птици са над 150 вида, влечугите са над 16 вида, бозайниците - над 60 вида, рибите – над 20. Богата на реликтни и ендемитни /срещат се само в определен географски район/ видове е и безгръбначната фауна.

Население

Селищната мрежа се състои от 22 общини, съответно по единадесет за област Монтана и област Видин.

I. Анализи по компоненти на околната среда.

II. 1. Качество на атмосферния въздух.

1. Мрежа за контрол качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ – Монтана като част от Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС) – подсистема „Въздух”

„Въздухът” е основен компонент на околната среда, без който съществуването на всички живи организми е невъзможно. Неговото качество е от съществено значение за здравето на населението и околната среда. Под „Качество на атмосферния въздух” се разбира състоянието на приземния слой на атмосферата, определено от състава и съотношението на естествените ѝ съставки и добавените вещества с естествен и антропогенен произход.

Атмосферният въздух представлява смес от различни газове, сред които преобладават количествено четири съставки: азот (75,51 % масово участие), кислород (23,01 % масово участие), аргон (1,29 % масово участие) и въглероден диоксид (0,04 % масово участие). Останалите съставки като водород, неон, хелий и др. са в незначителни количества. Освен тези постоянни газове в атмосферния въздух се появяват различни частици и газове, в по-малки или в по-големи количества, в зависимост от климата, сезона, мястото и др. фактори, които са вследствие замърсяване от човешката дейност в сферите на промишлеността, битата, транспорта и др. Тези вещества се наричат „замърсители” или „вредни вещества”. Това са всички тези вещества, които предизвикват промени в качеството на атмосферния въздух и могат да доведат до неблагоприятни последици върху живота и здравето на хората, до увреждане на живите ресурси, почвата и екосистемите.

Качеството на атмосферния въздух в приземния слой се определя от следните по-често срещани въздушни замърсители: частици (прах, сажда, аерозоли и др.), озон, въглероден оксид, серен диоксид, азотен диоксид, олово, арсен, тежки метали, полициклични ароматни въглеводороди (ПАВ) и др.

През 2017 г. в региона на РИОСВ – Монтана е действал един стационарен пункт за контрол на качеството на атмосферния въздух в гр. Монтана, а именно „РИОСВ – Монтана” – градски фонов. Пунктът се обслужва от Регионална лаборатория – Монтана и работи с ръчно пробонабиране всеки работен ден. Контролираните замърсители са: „серен диоксид”, „азотен диоксид”, „ПАВ”, „ФПЧ₁₀” и „никел”. Мониторингът на качеството на атмосферния въздух в гр. Видин през 2017 г. се осъществявал от автоматична измервателна станция – Видин. Пунктът е градски фонов. Контролираните замърсители в него са: „серен диоксид” и „ФПЧ₁₀”. Монтана и Видин са най-големите градове на територията, контролирана от РИОСВ – Монтана, с най-добре развити инфраструктура, промишленост, численост на населението и съответно най-много действащи и потенциални източници на замърсяване на атмосферния въздух.

2. Качество на атмосферния въздух – състояние и тенденции

Във връзка с ограничаване на антропогенното въздействие върху качеството на атмосферния въздух са издадени нормативни актове, имащи за цел защита на човека и околна среда от отрицателни последици. С тези закони се определят и норми:

- за имисии – пределно допустими концентрации на вредните вещества, чието наличие във въздуха не застрашава здравето на населението, флората и фауната;
- за емисии – норми за допустимо количество вредни вещества, които могат да бъдат отделени в атмосферния въздух от съответните източници и зависят от вида, спецификата и мощността на отделните производства и инсталации.

Пределно допустимата концентрация на даден замърсител се определя като маса, съдържаща се в един кубически метър въздух при нормални условия и може да бъде:

- максимално еднократна концентрация – определя въздействието на замърсителя за кратък период от време (30 или 60 минути);

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2017 г.

- средноденонощна концентрация – показва допустимата степен на замърсяване за продължителен период, обхващащ пиковите часове и часовете, в които очакваното замърсяване е най-малко (през нощта);
- средногодишна концентрация е средно аритметично от средноденонощните концентрации, регистрирани в продължение на една година.

Всички тези пределно допустими концентрации дават оценка за степента на замърсяване на атмосферния въздух и за неговото качество. Разпределението на пунктовете, контролиращи качеството на атмосферния въздух, е посочено в табл. 2.1.

Таблица 2.1.

Замърсител	ФПЧ10	Pb аер.	SO ₂	NO ₂	CO	H ₂ S	бензен	NH ₃	ПАВ	As аер.	Cd аер	Ni	ФПЧ2.5	NO	O ₃
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Общ брой пунктове	2	-	2	1	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-
в т.ч.:															
1.Пункт „РИОСВ-Монтана”, гр. Монтана	да	-	да	да	-	-	-	-	да	-	-	да	-	-	-
2. Автоматична измервателна станция, гр. Видин	да	-	да	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Брой пунктове с концентрация над ПС на СЧН или ПДК м.е в т.ч.	2	-	0	0	-	-	-	-	0	-	-	0	-	-	-
1.Пункт „РИОСВ-Монтана”, гр. Монтана	да	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Автоматична измервателна станция, гр. Видин	да	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Пунктове с концентрация над СГН, в т.ч.:	2	-	0	0	-	-	-	-	1	-	-	0	-	-	-
1.Пункт „РИОСВ-Монтана”, гр. Монтана	да	-	-	-	-	-	-	-	да	-	-	-	-	-	-
2. Автоматична измервателна станция, гр. Видин	да	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ПС на СЧН - прагова стойност на средночасова норма за опазване на човешкото здраве за основните атмосферни замърсители

ПС на СДН - прагова стойност на среднодневна норма за опазване на човешкото здраве за основните атмосферни замърсители (24-часова експозиция)

СГН - средногодишна норма за опазване на човешкото здраве за основните атмосферни замърсители при едногодишна експозиция

ПДК - максимална концентрация на замърсяващите вещества в околната среда, неподвижващи неблагоприятно въздействие върху населението, флората и фауната

ПДКм.е. - най-високата допустима краткосрочна концентрация в продължение на 30- или 60-минутна експозиция за определен замърсител, регистриран в даден пункт за определен период на наблюдение

ПДКср.дн. - допустимата концентрация в продължение на 24-часова експозиция като средна аритметична стойност от еднократните концентрации, регистрирани неколккратно през денонощието, или тази, отчетена при непрекъснато пробовземане в продължение на 24 часа

ПДКср.год. - допустимата концентрация в течение на едногодишна експозиция като средна аритметична стойност от средноденонощните концентрации, регистрирани в продължение на една година

• Фини прахови частици (ФПЧ₁₀)

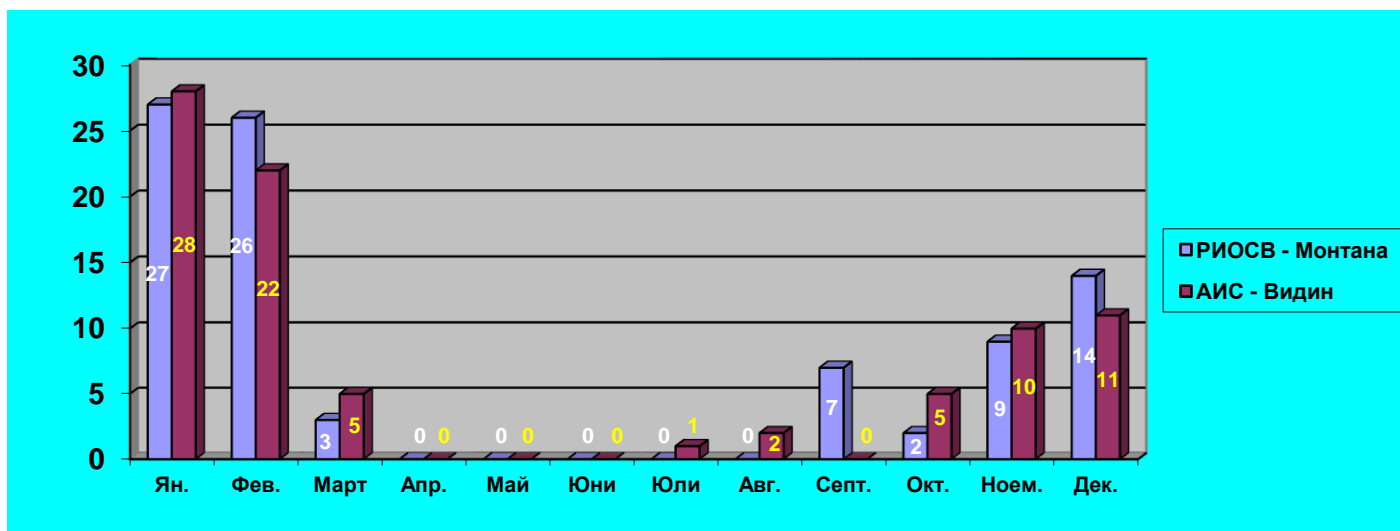
Фините прахови частици са основен замърсител на атмосферния въздух в населените места поради голямото разнообразие на източници, емитиращи ФПЧ – горивни инсталации, транспорт, битово отопление и др. Допустимата средногодишна концентрация за ФПЧ₁₀ е ПДКср.год. = 40 µg/m³ при норма от максимум 35 броя превишения на средноденонощната концентрация ПДКср.дн. = 50 µg/m³ през годината.

За 2017 година са регистрирани превишения по този показател и в двата пункта за мониторинг на територията на РИОСВ - Монтана. Средногодишната концентрация на ФПЧ₁₀ в пункт „РИОСВ – Монтана” е 44.9 µg/m³ – 1.12 пъти нормата за ПДК ср.год. Превишенията имат подчертано сезонен характер – почти всички регистрирани превишения са през зимния период. Броят на дните с превишения на ПДКср.дн. е 88, което е около 25 % от общия брой анализирани проби. Анализът на резултатите показва, че източникът с най-съществен принос за формирането на високите имиссионни стойности на ФПЧ₁₀ е битовото отопление, което в преобладаващата си част се осъществява на твърдо гориво. В резултат на газификацията на промишления и общественения сектор след 2001 г. се отчита рязко понижаване на средногодишните нива на ФПЧ₁₀ – с над 50 %, но въпреки това същите остават твърдо над нормите. С прилагане и изпълнение на мерките в актуализираната общинска програма, приета през м. октомври 2016 г. от ОБС-Монтана, се очаква постепенно намаляване на нивата на ФПЧ₁₀ през следващите години.

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2017 г.

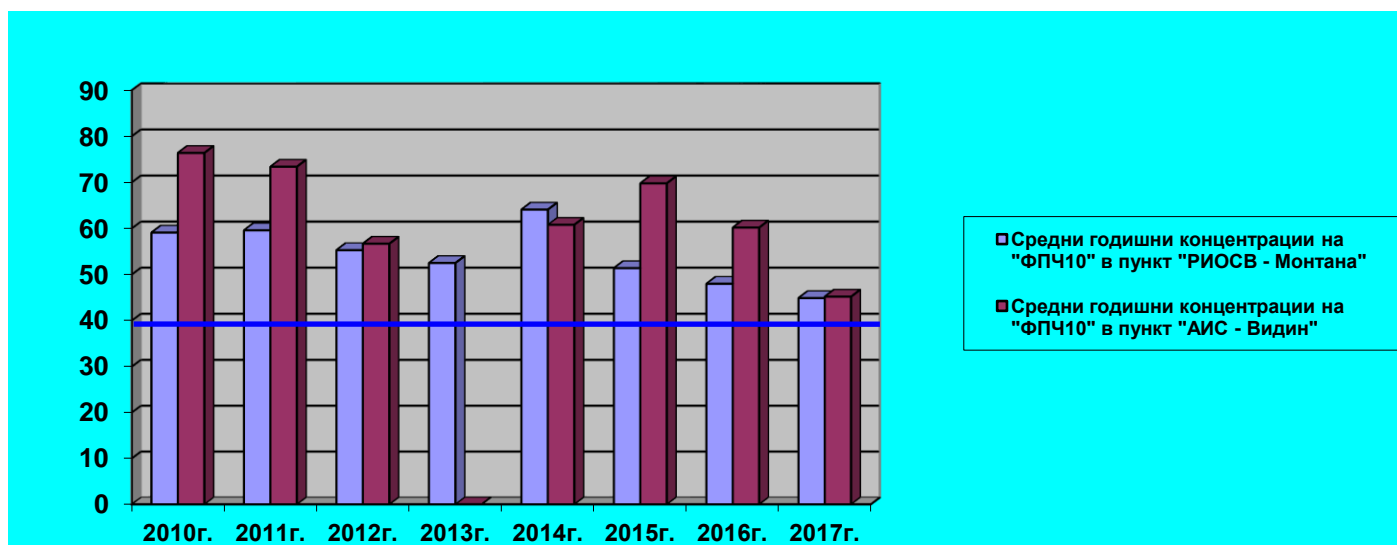
В автоматичната измервателна станция в гр. Видин броят на дните с регистрирани превишения е 84, или около 24 % от общия брой анализирани проби. Средногодишната концентрация е $45.2 \mu\text{g}/\text{m}^3$, което е значителен спад на замърсяването с ФПЧ₁₀, предвид стойност от $60.2 \mu\text{g}/\text{m}^3$ през предходната година. Превишенията също са с подчертано сезонен характер – от октомври до април, което води до извода, че основният източник на замърсяване на въздуха с ФПЧ₁₀ е отоплението в битовия и обществената сектор. В град Видин не е започнала и не се очаква в обозримо бъдеще газификация, освен използващите компресиран газ за горивните си източници няколко промишлени предприятия. Чрез прилагане и изпълнение на мерките, заложили в плана за действие до 2020 г. към актуализираната общинска програма, се очаква по осезаемо намаление на броя превишения, респективно средногодишното замърсяване с фини прахови частици в гр. Видин и региона.

Брой на превишенията на средноденонощните стойности на „ФПЧ₁₀“ по месеци в пункт „РИОСВ – Монтана“ и пункт „АИС – Видин“ през 2017 г.

Средни годишни концентрации в $\mu\text{g}/\text{m}^3$ по показател „ФПЧ₁₀“ в пункт „РИОСВ – Монтана“ и пункт „АИС – Видин“ за периода 2010 г. - 2017 г.

	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.
РИОСВ – МОНТАНА	59.1	59.6	55.3	52.5	64.1	51.4	48.0	44.9
АИС – ВИДИН	76.4	73.4	56.7	-	60.8	69.8	60.2	45.2

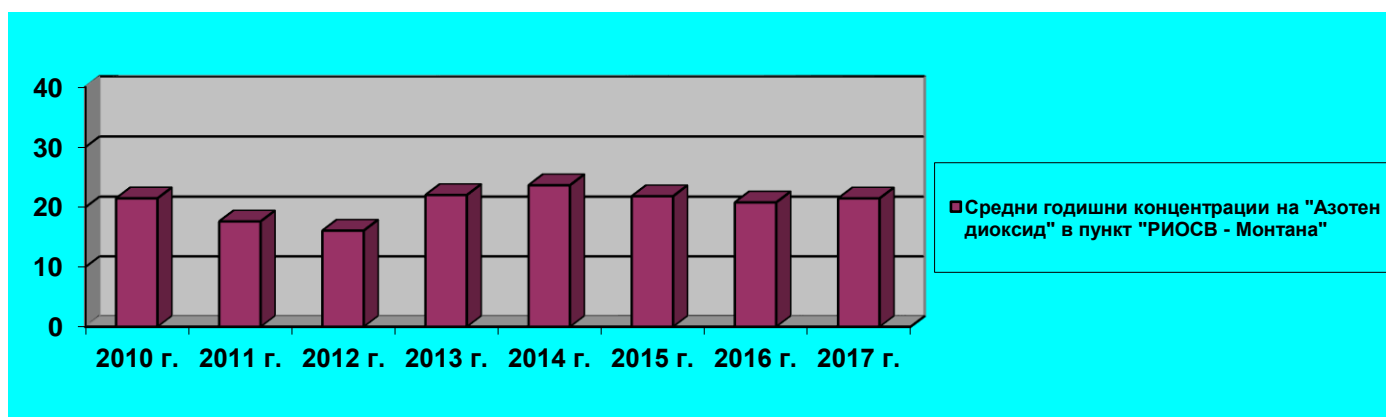

• **Азотен диоксид**

През 2017 год. не са регистрирани превишения на максимално еднократните и средногодишната пределно допустими концентрации на азотен диоксид в стационарния пункт в гр. Монтана. Констатира се добре изразена сезонна зависимост на стойностите, като по-високите концентрации са през зимния отоплителен сезон. Средногодишната концентрация за пункт „РИОСВ – Монтана” е $21.49 \mu\text{g}/\text{m}^3$ при ПДК_{ср.год.} = $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Тенденцията е към запазване на относително постоянни стойности на средногодишните концентрации за последните години в пункта в гр. Монтана. От месец октомври 2008 г. ръчното пробонабиране на газове в гр. Видин е преустановено и е въведена в експлоатация автоматична станция за контрол качеството на атмосферния въздух. Станцията е в редовна експлоатация от 01.01.2009 г., като не се извършва измерване по показател „азотен диоксид”.

Средни годишни концентрации в $\mu\text{g}/\text{m}^3$ по показател „Азотен диоксид“ в пункт „РИОСВ – Монтана“ за периода 2010 г. - 2017 г.

2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.
21.50	17.64	16.10	22.05	23.68	21.85	20.82	21.49

• **Серен диоксид**

В пункт „РИОСВ – Монтана” не са регистрирани превишения на ПДКм.е. = 350 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ и ПДКср.дн. = 125 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ на серен диоксид, като максималните концентрации през 2017 година са съответно 50.3 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ и 49,8 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. В резултат на газификацията на почти всички промишлени източници в гр. Монтана се констатира значително намаление на емисиите на серен диоксид и концентрациите му в атмосферата.

В автоматичната измервателна станция в гр. Видин през 2017 год. не са регистрирани превишения на ПДКм.е. = 350 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ и ПДКср.дн. = 125 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Най-високите отчетени средночасова и средноденонощна концентрации в пункта са съответно 51.3 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ и 25.1 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

Повишените концентрации на серен диоксид са характерни предимно през зимния сезон поради масово използване на твърди горива за битово отопление и неблагоприятни атмосферни условия – ниски температури и атмосферно налягане, тихо време и температурни инверсии.

• **Никел**

За 2017 г. по показател „никел“ не се наблюдава тенденция към повишаване на съдържанието му в атмосферния въздух в гр. Монтана. Средногодишната концентрация е 0,27 ng/m^3 при целева норма от 20 ng/m^3 .

• **Полициклични ароматни въглеводороди**

Завишени стойности на концентрациите на ПАВ в пункт „РИОСВ – Монтана” са установени основно през есенно-зимния период (януари-март и октомври-декември) на 2017 г. и са следствие на непълното горене на твърдо гориво в битовия сектор и неправилно изгаряне на дизеловото гориво в двигателите на автомобилите. През останалата част от годината стойностите са нулеви (под границата на количествено откриване на метода). Средногодишната целева норма от 1 ng/m^3 (приложение № 1 към чл. 3 от Наредба № 11 от 14 май 2007 г. за норми за арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух) е превишена значително – 2,81 ng/m^3 .

Районите за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух са определени в съответствие с изискванията на Наредба № 7 (ДВ, бр. 45/1999 г.) и Наредба №12 (ДВ, бр.58 / 2010 г.) към Закона за чистотата на атмосферния въздух (ЗЧАВ) (ДВ, бр. 45/1996 г.).

Изпълнителната агенция по околна среда, съгласувано с РИОСВ – Монтана, изготви списък на районите за оценка и управление на КАВ на територията ѝ. Те са както следва:

- **По чл. 30, ал. 1, т.1** – райони, в които нивата на един или няколко замърсители превишават установените норми и/или нормите плюс определени допустими отклонения от тях (включително и райони, в които е налице превишаване на установените норми за съответните замърсители, в случаите когато за последните не са определени допустими отклонения). Тук попадат:

I район – Монтана, обхващащ община Монтана;

II район – Видин, обхващащ община Видин;

- **По чл. 30, ал. 1, т. 3** – райони, в които нивата на един или няколко замърсители са между съответните горни и долни оценъчни прагове. Тук попадат:

III район – Лом, обхващащ община Лом

IV район – Берковица, обхващащ общините Берковица, Вършец, Чипровци, Георги Дамяново и Чупрене;

V район – Брегово, обхващащ общините Брегово и Ново село;

- **По чл. 30, ал. 1, т. 4** – райони, в които нивата на един или няколко замърсители не превишават долните оценъчни прагове. Тук попадат:

VI район – Бойчиновци, обхващащ общините Бойчиновци, Брусарци, Медковец, Вълчедръм и Якимово;

VII район – Кула, обхващащ общините Кула, Грамада, Макреш и Бойница;

VIII район – Белоградчик, обхващащ общините Белоградчик, Димово и Ружинци.

Общините, класифицирани по чл. 30, ал. 1, т. 3 и т. 4 не разполагат със стационарни пунктове за контрол качеството на атмосферния въздух.

От извършените проверки на изпълнение на мерките, заложиени за изпълнение от общини Монтана и Видин в общинските Програми по чл. 27 от ЗЧАВ и чл. чл. 30 и 31 от Наредба № 7 (ДВ, бр. 45/1999 г.), се установи изпълняването им в съответствие със заложените срокове и финансови средства, но се констатира и продължаващо неизпълнение на установените норми за ФПЧ₁₀.

Източници на емисии на територията на РИОСВ – Монтана

През 2017 г. на територията на РИОСВ – Монтана осъществяват дейност 343 бр. обекти, включително 86 бр. бензиностанции, попадащи в обхвата на контрол съгласно ЗЧАВ и подзаконовите му нормативни актове по отношение емитирането на вредни вещества атмосферния въздух.

Единственият голям горивен източник на територията на РИОСВ – Монтана е ТЕЦ към "Видахим" АД, гр. Видин. През цялата 2017 г. централата не е работила, за което РИОСВ – Монтана е уведомявана ежесмесечно от оператора на ТЕЦ-а.

За спазване на изискванията на ЗЧАВ и Наредба № 1/2005 г. за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии (Наредба № 1/2005 г., обн. ДВ, бр. 64/2005 г.) са извършени 49 броя проверки, от които 15 броя извънредни и 13 броя по изпълнение на условията в издадени комплексни разрешителни. Дадени са 5 броя предписания, изпълнени в срок.

В инспекцията са представени 20 броя доклади за извършени от операторите собствени измервания на емисиите на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от точкови източници. Въз основа на тези доклади, за прекратяване на замърсяването на атмосферния въздух с наднормени стойности на емисиите на вредни вещества, на „Фабрика за производство на дървени играчки“, гр. Монтана, с оператор „Ирели“ ООД, гр. Пазарджик и на „Маслодобивна фабрика“ в с. Д-р Йосифово, общ. Монтана към „Фаустина груп“ ЕООД, гр. София, със заповеди на директора на РИОСВ – Монтана са отменени наложените месечни санкции, а на „Випом“ АД, гр. Видин, за понижаване на замърсяването са предприети действия по намаляване на текуща санкция. На „БКС Бъдинстрой“ АД, гр. Видин е възобновена временно спряната текуща санкция след започване на работа през годината.

Въз основа на констатирани при контролно измерване през годината нови стойности на замърсяване над нормите, са предприети действия по налагане на нова текуща месечна санкция на обект асфалтова база към „БКС Бъдинстрой“ АД, гр. Видин.

През отчетния период по Наредба № 16 (ДВ, бр. 75/1999 г.) за ограничаване емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини са извършени проверки на 18 броя бензиностанции и са дадени, съответно изпълнени, 3 броя предписания.

Нарушения от извършените проверки на 8 броя инсталации за съответствието им с изискванията на Наредба № 7/2003г. (ДВ, бр. 96/31 .10. 2003 г.) за норми на допустими емисии на летливи органични съединения, изпускани в околната среда, главно в атмосферния въздух в резултат на употребата на разтворители в определени инсталации, не са констатирани. Проверени и утвърдени са представените 6 броя планове за управление на разтворителите за инсталации, извършващи дейности по Приложение №1 от горепосочената наредба. Няма нарушения в етикетирането на продаваните на пазара и използвани продукти и съдържанието на летливи органични съединения в тях на проверените осем обекта, попадащи в обхвата на Наредбата за ограничаване емисиите на летливи органични съединения при употребата на органични разтворители в определени бои, лакове и авторепаратурни продукти.

В изпълнение на изискванията на чл. 17 от ЗЧАВ, респективно Наредбите по прилагане на Регламент (ЕО) № 1005/2009 г. за веществата, нарушаващи озоновия слой и Регламент (ЕС) № 517/2014 за флуорсъдържащите газове и за отмяната на Регламент (ЕО) №842/2006, са извършени 33 проверки. Дадените 4 броя предписания за допълнителна информация и актуализация на наличната на обектите документация са изпълнени в указания от експертите на инспекцията срок. За констатиран

незаконен внос на озоноразрушаващи вещества по сигнал на митническо бюро – Видин към Агенция „Митници“ е извършена проверка от РИОСВ – Монтана, като цялата преписка, с констатираните факти и обстоятелства по нарушението, е препратена на Районна прокуратура – Кула за произнасяне по компетентност.

При проверките на обектите с издадени разрешителни за емисии на парникови газове - ТЕЦ към „Видахим“ АД, гр. Видин и „Стройкерамика“ ООД, гр. Монтана, не са установени нарушения от операторите им по изпълнение на условията в разрешителните.

От извършените проверки по подадените 7 броя сигнали и жалби за замърсяване на атмосферния въздух се констатира неоснователността им.

3. Оценка за качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ – Монтана

От изложеното по-горе могат да се направят следните заключения за състоянието на атмосферния въздух:

◆ в малките общини замърсяването на въздуха се дължи основно на ползването на твърди горива през отоплителния сезон от населението. Промислената дейност в тези общини е силно ограничена и не води до сериозно замърсяване на въздуха.

◆ в община Монтана се забелязва положителна тенденция към намаляване броя на превишения на средноденонощната и средногодишната концентрации на фини прахови частици във въздушния басейн над града. След въвеждане в експлоатация на обиколния път на гр. Монтана в самия край на 2015 г. значително намаля трафика на товарни автомобили през града. Стойностите на концентрациите на серен диоксид и азотен диоксид се запазват сравнително ниски и постоянни през последните няколко години.

◆ в община Видин през 2017 г. се отчита повече от двукратно намаляване на броя на наднормените средноденонощни концентрации на PM_{10} , както и значително понижение на средногодишното замърсяване на въздуха. Общинската администрация изпълнява заложените мерки в плана за действие към Програмата за намаляване нивата на фини прахови частици и достигане на установените норми в РОУ на КАВ – Видин за периода 2015-2020 г.

Поради необходимостта от окончателно валидиране на данните преди докладване в Европейската агенция по околна среда са възможни минимални промени в публикуваните данни. Окончателните данни се публикуват в Националния доклад за състоянието и опазването на околната среда, изготвян от ИАОС.

II. ОПАЗВАНЕ НА ВОДИТЕ

1. КАЧЕСТВО НА ПОВЪРХНОСТНИТЕ ВОДИ

1.1. Кратко описание на основните приоритети при извършване на контролната дейност през 2017 г.

През 2017 г. съгласно действащата нормативна уредба в областта на водите и в рамките на териториалния обхват на РИОСВ – Монтана основните приоритети в работата са свързани с опазването на водите от замърсяване и подобряване на тяхното състояние като стратегически общонационален неделим природен ресурс чрез осъществяване на превантивен, текущ и последващ контрол на източниците на замърсяваната територията на областите Видин и Монтана. Целта е да се осигури достатъчно количество и добро качество на водите чрез намаляване замърсяването на водите от битови и промишлени източници, както и подобряване ефективността от пречистването на заустваните отпадъчни води чрез засилен контрол на изградените пречиствателни съоръжения.

Контролът, който е осъществен от експертите в направление „Опазване на водите” през 2017 г., предвид разпоредбите на Закона за водите и подзаконовите му нормативни актове, включва следните дейности:

- контрол на обектите, формиращи отпадъчни води, включително и на състоянието и правилната експлоатация на канализационните мрежи на обектите, формиращи отпадъчни води, както и на пречиствателните станции и пречиствателните съоръжения към тях;
- контрол върху изпълнението на условията и изискванията в издадените разрешителни за заустване на отпадъчни води по Закона за водите, както и на комплексните разрешителни, издадени по реда на Закона за опазване на околната среда;
- провеждане мониторинг на отпадъчните води – собствен и контролен въз основа на изготвени списъци на обектите, формиращи емисии на приоритетни и приоритетно опасни вещества, общи и специфични замърсители, които подлежат на задължителен емисионен контрол. Съвместно с Регионална лаборатория – Монтана към ИАОС - София е проведен контролен мониторинг на отпадъчните води от 27 броя емитери и се поддържа база данни с резултатите от извършения мониторинг;
- проверки по жалби и сигнали, свързани с аварийни изпускания на отпадъчни води и замърсяване на водите;
- Участие в комисии за обследване на проводимостта на речните легла с цел постоянна защита от вредното въздействие на водите.

2. ОПАЗВАНЕ НА ПОВЪРХНОСТНИТЕ ВОДИ

2.1. Поречия, попадащи в обхвата на РИОСВ - Монтана

Територията, контролирана от РИОСВ – Монтана, попада в обхвата на Басейнова дирекция „Дунавски район“ с център гр. Плевен (БДДР-Плевен). Дунавският район обхваща българската територия от международния басейн на река Дунав, като административно-териториален обхват покрива изцяло или частично 18 области на България, 126 общини и 2278 населени места, включително столицата на страната - гр. София. Общата площ, която обхваща района, е 47235 кв. км. или 42,5% от територията на Р България и обединява речните басейни на 11 реки: Дунав, реките, западно от Огоста, Огоста, Искър, Вит, Осъм, Янтра, Русенски Лом, Дунавски добруджански реки, Ерма и Нишава. Това са поречията на всички реки, вливащи се в р. Дунав на територията на България или извън нея, пресичащи западната граница на страната.

Повърхностно водно тяло означава отделен и значителен елемент от повърхностни води, като езеро, язовир, поток, река или канал, част от поток, река или канал, преходни води или разширение на крайбрежни води. В Дунавския район са идентифицирани следните категории повърхностни води:

➤ **Реки** – вътрешно-териториален воден обект – естествен воден поток, протичащ в повечето случаи по повърхността на земята, но който може да протича и под земята за част от течението си (т.н. пониращи реки). Понорът дава началото на подземна река, която, преминавайки през подземни кухини и тунели, отново излиза на повърхността.

➤ **Езера** - вътрешно-териториален повърхностен воден обект със стоящи води. **Язовирите** са водни обекти, образувани в резултат от човешка дейност. Контролираните от РИОСВ - Монтана поречия, попадащи на териториите на областите Монтана и Видин са:

- поречие Дунав - обща водосборна площ 4 330,856 км²;
- поречие Огоста - обща водосборна площ 4 282,290 км²;
- поречие Западно от Огоста - обща водосборна площ 3 910,578 км².

2.1.1. Поречие р. Дунав - включва р. Дунав от границата при с. Ново село, общ. Ново село, до границата при гр. Силистра. Река Дунав е втората по големина река в Европа след Волга. Води началото си от планината Шварцвалд и дължината ѝ е 2859 км. Средният дебит на реката преди делтата е 6500 м³/секунда. Тя минава през 10 държави и заема общо 817 000 кв. км. Включена е в списъка на няколкото най-застрашени реки в света, изготвен за Световния ден на водата през 2007 г. При вливането си в Черно море тя се разделя на три ръкава – Килийски, Сулински и Георгиевски. Най-северният – Килийският ръкав, служи за граница на Румъния и Украйна. Средният ръкав – Сулинският, е най-пълноводният и най-дълбокият. В Югоизточната част на Европа, около Черно море, т.е. в долната част по течението на р. Дунав са разположени България и Румъния, като общата им граница е с дължина 631,3 км, от които 420 км по талвега на р. Дунав. Двете държави понасят интензивно замърсяване на водите на р. Дунав, идващо от горните части.

По-големи притоци на р. Дунав на територията на България са реките: Лом, Огоста, Цибрица, Искър, Вит, Осъм, Янтра, Русенски Лом. На много места брегът е тесен и слиза стръмно към реката. На определени места той е широк до няколко километра и загражда сравнително големи низини, които периодично се заливат. За предпазването от заливането им от високите дунавски води са изградени земни диги.

2.1.2. Поречие Огоста - общата водосборна площ на поречието е 4 282,290 км², което попада в обхвата на контрол на две регионални инспекции по околна среда и водите – Монтана и Враца. На територията на РИОСВ – Монтана попадат 19 на брой реки с обща дължина от 333,843 км и водосборна площ 1 995,684 км², и 2 броя ПВТ, определени като езера с водосборна площ 68,334 км².

За начало на река Огоста е приета р. Чипровска (35.1 км), която извира под вр. „Вража глава“ (935 м) на границата с Република Сърбия (в Чипровско-Берковска планина, Западна Стара планина). Дължина на реката е 144.1 км с водосборна площ от 3157.1 км². Огоста приема водите на около 40 притока, най-големи от които са Превалска река (дължина 19.3 км), Лопушанска Огоста (17.0 км), Дългоделска Огоста (29.4 км), Берковска река (16.8 км), Бързия (35.3 км), Шугавица (45.6 км), Ботуня (68.7 км), Въртешница (38.2 км), Черна река (12.9 км).

Началото на Чипровска река (срещана и под името Пилатовец) е типично планинско дере с голям наклон средно 160%. Коритото е тясно и дъното му е покрито с едри камъни и чакъл, свлечени от страничните дерета. От гр. Чипровци до с. Бели Мел наклонът на реката намалява и долината прави значителни уширения, особено в района между Чипровци и Железна. Дъното на долината става на места много тясно (80 - 100 м) с много стръмни склонове. Склоновете са гъсто залесени с широколистна гора. Бреговете на реката са немного високи и обрасли с храсти. Речното дъно е покрито с камъни, чакъл и пясък.

От с. Бели Мел до Монтана речната долина е коритообразна, с широко долинно дъно (800 - 1000 м), заето от работни площи. Склоновете на долината стават много полегати и се оформят от отделни хълмове. Залесеността чувствително намалява. Надлъжният наклон на коритото е много малък - средно 3-4 ‰. Дъното е покрито с едър чакъл. Реката мени коритото си, като тече покрай левия или десния склон на долината.

След град Монтана долината става по-широка. Залесеността почти изчезва. При с. Ерден Огоста прорязва един рид (Калето), където долината става 200 м широка. Реката в този участък е широка. Речното корито е покрито с едър и дребен чакъл.

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2017 г.

Към с. Владимирово напречният профил на долината е трапецовиден. Десният склон е по-висок от левия. Реката започва да описва меандри независимо правия участък на долината. Надлъжният наклон е много малък — около 1 ‰.

До гр. Мизия характерът на долината се запазва същият. Склоновете бързо намаляват височината и наклона си. Реката до вливането си в Дунав описва силно извити меандри. От с. Портитовци р. Огоста навлиза в напълно равнинен терен. Ширината ѝ е голяма — на места достига до 400 м. Дъното ѝ е покрито с чакъл и пясък, а в най-долното течение — с пясък. Бреговете са ниски и заливаеми.

Непосредствено преди гр. Монтана е изграден хидровъзел “Огоста” - вторият по големина в Р. България след яз. “Искър”. Непосредствено под язовирната стена, както и в района на кв. “Кошарник” са построени малки водно-електрически централи (ВЕЦ). От водохранилището се използват води и за напояване на земеделски земи, но в ограничена степен, поради факта, че напойтелната система е изградена частично.

В таблица №1 са дадени повърхностните водни тела в категория река и езера, включени в поречието на територията, контролирана от РИОСВ – Монтана.

Таблица 1. ПВТ на територията на РИОСВ – Монтана в поречие Огоста

№	Име на река/язовир	Географско описание на водното тяло	Име на водното тяло	Код на водното тяло	Дължина, км	Водосборна площ, км ²
Тип Река						
1	р. Златица	р.Златица от извора до вливането в яз.Огоста	Златица OGRWB002	BG1OG700R1002	19,202	137,151
2	р. Бързия	р. Бързия от Бързия до язовир Огоста, вкл. притоците - р. Врещица и р. Берковска от РВ при Берковица	Бързия OGRWB1003	BG1OG700R1003	32,168	108,107
3	р.Бързия	РВ "Пръшковица"; РВ "Гаванищица"; РВ "Садина бара"; РВ "Ширине" на реките Бързия, Рибна бара, Голяма Садина бара и Малка Садина бара	Бързия OGRWB1103	BG1OG700R1103	10,724	53,774
4	р. Берковска	РВ "Шабовица"; РВ "Бели ефенди"; РВ "Голяма река"; РВ "Къса река"	Берковска OGRWB1203	BG1OG700R1203	7,949	46,442
5	р. Шугавица	р.Шугавица от извора до вливането в р.Огоста	Шугавица OGRWB005	BG1OG700R005	42,166	220,113
6	р. Огоста	р. Огоста от вливане на р. Дългоделска при Гаврил Геново до язовир Огоста при Горно Церовене	Огоста OGRWB1001	BG1OG789R1001	4,084	50,843
7	р. Превалска	РВ "Лекия", РВ "Горна лука" - р. Превалска Огоста до вливане в р. Огоста при Белимел	Превалска OGRWB1101	BG1OG789R1101	18,536	91,671
8	р. Огоста	РВ "Щавляка" и РВ "Козарице"- р. Огоста от извор до Чипровци	Огоста OGRWB1201	BG1OG789R1201	9,217	36,067
9	р. Дългоделска	р. Дългоделска от извор до вливане в р. Огоста	Дългоделска OGRWB1301	BG1OG789R1301	29,412	252,685
10	р. Огоста	р. Огоста от вливане на р. Превалска Огоста при Белимел до вливане на р. Дългоделска при Гаврил Геново	Огоста OGRWB1401	BG1OG789R1401	9,944	55,104
11	р. Огоста	р. Огоста от Чипровци до вливане на р. Превалска Огоста при Белимел	Огоста OGRWB1501	BG1OG789R1501	10,476	43,005

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2017 г.

12	р. Мартиновска	р. Мартиновска от извор до вливане в р. Огоста	Мартиновска OGRWB1601	BG1OG789R1601	11,858	41,790
13	р.Огоста	р. Огоста след язовир Огоста до вливане на р. Ботуня при Бойчиновци	Огоста OGRWB1213	BG1OG307R1213	19,549	167,183
14	р. Огоста	р. Огоста от вливане на р. Ботуня при Бойчиновци до вливане на р. Рибене при Бели брод	Огоста OGRWB1313	BG1OG307R1313	25,222	247,066
15	р. Ботуня	р. Ботуня от Вършец до вливане на р. Черна при Долно Озирова, вкл. притоците - Бяла и Черна	Ботуня OGRWB1006	BG1OG600R1006	14,187	107,145
16	р. Ботуня	р. Ботуня от вливане на р. Въртешница при Криводол до вливане в р. Огоста при Бойчиновци	Ботуня OGRWB1018	BG1OG600R1018	23,238	113,989
17	р. Ботуня	РВ "Крушечка бара"; РВ "Старата река"; РВ "Релкьов дол"; РВ "Драгиева бара"; РВ "Орлощица 1"; РВ "Орлощица 2"; р. Ботуня до Вършец	Ботуня OGRWB	BG1OG600R1106	9,507	42,809
18	р. Ботуня	р. Ботуня от вливане на р. Черна при Долно Озирова до вливане в р. Въртешница при Криводол	Ботуня OGRWB1118	BG1OG600R1118	25,941	107,396
19	р. Черна	РВ "Чегорила"; р. Черна до Горно Озирова	Черна OGRWB1206	BG1OG600R1206	10,463	73,344
Тип Езера						
1.	яз. Огоста	яз. Огоста на р. Огоста при гр. Монтана, общ. Монтана, обл. Монтана	Огоста OGRWB1004	BG1OG700L1004		66,108
2.	яз. Среchenска бара	яз. Среchenска бара на р. Среchenска бара при с. Ягодово, общ. Берковица, обл. Монтана	Среchenска бара OGLWB1016	BG1OG700L1016		2,226

По-подробна информация може да бъде открита на страницата на БДДР – Плевен.

2.1.3. Поречие Западно от Огоста е с обща водосборна площ от 3 910,578 км² и включва 20 броя ПВТ, характеризирани като река (водосборна площ - 3 570,114 км²) и 6 броя езера (водосборна площ - 340,464 км²), попадащи в териториалния обхват на РИОСВ – Монтана - Таблица 2.

Таблица 2. ПВТ – поречие Западно от Огоста

№	Име на река/язовир	Географско описание на водното тяло	Име на водното тяло	Код на водното тяло	Дължина, км	Водосборна площ, км ²
Река						
1	р. Тимок	р.Тимок от гр.Брегово до устието ѝ	Тимок WORWB001	BG1WO100R001	16,970	132,070
2	р. Тополовец	р. Тополовец след язовир Кула до устие, вкл. притоци - р. Делейнска и р. Рабровска с Полянска	Тополовец WORWB004	BG1WO200R004	43,602	507,158
3	р. Войнишка	р. Войнишка след язовир Полетковци до устие, вкл. притоци - Короманица и Смръдла	Войнишка WORWB1007	BG1WO300R1007	34,836	199,944
4	р. Видбол	р. Видбол от зоната за защита: BG1DSWWO01 - РВ "Бяла вода" при Раковица до устие, вкл. приток - р. Грамадска	Видбол WORWB1008	BG1WO300R1008	52,052	307,595
5	р. Видбол	РВ "Бяла вода" на р. Видбол	Видбол WORWB1108	BG1WO300R1108	6,371	18,725

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2017 г.

6	р. Арчар	р. Арчар от извор до устие, вкл. притоци - Салашка и Градска река	Арчар WORWB1009	BG1WO400R1009	58,112	365,325
7	р.Скомля	р.Скомля от извора до устие	Скомля WORWB011	BG1WO500R011	39,809	161,304
8	р. Лом	р. Лом от вливането на р.Нечинска бара до устието	Лом WORWB015	BG1WO600R015	24,621	154,314
9	р. Лом	р. Лом от вливане на р. Стакевска до вливане на р. Нечинска бара	Лом WORWB1013	BG1WO600R1013	38,056	260,334
10	р. Нечинска бара	р. Нечинска бара след яз.Смирненски	Нечинска бара WORWB1014	BG1WO600R1014	13,782	134,163
11	р. Лом	р. Лом от вливане на р. Краставичка при Горни Лом до вливане на р. Стакевска	Лом WORWB1112	BG1WO600R1112	15,100	95,399
12	р. Стакевска	РВ "Стакевска река" на р. Стакевска	Стакевска WORWB1212	BG1WO600R1212	3,105	15,032
13	р. Чупренска	РВ "Голяма река" на р. Чупренска	Чупренска WORWB1312	BG1WO600R1312	5,054	19,050
14	р. Краставичка	РВ "Голяма река" на р. Краставичка	Краставичка WORWB1412	BG1WO600R1412	2,646	8,791
15	Без име	РВ "р. Горни Лом"	без име WORWB1512	BG1WO600R1512	4,252	6,225
16	р. Лом	р. Лом от РВ "р. Горни Лом" до вливане на р. Краставичка при Горни Лом	Лом WORWB1612	BG1WO600R1612	3,616	50,393
17	р. Краставичка	р. Краставичка от РВ "Голяма река" до вливане в р. Лом при Горни Лом	Краставичка WORWB1712	BG1WO600R1712	8,387	23,406
18	р. Чупренска	р. Чупренска от РВ "Голяма река" до вливане в р. Стакевска	Чупренска WORWB1812	BG1WO600R1812	20,102	100,869
19	р. Стакевска	р. Стакевска от РВ "Стакевска река" до вливане в р. Лом	Стакевска WORWB1912	BG1WO600R1912	29,000	193,527
20	р. Цибрица	р. Цибрица от извор до устие, вкл. приток - р. Цибър	Цибрица WORWB1016	BG1WO800R1016	116,844	814,838
Езера						
1.	яз. Кула	язовир Кула на р. Тополовец	Кула WORWB1003			58,918
2.	яз. Полетковци	язовир Полетковци на р. Войнишка	Полетковци WORWB1006			70,257
3.	яз. Рабиша	яз. Рабиша на р. Видбол при с. Рабиша, общ. Белоградчик	Рабиша WOLWB018			5,545
4.	яз. Христо Смирненски	яз. Христо Смирненски на р. Нечинска бара при с. Смирненски, общ. Брусарци	Христо Смирненски WORWB1014			98,096
5.	яз. Ковачица	яз. Ковачица на р. Липница при с. Ковачица, общ. Лом	Расово WORWB1020			40,366
6.	яз. Расово - 1	яз. Расово - 1 на р. Барата при с.Расово, общ. Медковец	Ковачица WOLWB021			67,174

Тук се включват поречията на реките Тимок, Тополовец, Войнишка, Видбол, Арчар, Скомля, Лом, Цибрица и техните притоци:

- **Река Тимок** - река в Източна Сърбия, десен приток на Дунав, в който се влива на северозапад от с. Врџв, Видинска област. В приустийната си част служи за граница между България и Сърбия (около 15.5 км). Образува се от Свърлишки Тимок и Търговишки Тимок. За начало на Тимок се приема Търговишки Тимок, който извира на Сърбска територия на северозапад от вр. Миджур, Западна Стара планина.
- **Река Тополовец** извира под името Мостище на 1.75 км североизточно от в. Врџшка чука, Западен Предбалкан. Тя се образува от множество малки рекички, които са с чисто

планински характер. Река Тополовец приема два главни леви притока, които се събират преди с. Раброво под името р. Рабровска. Наклонът на реката е сравнително стръмен. Река Тополовец при проливни дъждове приижда буйно и след вливането на р. Рабровска и поради ниските брегове и равния терен залива значителни обработваеми площи. Долното ѝ течение във Видинската низина е коригирано. Дължина ѝ е 67.6 км, а водосборната площ - 582.8 км².

- **Река Войнишка** се образува главно от два притока р. Чичилска и р. Короманица. За начало е приета р. Чичилска, която извира източно от вр. Черноглав. Повечето от рекичките, образувачи началото на р. Чичилска, извираят от югоизточните склонове на вр. Връшка чука, а останалите от северните склонове на вр. Черноглав. Река Войнишка запазва полупланинския си характер на около 3 - 4 км след вливането в нея на р. Войница. Реката е коригирана в долното си течение. Дължина ѝ е 55.2 км, а водосборната площ 276.5 км².
- **Река Видбол** - извира под името Джоновец на около 300 м от вр. Бабин нос (1108 м), Западна Стара планина. В горното си течение и част от средното тече на изток. След с. Макреш променя посоката, тече на север през тясна долина и се влива в Дунав на 2.5 км южно от гр. Дунавци, община Видин. Притоците, формиращи река Видбол, извираят от източните склонове на Западна Стара планина. Един от първите притоци е Давидова бара, извиращ под връх Студен кладенец (894,8 м). Към тях попътно се вливат други, по-малки притоци, протичащи в поройни дерета. След като приеме един безименен десен приток, Джоновец тече известно време под името Раковица (така е обозначен на някои хидрогеложки карти). Притоците Джоновец (Раковица), Давидова бара и още няколко по-незначителни се вливат и приемат името Видбол на около 3 км над село Раковица. Дължина на реката е 61.8 км, а водосборната площ 329.8 км². Реката има снежно-дъждовно подхранване. Минимумът на валежите е през месец февруари, а максимумът - през месец май. Маловодието продължава около четири месеца – от юни до октомври. По тази причина през периода на пълноводието някои от малките дерета почти пресъхват. Теренът е пресечен и сравнително обезлесен, зает от сиви горски почви със силно изразена ерозия, което определя поройния характер на оттока. Валежите се оттичат повърхностно, без да има възможност за дрениране и по-дълготрайно подхранване на оттока.
- **Река Арчар** води началото си югоизточно от вр. Бабин нос (на 300 м от върха). В горното си течение тече на изток, в средното тече на север и в долното течение – отново на изток. Влива се в река Дунав южно от остров Близнаци. Дължината на реката е 59.4 км, с водосбор от 365.7 км² и основни притоци р. Ошанска и р. Салашка. Водосборните области на множество малки рекички, които оформят р. Арчар, в по-голямата си част са залесени плътно с широколистни гори (предимно дъб). Те са с голям среден наклон и сравнително голяма стръмнина на склоновете. Речната система в тази част има почти изцяло планински характер. Това продължава докъм с. Раяновци, откъдето се изменя характерът на залесеността, като широколистните гори се заменят с разредени дъбови храсти и с големи незалесени райони. Наклонът на реката става по-малък, наблюдават се уширения на коритото, където реката се разлива и намалява скоростта си. Дъното на коритото е засипано с множество камъни и пясък, свличани от пороищата на незалесените дерета. Бреговете са скалисти и доста стръмни. След с. Рабиша наклонът на реката значително намалява. Там протича през слабо хълмиста местност в широка долина с много завой, като тече ту до десния, ту до левия склон на долината. Бреговете на реката поради слабите и ронливи седиментни скали са обикновено силно ерозирани и отвесни. Водосборната област на реката до устието е частично и слабо залесена, и то в повечето случаи с храсти от дъбов произход. Около с. Въртоп и Арчар реката получава голямо уширение и прави широка лъка. При с. Кладоруб р. Арчар приема най-големия си десен приток — р. Салашка. Тази река сравнително е голяма и води началото си от планинските склонове на с. Салаш североизточно от вр. Жребче. Характерът на тази река с почти същият с този на р. Арчар както по отношение сформирването на нейното начало, така и по отношение физикогеографската характеристика на водосборната област. Изключение тук прави по-слабата залесеност, която се забелязва още в самото начало на

реката. Водното ѝ количество е почти еднакво с това на р. Арчар. И двете реки при силно интензивни валежи прииждат и влачат със себе си най-различен материал чак до своето съединяване.

- **Река Скомля** е с дължина 41.6 км и водосборната площ 162,8 км². В долното течение на реката е направена корекция и тя се влива чрез канал в р. Дунав, южно от остров Керкенеза.
- **Река Лом** води началото си от източните склонове на пограничните планини в района на с. Горни Лом (Чипровско-Берковската планина, Западна Стара планина) и се влива в Дунав при гр. Лом. Дълга е 92,5 км, с водосборна площ 1140 км². Образува се от много дерета, като за начало са приети изворите на р. Бърза под вр. Миджур. Тези рекички имат планински характер, много стръмни наклони на речното корито и големи скорости на течението. Залесеността в този район е слаба. Залесени са само известни части от водосборната област главно от широколистни гори. Коритото на реката е от скална порода и засипано с камъни, чакъл и пясък, които са типични за водосборни области от подобен характер. Надлъжният наклон на реката до с. Горни Лом е голям — средно 1000/00, а напречният профил на долината се характеризира с дълбоко връзване и стръмни склонове. От с. Горни Лом до с. Долни Лом реката запазва почти същия характер. Оттам надолу тя навлиза в почти равнинен терен (Долноломско и Средогрифски полета), където наклонът на реката е малък и има характера на равнинна река. Долината на реката е обградена с невисоки хълмове. Речните брегове са ниски, а дъното покрито с пясък. Така реката продължава до с. Фалковец, където приема два от главните си притоци — р. Стакевска и р. Чупренска. В този участък напречният профил на долината става коритообразен. От с. Фалковец р. Лом навлиза в полски терен, където долината и коритото на реката се разширяват като последното на места достига до 100—200 м, напр. при с. Дреновец. Бреговете на реката в този участък са много ниски и при проливни дъждове или пък интензивно снеготопене водите ѝ излизат извън коритото и причиняват наводнения. Дъното на реката в по-голямата си част е покрито с чакъл. При малки водни количества същите текат ту към единия, ту към другия бряг. Понякога след наводнение течението на реката е в средата на коритото. Водосборната област на реката е обезлесена и заета от обработваеми имоти. Този си характер реката запазва до вливането ѝ в р. Дунав при гр. Лом. Характерно за реката в долното ѝ течение е подприщването на водите ѝ, което се получава от по-високите нива на р. Дунав.
- **Река Цибрица** извира от местността “Влашко поле”, на около 1.7 км северно от Шеров връх и вр. Костин в Широка планина, Западен Предбалкан. Тече на североизток през Предбалкана и Дунавската хълмиста равнина в широка асиметрична долина (с по-стръмни източни склонове). Влива се в река Дунав след остров Цибър (Ибиша). Дълга е 87.5 km, с водосборна площ 933.6 км².

2.2. Кратка информация за пунктовете за наблюдение на повърхностните води

Мониторингът на повърхностните води е част от Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС). Програмите за мониторинг на водите включват програми за контролен, оперативен и при необходимост – проучвателен мониторинг, които се подготвят и изпълняват в рамките на всеки период на Плана за управление на речните басейни.

Целта на мониторинговите програми за контролен мониторинг е да осигурят необходимата информация за оценка на състоянието на водите в рамките на речния басейн или подбасейн. Оперативните програми за мониторинг следва да определят състоянието на водните тела в риск и да оценят промените, които са настъпили в резултат от прилагането на програмата от мерки. Екологичното и химичното състояние на повърхностните води се определя на базата на получените данни от проведения мониторинг.

За разлика от контролният и оперативният, проучвателният мониторинг в повечето случаи не се планира дългосрочно, а се назначава и изпълнява след инцидентно замърсяване от неизвестен произход или проучване причини подпомагащи анализа на състоянието. Такива са случаите когато след своевременния анализ на резултатите от изпълнения мониторинг се установи наличието на

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2017 г.

високи нетипични концентрации на някои вещества се пристъпва към планиране на проучвателен мониторинг.

Мрежите за контролен и оперативен мониторинг на повърхностни води и измерваните показатели в тях са регламентирани със Заповед на министъра на околната среда и водите. Мониторинговите програми през 2017 г. са изпълнявани съгласно Заповед №РД-167/ 31.03.2016 г. на Министъра на околната среда и водите (до 31.03.2016 г.) и Заповед № РД-229/ 05.04.2017 г. на Министъра на околната среда и водите (от 01.04.2017 г.). Показателите, които се наблюдават по заповедта, са разделени в три основни групи – основни физикохимични, приоритетни вещества и специфични замърсители, като честотата им на мониторинг е от 4 до 12 пъти в годината:

- Основни физикохимични показатели - температура, рН, неразтворени вещества, електропроводимост, биогенни елементи (NH₄-N, NO₃-N, PO₄), разтворен кислород, наситеност с кислород, перманганатна окисляемост, БПК, ХПК, желязо, манган, сулфати, хлориди и др.;

- Приоритетни вещества - силно токсични, устойчиви и лесно биоакмулиращи се вещества. Броят им е 33;

- Специфични замърсители - органични вещества, тежки метали и металоиди, цианиди, феноли и други специфични вещества.

Контролът на качествата на повърхностните води за 2017 г. на територията, контролирана от РИОСВ – Монтана, е проведен от страна на РЛ - Монтана в 28 на брой пункта от НСМОС, съгласно горесцитираните заповеди на МОСВ (Таблица №3).

Таблица №3. Пунктове за мониторинг на повърхностни води

№ по ред	Код на пункта	Име на пункта	Поречие	Име на река/езеро/язовир	Код на водното тяло
1	BG1DU01119MS010R	р.Дунав - с. Ново село, десен бряг	Дунав	Дунав	BG1DU000R001
2	BG1DU01119MS010M	р.Дунав - с. Ново село, ляв бряг	Дунав	Дунав	BG1DU000R001
3	BG1DU01119MS010L	р.Дунав - с. Ново село, среда	Дунав	Дунав	BG1DU000R001
4	BG1OG02721MS1040	р. Шугавица мост в с. Долно Белотици	Огоста	Шугавица	BG1OG700R005
5	BG1OG02765MS055	р.Златица при с. Гаганица	Огоста	Златица	BG1OG700R002
6	BG1OG00739MS031	Язовир „ Огоста”	Огоста	яз. Огоста	BG1OG700L004
7	BG1OG00744MS041	Язовир „Среченска бара”	Огоста	яз. Среченска бара	BG1OG700L016
8	BG1OG00265MS1080	р. Ботуня след с.Вършец до вливане на р. Черна при Долно Озирово, вкл. притоците - Бяла и Черна	Огоста	Ботуня	BG1OG600R1006
9	BG1OG02811MS1090	р. Дългоделска Огоста , с. Г. Геново	Огоста	Дългоделска Огоста	BG1OG789R1301
10	BG1OG02911MS1100	р. Огоста след с.Железна	Огоста	Огоста	BG1OG789R1501
11	BG1WO00014MS140	р. Тимок при гр. Брегово	Западно от Огоста	Тимок	BG1WO100R001
12	BG1WO00812MS061	яз Ковачица на стената	Западно от Огоста	Цибрица	BG1WO800L021
13	BG1WO00814MS071	яз.Расово на стената	Западно от Огоста	Цибрица	BG1WO800L020
14	BG1WO00211MS120	р. Тополовец преди вливане в р. Дунав,при гр.Видин	Западно от Огоста	Тополовец	BG1WO200R004
15	BG1WO00413MS070	р. Арчар при с. Арчар	Западно от Огоста	Арчар	BG1WO400R1009
16	BG1WO00521MS060	р. Скомля след с. Септемврийци	Западно от Огоста	Скомля	BG1WO500R011
17	BG1WO00659MS050	р. Лом при с. Горни Лом	Западно от Огоста	Лом	BG1WO600R1112

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2017 г.

18	BG1WO01631MS100	р.Лом след с. Крива бара преди вливане на Неченска бара	Западно от Огоста	Лом	BG1WO600R1013
19	BG1WO00003MS090	р. Видбол, след гр. Дунавци, преди р. Дунав	Западно от Огоста	Видбол	BG1WO300R1008
20	BG1WO03496MS031	Язовир "Рабиша" на река Видбол	Западно от Огоста	яз. Рабиша	BG1WO300L018
21	BG1WO62319MS051	Язовир "Хр.Смирненски" на река Лом	Западно от Огоста	яз. Христо Смирненски	BG1WO600L014
22	BG1OG00994MS172	РВ "Козарица"	Огоста	Мартиновска Огоста	BG1OG789R1201
23	BG1OG07424MS112	РВ"Шабовица"	Огоста	Берковска	BG1OG700R1203
24	BG1OG02639MS1050	Ботуня при с.Стояново, до ХМС /16500/	Огоста	Ботуня	BG1OG600R1118
25	BG1OG02741MS1060	р.Бързия на пункта на ХМС 16410/	Огоста	Бързия	BG1OG700R1003
26	BG1WG01423MS1070	р.Арчар при ХМС 13450	Западно от Огоста	Арчар	BG1WO400R1009
27	BG1WG01641MS1080	р.Стакевска при ХМС 14450	Западно от Огоста	р. Лом	BG1WO600R1912
28	BG1WG00161MS1090	р.Лом при ХМС 14840	Западно от Огоста	р. Лом	BG1WO600R015

2.3. Състояние на повърхностните води за 2017 г. по поречия, попадащи на територията на РИОСВ – Монтана, по отношение тяхното замърсяване

Направеният анализ на качеството на повърхностните води е структуриран като сравнителен анализ, предвид факта, че оценката на екологичното и химично състояние по водни тела в Плана за управление на речните басейни /ПУРБ/ 2016-2021 г. ще бъде сравнена с оценката, която БДДР-Плевен е изготвила на базата на резултатите от изпълнения в последните две години мониторинг, т.е. 2016-2017 год.

В рамките на втория ПУРБ, през 2016 г. се извърши оценка на състоянието по повърхностни водни тела на територията на Дунавския район на басейново управление /ДРБУ/. В изпълнение на чл. 135, ал.1 т.9 от ЗВ за охарактеризиране, анализ и оценка на екологичното състояние на повърхностните водни тела се приложиха изискванията на *Наредба № Н-4 за характеризирание на повърхностните води*. Оценката на химичното състояние се извърши на база определените стандарти за качество на околната среда /СКОС/ за приоритетни вещества /ПВ/ в *Наредба за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители* от 11.09.2010 г. При оценката на състоянието на водните тела са взети предвид резултатите от мониторинга на водите за периода 2011-2014 г.. Направените оценки за екологичното и химично състояние за ПУРБ 2016-2021 г. могат да се видят в Приложение 4.1.2.1.Раздел IV, на web страницата на БДДР.

Оценката на качеството на водите според биологичните елементи за качество (БЕК), е направена съгласно Заповед № 591/26.07.2012 г. на министъра на околната среда и водите, с която са утвърдени методиките за хидробиологичен мониторинг и Наредба № Н-4/14.09.2012 г. за характеризирание на повърхностните води (Приложение № 6 към чл. 12, ал. 4), в която се намират класификационните системи за оценка според отделните биологични елементи за качество (макрозообентос, макрофити, фитобентос, фитопланктон и риби). Оценката е типова специфична – границите на класовете между отделните състояния (отлично, добро, умерено, лошо и много лошо) са съобразени с типа на водното тяло.

В програмата за хидробиологичен мониторинг (ХБМ) за периода 2016-2017 г. са включени 37 пункта за категория реки и 7 за категория езера/язовири. За реки се анализират биологичните елементи за качество (БЕК) – макрозообентос, макрофити и фитобентос, а за езера/язовири, оценка се прави само по показателя фитопланктон. Поради ограничен финансов капацитет на ИАОС програмата за мониторинг на езера/язовири е разпределена в периода на целия ПУРБ 2016-2021 г., за това все още няма данни за някои от язовирите.

На основание чл. 169, ал. 2 на Закона за водите, мониторингът на водите се провежда по разработени от басейновите дирекции програми в съответствие с характеристиките на водните тела и оценката за екологичното и химичното им състояние. Подготвените програми са два вида - за контролен и за оперативен мониторинг. След изготвянето им БД съгласуват с ИАОС като изпълнители на голяма част от анализиранияте показатели и със заповед на министъра на околната среда и водите същите се одобряват.

Новото за втория цикъл на ПУРБ е изготвяне, съгласуване и одобрение на програмите за мониторинг на води за всяка отделна г., като стартирането им е от 01.04., а изпълнението приключва на 31.03 на следващата г.

През 2016 и 2017 г. на територията на БДПР-гр.Плевен се изпълняват програмите за мониторинг, одобрени със следните заповеди на министъра на ОСВ:

- Заповед № РД-167/30.03.2016 г. Програма за контролен и оперативен мониторинг на повърхностните води, в т.ч. и води, предназначени за питейно битово водоснабдяване и мониторинг на подземни води-количествен и качествен анализ-за периода 01.04.2016 до 30.03.2017 г. Пунктовете за контролен мониторинг на повърхностни води са 45 на брой. За оперативен мониторинг са включени 78 пункта, в програмата за TNMN са 12 пункта, а в програмата за води за питейно битово водоснабдяване в зоните за защита - 86 пункта.
- Заповед № РД-229/05.04.2017 г. Програма за контролен и оперативен мониторинг на повърхностните води, в т.ч. и води, предназначени за питейно битово водоснабдяване и мониторинг на подземни води- количествен и качествен-изпълнение на програмата за мониторинг на води в нитратно уязвими зони за периода 01.04.2017 до 30.03.2018 г. Програмите за мониторинг включват пунктове от националната мрежа за мониторинг на води, попадащи в уязвими зони, в изпълнение на т.н. Нитратна Директива за водите. Пунктовете за контролен мониторинг са 39 на брой. За оперативен мониторинг са включени 99 пункта, а в програмата за TNMN са 12 пункта. Програмата за води за питейно битово водоснабдяване в зоните за защита съдържа 107 пункта. Пунктовете за мониторинг от Националната мрежа за мониторинг на води, попадащи в уязвими зони, са 24 бр.
- През периода се изпълняваха и програмите за собствен мониторинг, съгласно условията на комплексни разрешителни по ЗООС и разрешителни за водоземане и заустване по ЗВ.

На територията на РИОСВ-Монтана са включени водните тела, разположени във водосбора на река Огоста, реки Западно от Огоста, и река Дунав. Тъй като административното деление не съвпада с границите на водните тела по поречия, водосборът на р. Огоста попада в две области - Монтана и Враца.

По същият начин стои въпросът с изпълнението на програмите за физикохимичен и химичен мониторинг. Същите се изпълняват от две регионални лаборатории /РЛ/ на ИАОС в гр. Монтана и гр. Враца. Хидробиологичният мониторинг /ХБМ/ се изпълнява от РЛ – Монтана.

Поречие Дунав

Река Дунав на територията на РИОСВ-Монтана се наблюдава чрез мониторинговия пункт при с.Ново село. Същият е част от международната транснационална мониторингова мрежа за река Дунав /TNMN/. Изпълняваната програма за мониторинг е унифицирана за всички пунктове по реката. Честотата на пробоземане е 12 пъти годишно. Водоземането на пробите се извършва в три точки - на левия бряг на реката, в средата и на десния бряг.

Оценката на физикохимичните показатели, подкрепящи БЕК, е извършена въз основа на изискванията на *Наредба № Н-4 за характеризирание на повърхностните води* за тип R7, т.е. големи дунавски притоци. Това се наложи поради факта, че за тип R6 големи реки, долен Дунав, към който принадлежи поречието на реката, няма разписани в нормативния документ референтни стойности за отлично, добро и умерено състояние.

Резултатите от анализа за периода 2016 - 2017 г. показват подобряване на качеството на реката в този наблюдаван участък. Стойностите на кислородните и биогенни показатели са близки до изискванията за отлично състояние. По всички физикохимични показатели стойностите отговарят на изискванията за отлично/добро състояние.

Анализираните специфични замърсители като сравнение на Средно годишната стойност /СГС/ със СКОС не показват отклонения от изискванията за добро състояние, съгл. Наредба №Н-4. Трябва да се отбележи, че отново са измерени отделни високи концентрации на алуминий над изискванията на СКОС за добро състояние. Резултатите са в границата от 52,4 до 65,8µg/l, при норма 15 µg/l, но СГС е под СКОС.

Няма измерени високи над СКОС на приоритетни вещества /ПВ/ в периода 2016-2017 г. Няма стойности на концентрации на ПВ над максималната допустима концентрация /МДК/.

Към момента, на основание анализа на резултатите, може да се заяви, че река Дунав в участъка на с. Ново село може да бъде оценена в добро химично състояние, но с ниска достоверност, поради липса на измервания по 4 вещества от общо 33^{-те} приоритетни вещества, наблюдавани в този период, разписани в Приложение 2, към чл. 1, ал. 4 от Наредбата за СКОС за приоритетни вещества и някои други замърсители.

Поречие Огоста

Във водосбора на река Огоста са разположени 32 повърхностни водни тела, състоянието на които се наблюдава чрез 36 пункта за мониторинг.

Основното поречие на река Огоста включва следните водни тела:

- ✓ р. Огоста от вливане на р. Скът при Сараево до устие, водно тяло BG1OG100R014
- ✓ р. Огоста от вливане на р. Рибене при Бели брод до вливане на р. Скът при Сараево, водно тяло BG1OG307R1013;
- ✓ р. Огоста след язовир Огоста до вливане на р. Ботуня при Бойчиновци, водно тяло BG1OG307R1213;
- ✓ р. Огоста от вливане на р. Ботуня при Бойчиновци до вливане на р. Рибене при Бели брод, водно тяло BG1OG307R1313;
- ✓ язовир Огоста, водно тяло BG1OG700L1004
- ✓ р. Огоста от вливане на р. Дългоделска при с. Гаврил Геново до язовир Огоста при Горно Цервене, водно тяло BG1OG789R1001;
- ✓ р. Огоста от вливане на р. Превалска Огоста при с. Бели Мел до вливане на р. Дългоделска при Гаврил Геново, водно тяло BG1OG789R1401;
- ✓ р. Огоста от Чипровци до вливане на р. Превалска Огоста при с. Бели Мел, водно тяло BG1OG789R1501.

Водното тяло на устието на река Огоста преди вливане в река Дунав в ПУРБ 2016-2021 е оценено в умерен екологичен потенциал и добро химично състояние.

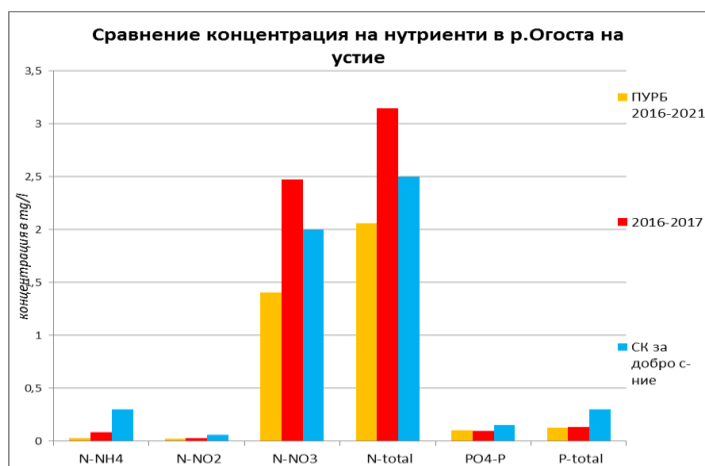
За 2016-2017 г. се наблюдава влошаване качеството на водата по отношение на съдържание на нитратни съединения. Наблюдават се измерени високи концентрации на азот- нитратаен и общ азот. Затова оценката е „умерено състояние по физикохимични показатели“. Има подобрение на качеството на водата по отношение съдържание на специфични замърсители. За разлика от предишния период не се наблюдават превишения на СГС за алуминий и арсен спрямо СКОС за добро състояние. Наблюдава се единично измерване над СКОС за арсен - концентрация 42,9 µg/l, но при оценката на състоянието на водното тяло е приложена „Методология за начина на ползване на определените фонове концентрации при оценка на екологичното и химично състояние на повърхностни водни тела“, публикувана на страницата на МОСВ.

В този случай при отчитане на фоновите концентрации, използвайки методологията, СГС на концентрацията на арсен, отговаря на изискванията на Наредба Н-4 и оценката е добра по специфични замърсители.

Данните от пункта, разположен във водно тяло BG1OG100R014, за биологичните елементи за качество (БЕК) - макрозообентос и фитобентос - са само за 2017г. Според тези резултати водното тяло се намира в умерено състояние. Не се наблюдава подобрение в сравнение с оценката, направена в ПУРБ 2016-2021г.

Оценката е с ниска достоверност, тъй като резултатите, с които разполагаме, са само от една календарна година.

От анализа на резултатите е видно, че не се наблюдават превишения на тежки метали, пестициди, полициклични ароматни въглеводороди и др. органични разтворители във водите на река Огоста. Въз основа на това може да се заключи, че химичното състояние е добро, но поради липса на анализи по всичките 33 **приоритетни вещества**, достоверността на оценката не е на високо ниво.

Поречието на река Огоста в ПУБР 2016-2021 е оценено по водни тела, но общото за тях е следното:

Запазват се концентрациите на разтворен кислород, електропроводимост, БПК₅, амониев азот, нитритен азот и др. съединения на азота и фосфора на водните тела по изредените физикохимични характеристики, като стойностите отговарят на изискванията за добро/отлично състояние. Отклонение от доброто състояние по отделни физикохимични елементи за качество се отбелязват за водните тела: азот-нитратен и общ азот за водно тяло BG1OG307R1013, за БПК 5 и съединения на фосфор в ортофосфати и общ фосфор във водно тяло BG1OG789R1501.

При анализа на резултатите от измерените концентрации на специфични замърсители се забелязват високи стойности при арсен в следните водни тела: BG1OG307R1213, BG1OG700L1004, BG1OG789R1001, BG1OG789R1401, BG1OG789R1501. Средногодишната стойност /СГС/ на изчисления арсен в пунктовете за мониторинг надвишава изискванията за СКОС на арсен.

Повишена концентрация на разтворено желязо е измерена в тяло BG1OG307R1013, което е над СКОС за добро състояние.

Единствено водно тяло BG1OG307R1313 може да бъде оценено е добро състояние по физикохимичните елементи за качество и специфични замърсители, т.к. няма никакви отклонения от изискванията за добро екологично състояние, другите тела по основното поречие на река Огоста са в умерено състояние.

Относно хидробиологичния мониторинг на останалите водни тела в основното поречие на р. Огоста, за периода 2016-2017 г. са направени анализи на БЕК макрозообентос, макрофити и фитобентос, съобразено със съществуващия натиск във водните тела и характеристиките им. Пробонабрани и анализирани са 7 бр. пункта. Като цяло основното поречие на р. Огоста е оценено в умерено състояние, като изключение правят няколко водни тела, които според БЕК са оценени в добро състояние. Това са телата BG1OG789R1001, BG1OG307R1013 и BG1OG789R1401. Оценката е с ниска достоверност, тъй като резултатите, с които разполагаме за отделните водни тела, са само от една календарна година.

За оценката на химичното състояние във всички пунктове за мониторинг е планиран мониторинг на приоритетните вещества. От анализа на резултатите е видно, че няма превишение на СКОС за отделни анализирани приоритетни вещества. Въз основа на това, може да се заключи, че химичното състояние на водните тела, разположени на основното поречие на река Огоста, са в добро химично състояние.

Поречие река Ботуня

В поречието на реката Ботуня са разположени следните водни тела:

✓ р. Ботуня от вливане на р. Черна при Долно Озирово до вливане в р. Въртешница при Криводол, водно тяло BG1OG600R1118

✓ р. Ботуня от вливане на р. Въртешница при Криводол до вливане в р. Огоста при Бойчиновци, водно тяло BG1OG600R1018

✓ р. Ботуня от Вършец до вливане на р. Черна при Долно Озирово, вкл. притоците - Бяла и Черна, водно тяло BG1OG600R1006

✓ р. Въртешница от извор до вливане в р. Ботуня при Криводол, водно тяло BG1OG600R007.

В ПУРБ 2016-2021 г. водното тяло BG1OG600R1006 не е оценено, тъй като е новообразувано и за него няма данни от мониторинга. Две от другите четири водни тела са оценени в умерено състояние по отношение на физикохимичните елементи за качество и специфични замърсители - това са водните тела BG1OG600R007 и BG1OG600R1018. Водното тяло BG1OG600R1118 е оценено в добро екологично състояние и в неизвестно химично, поради липса на данни от мониторинг на приоритетни вещества. Река Въртешница като приток на река Ботуня за периода е оценена в умерено екологично и добро химично състояние.

За периода 2016-2017 г. в пунктовете за мониторинг на водните тела на река Ботуня са планирани за анализ всички физикохимични показатели, някои специфични замърсители и определени приоритетни вещества, в зависимост от антропогенният натиск.

Резултатите от анализа показват, че само река Въртешница е запазила високите концентрации на азотни съединения, отговарящи на стойностите за умерено състояние. В същия пункт на реката е измерено и високо съдържание на разтворено желязо, над изискванията на СКОС за добро състояние. Водното тяло на река Въртешница BG1OG600R007 запазва умереното състояние. За останалите тела по поречие Ботуня оценката на физикохимичните елементи за качество са за добро състояние. Няма измерени стойности на специфични замърсители над СКОС.

Относно хидробиологичния мониторинг на водни тела в поречието на р. Ботуня за периода 2016-2017г. са направени анализи на БЕК макрозообентос, макрофити и фитобентос. Пробонабрани и анализирани са общо 5 пункта. Според БЕК всички водни тела са оценени в добро състояние с изключение на тяло BG1OG600R1018, което е оценено в умерено състояние.

Анализът на резултатите от наблюдаваните приоритетни вещества за оценката на химичното състояние показва, че няма високи измерени концентрации над СКОС за добро състояние на планираните за анализ пестициди, тежки метали, органични вещества, полициклични ароматни въглеводороди. Оценката на химичното състояние на водните тела, по поречието на река Ботуня показва, че са в добро химично състояние.

Язовири

Язовир Среченска бара, водно тяло BG1OG700L1016

Водното тяло на язовир Среченска бара е разположено в Зона за защита на водите /ЗЗВ/, предназначени за ПБВ. За ПУРБ 2016-2021 г. водното тяло е оценено в добър и по-висок екологичен потенциал и добро химично състояние.

В периода 2016-2017 г. водите в язовира са анализирани по всички физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества. Водното тяло запазва екологичния си потенциал добър и химично състояние също добро.

Според данните от хидробиологичния мониторинг, които са за БЕК фитопланктон, яз. Среченска бара се оценява с добър и по-висок потенциал.

Други реки - р. Мартиновска, р. Дългоделска, р. Бързия, р. Шугавица и р. Златица

Общото между посочените по-горе реки/водни тела е, че всяка река от извор до вливането и в р.Огоста е самостоятелно водно тяло. Оценката по реки е следната:

Мартиновска Огоста запазва оценката си от ПУРБ 2016-2021 г. на умерено екологично състояние. Отново са измерени високи концентрации на арсен. Няма превишения на други физикохимични елементи за качество. Химичното състояние се запазва добро.

Според данните от хидробиологичния мониторинг състоянието на р. Мартиновска Огоста е оценено като добро според БЕК макрозообентос и фитобентос, а според БЕК макрофити в отлично. Като цяло според биологичните елементи за качество реката е в добро състояние.

Дългоделска Огоста – в ПУРБ 2016-2021 г. оценката е умерен екологичен потенциал, поради измерени високи концентрации на арсен и неизвестно химично състояние. Потвърждават се резултатите от измерените физикохимични показатели за добро състояние и не се установяват високи концентрации на арсен. Тази причина екологичното състояние е добро. От направените анализи на приоритетните вещества е видно, че няма превишение на СКОС за приоритетни вещества. Химичното състояние за водното тяло на р. Дългоделска е също добро.

Според данните от хидробиологичния мониторинг състоянието на р. Дългоделска Огоста е оценено като добро според изследваните БЕК (макрозообентос и фитобентос).

Река Бързия запазва доброто си екологично и химично състояние, както е оценена в ПУРБ 2016-2021 г.

Според данните от хидробиологичния мониторинг за периода 2016-2017 г. състоянието на р. Бързия е оценено като умерено според изследваните БЕК (макрозообентос и фитобентос), а според БЕК макрофити – като добро. Цялостното състояние на реката се оценява в умерено състояние, като в близост до пункта, намиращ се след с. Боровци, е имало голямо количество отпадъци.

Река Златица - водното тяло запазва доброто си екологично състояние, както е оценено в ПУРБ 2016-2021 г. Мониторираният приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото на река Златица е добро.

Според данните от хидробиологичния мониторинг състоянието на р. Златица е оценено като добро според изследваните БЕК (макрозообентос, макрофити и фитобентос).

Река Шугавица – в ПУРБ 2016-2021г. водното тяло на река Шугавица е оценено в добро екологично и неизвестно химично състояние. На основание резултатите от извършения мониторинг на физикохимичните елементи за качество за периода 2016-2017 г. не се наблюдават високи концентрации на биогени. При анализа на специфичните замърсители се установява високо съдържание на разтворено желязо, над изискванията за СКОС за добро състояние. Имайки предвид тези резултати може да се заяви, че водното тяло на река Шугавица се оценява в умерено състояние по отношение на физикохимичните характеристики и специфични замърсители. Химичното състояние на водното тяло е добро. Няма измерени приоритетни вещества с концентрация не отговарящи на СКОС за добро състояние.

Според данните от хидробиологичния мониторинг състоянието на р. Шугавица е оценено като добро според изследваният БЕК макрозообентос.

Речни водохващания /РВ, /предназначени за питейно битово водоснабдяване/ПБВ/

- ✓ РВ "Крушечка бара"; РВ "Старата река"; РВ "Релкъов дол"; РВ "Драгиева бара"; РВ "Орлощица 1"; РВ "Орлощица 2"; р. Ботуня до Вършец
- ✓ РВ "Чегорила"; р. Черна до Горно Озирова
- ✓ РВ "Пръшковица"; РВ "Гаванищица"; РВ "Садина бара"; РВ "Ширине" на реките Бързия, Рибна бара, Голяма Садина бара и Малка Садина бара
- ✓ РВ "Шабовица"; РВ "Бели ефенди"; РВ "Голяма река"; РВ "Къса река"
- ✓ РВ "Лекия", РВ "Горна лука" - р. Превалска Огоста до вливане в р. Огоста при Белимел
- ✓ РВ "Щавляка" и РВ "Козарице" - р. Огоста от извор до Чипровци

Речните водохващания са оценени по метода на групирането, както при ПУРБ 2016-2021 г., така и за периода 2016-2017 г. За по-голяма точност е направен пълен анализ по всички показатели за оценка на екологичното и химично състояние на две РВ от поречие Огоста - РВ „Козарице“ и РВ "Шабовица", които са от различни типове - R2 и R4. Получените отлични/добри резултати от физикохимичния мониторинг и добри от химичния на приоритетните вещества бяха „пренесени“ чрез подхода за групиране при оценката за екологично и химично състояние на всички РВ от поречие Огоста. Според данните от хидробиологичния мониторинг състоянието на двете речни водохващания е оценено като добро според изследваният БЕК макрозообентос.

Поречия Западно от река Огоста

Реките, които са разположени на запад от река Огоста са следните:

- ✓ Река Тимок, водно тяло BG1WO100R001
- ✓ Река Тополовец - водно тяло BG1WO200R004 и яз. Кулата- водно тяло BG1WO200L1003
- ✓ Река Войнишка - водно тяло BG1WO300R1007 и яз.Полетковци на р. Войнишка- водно тяло BG1WO300L1006
- ✓ Река Видбол - водно тяло BG1WO300R1008 и РВ "Бяла вода" на р. Видбол, водно тялоBG1WO300R1108
- ✓ Река Арчар - водно тяло BG1WO400R1009
- ✓ Река Скомля – водно тяло BG1WO500R011
- ✓ Река р. Лом – с водни тела: BG1WO600R015, BG1WO600R1013, BG1WO600R1112, BG1WO600R1612, BG1WO600R1712, BG1WO600R1812, BG1WO600R1912 както и РВ "Стакевска река" на р. Стакевска, РВ "Голяма река" на р. Чупренска, РВ "Голяма река" на р. Краставичка, РВ "р. Горни Лом"
- ✓ р. Нечинска бара след язовир Христо Смирненски – водно тяло BG1WO600R1014
- ✓ Река Цибрица – водно тяло BG1WO800R1016
- ✓ Язовир Расово, язовир Рабиша, язовир Ковачица, водни тела съответно BG1WO800L1020, BG1WO300L018, BG1WO800L021.

Реките, разположени на запад от река Огоста, в голямата си част са от тип R8. Реките не са с голям водосбор и са незначително натоварени, както се има предвид липсата на големи промишлени производства и малкият брой население в северозападната част на страната.

Трябва да се отбележи, че в ПУРБ 2016-2021 г. 10 от общо 26 водни тела нямат оценка за химично състояние, а за настоящия период във всички водни тела е проведен мониторинг на приоритетни вещества. Резултатите показват, че всички водни тела могат да бъдат оценени в добро химично състояние, с изключение на тялото на река Тимок.

Особено място при анализа трябва да отделим на **река Тимок**. Този участък е граничен с РСърбия и е характерен с висока замърсеност с метали. Източникът на замърсяване е извън пределите на Р България.

В ПУРБ 2016-2021г. водното тяло BG1WO100R001 на река Тимок е оценено в много лошо екологично и непостигащо добро химично състояние. През 2017 г. река Тимок продължава да се мониторира на пункта при гр. Брегово. Провежда се мониторинг на всички физикохимични показатели, специфични замърсители и голям брой приоритетни вещества. Резултатите от анализа повтарят стойностите от миналия период. Оценката по физикохимичните показатели и специфични замърсители е за умерено състояние. Измерени са високи концентрации на БПК₅ и на металите Fe, Mn, Cu, Zn и Al.

Според данните от хидробиологичния мониторинг за периода 2016-2017г. състоянието на р. Тимок се определя като лошо, като се наблюдава леко подобрение в сравнение с оценката, направена в ПУРБ 2016-2021г.

Химичното състояние също се запазва непостигащо добро състояние, поради измерени високи стойности на тежките метали Ni, Cd и Pb.

Водните тела по реките, западно от река Огоста, през периода 2016-2021 г. имат подобрение/или запазване на състоянието си добро/отлично по отношение на следните показатели:

- РН, съдържание на кислород – запазва се доброто/отлично състояние.
- Електропроводимост- за всички водни тела резултатите от този показател сочат добро/отлично състояние, докато за ПУБР 2016-2021 г. в телата BG1WO200R004 р. Тополовец след язовир Кула до устие, вкл. притоци - р. Делейнска и р. Рабровска с Полянска и BG1WO500R011- р. Скомля от извор до устие - този показател отговаря на умерено състояние.
- Азот-нитритен – няма измерени концентрации над изискванията за добро/отлично състояние във всички водни тела. Това повтаря оценката по този показател за предишния период.
- Фосфор от ортофосфати - няма измерени концентрации над изискванията за добро/отлично състояние на този показател във периода 2016-2017 г. във водните тела на поречита на реките

на запад от р.Огоста, за разлика от оценката за ПУРБ 2016-2021 г., според която в две тела има установени високи концентрации.

- **Общ фосфор** - Запазва се ниската концентрация на общ фосфор във водните тела в поречието. Измерена е висока концентрация на общ фосфор само в яз. Расово за периода 2016-2017, както и в предишния период.

- **Амониев азот** - в голяма част от телата, в който в предишния период има високи концентрации на N-NH₄, за 2016-2017 г. този показател е със стойност, отговарящ на умерено състояние, е измерен само на. язовир Полетковци на р. Войнишка.

Относно другите физикохимични показатели, като БПК₅, нитратен азот и общ азот, резултатите от анализа им в периода 2016-2017 повтарят стойностите от предишния период. Най натоварени с нутриенти са водните тела на р. Тополовец след язовир Кула до устие, вкл. притоци - р. Делейнска и р. Рабровска с. Полянска, яз. Кула, р. Видбол от зоната за защита: BG1DSWWO01 - РВ "Бяла вода" при Раковица до устие, вкл. приток - р. Грамадска, р. Нечинска бара след язовир Христо Смирненски, яз.Расово.

В периода до 2017 г. в някои пунктове са измерени високи концентрации на специфични замърсители, от групата на металите.

- **Алуминий** – установена е висока концентрация в следните водни тела: BG1WO200R004 на р. Тополовец след язовир Кула до устие, вкл. притоци р. Делейнска и р. Рабровска, с Полянска; BG1WO500R011- р. Скомля от извор до устие и на р. Краставичка от РВ "Голяма река" до вливане в р. Лом при Горни Лом. Това са еднократни измервания, за които в бъдеще трябва да се търсят причините.

- **Желязо/разтворено/** - Измерени са високи стойности, над изискванията на СКОС за добро състояние във водните тела: язовир Рабиша; р. Скомля от извор до устие; р. Цибрица от извор до устие, вкл. приток - р. Цибър.

- **Манган**- измерена е еднократно висока концентрация в два пункта във водното тяло на р. Нечинска бара след язовир Христо Смирненски и във водното тяло на р. Скомля от извор до устие.

От резултатите от пълният анализ /физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества/ на определените за мониториране РВ, предназначени за ПБВ - РВ "р. Горни Лом" и РВ "Голяма река" на р. Чупренска - може да се направи извод, че същите отговарят на изискванията за добро/отлично състояние по отношение на физикохимичните елементи за качество, специфичните замърсители и на добро химично състояние. Ползвайки подхода на групирането, всички РВ в поречие на реките Западно от Огоста, се оценяват в добро екологично и добро химично състояние.

Според данните от хидробиологичния мониторинг за периода 2016-2017 г. по- голямата част от водните тела, разположени в поречието Западно от Огоста, се намират в добро състояние - BG1WO400R1009, BG1WO600R015, BG1WO600R1013, BG1WO600R1112, BG1WO600R1712 и BG1WO600R1014. Други три водни тела се намират в отлично състояние според данните от биологичните елементи за качество - BG1WO300R1007, BG1WO600R1812 и BG1WO300R1008. Две от водните тела в това поречие се намират в умерено състояние според данните от хидробиологичният мониторинг - BG1WO800R1016 и BG1WO200R004.

От язовирите, намиращи се в това поречие, в периода 2016-2017 г. са пробонабрани и анализирани всички, с изключение на яз. Полетковци, който е планиран за анализ през 2018г. Според данните от БЕК фитопланктон състоянието на изследваните язовири е както следва:

- Язовир Христо Смирненски и яз. Ковачица се намират в добър и по-висок от добър екологичен потенциал;
- Язовир Кула и яз. Рабиша се намират в добър екологичен потенциал;
- Язовир Расово – в лош екологичен потенциал.

2.4. Кратка обобщена информация за обектите, източници на отпадъчни води

Опазването, рационалното използване и управлението на водните ресурси е от първостепенна важност за устойчивото развитие, както за региона, така и за цялата страна. Качеството на водите е

най-значителния индикатор за въздействието на човешката дейност върху естествената водна среда. Основните източници на замърсявания на водите са земеделието, промишлеността, транспорта и населените места, като голяма част от тези замърсявания постоянно се изпускат в повърхностните и подземни води. Замърсителите, предимно от органичен произход, се разграждат под въздействието на естествени самопречистващи процеси до определена степен, но някои вещества изобщо не могат да бъдат разградени от естествените процеси, което налага тяхното отстраняване или намаляване до допустими за околната среда граници. Източниците на замърсяване се делят на:

➤ **Точкови източници на замърсяване** - това са заустването на градските канализации на населени места с над 2000 е. ж. заустващи без необходимо пречистване; зауствания от градски пречиствателни станции за отпадъчни води; зауствания на промишлени отпадъчни води от индустриални обекти.

➤ **Дифузни източници на замърсяване** - населени места без ПСОВ и без канализация, промишлени зони без канализация, сметища без изолация. При дифузно внесение вещества от значение са биогенните вещества, пестицидите (препарати за растителна защита) и тежките метали. Проблемите, произлизащи от дифузното натоварване на повърхностните води с азот, се влияе основно от притока от подземните води (разтворените вещества), а натоварването с фосфор - основно от ерозията (внесените количества твърди частици). Други значими замърсявания са стари замърсявания и/или опасни замърсявания на почвата (включително от депа, аварии), при изоставени минно-технически съоръжения или значително сухо или мокро отлагане от атмосферата.

➤ **Хидроморфологични изменения** - водочерпенето от повърхностните води, регулиране на оттока. Това са проблеми, възникнали вследствие изграждане на хидроенергийни съоръжения (ВЕЦ, МВЕЦ), изграждане на язовири, диги за защита от наводнения, бентове и преливници. Хидроморфологичните промени въздействат в значителна степен върху водните организми. Особено силно е въздействието на напречни строителни съоръжения, които възпрепятстват миграционните коридори на водни организми.

➤ **Морфологични изменения** - прекъсването на естествената дължина на реките, физически изменения на коритото, развитие на инфраструктурата (пътища, мостове), инженерни дейности, земекопни работи са важни и съществени въздействия, които влияят върху натоварването с вредни и биогенни вещества, увреждащи жизнената среда на водните организми.

С цел опазване и подобряване състоянието на водните ресурси в териториалния обхват на инспекцията, експертите от направление „Опазване на водите” към РИОСВ – Монтана осъществяват контрол върху обектите, които формират отпадъчни води и заустват в повърхностни водни обекти.

Част от обектите на територията на РИОСВ – Монтана, формиращи отпадъчни води, притежават разрешително за заустване на отпадъчните води в повърхностни водни обекти по ЗВ или комплексно разрешително по ЗООС, в които са определени индивидуални емисионни ограничения (ИЕО) за формираните от дейността им отпадъчни води по определени показатели в зависимост от характера на съответното производство. Постигането на заложените в разрешителните ИЕО преди заустването на отпадъчните води във водоприемник или канализационна система се осъществява чрез пречиствателни съоръжения (мазниноуловители, каломаслоуловители, локално пречиствателни станции за битово - фекални и химически замърсени отпадъчни води и т.н).

На основание чл.171, ал.1 от Закона за водите, раздел IV от Наредба №1/11.04.2011 г. за мониторинг на водите (ДВ. бр. 34/29.04.2011 г.) и във връзка със Заповед №РД - 821/30.10.2012 г. на Министъра на околната среда и водите е внедрена **Информационна система за разрешителни и мониторинг при управление на водите ИСРМУВ**, съдържаща данни от контролната дейност по влезли в сила разрешителни за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води, издадени по ЗВ и на комплексни разрешителни, издадени по ЗООС, включени в Информационната система. Пробовземанията се извършват 2 пъти годишно (първо и второ полугодие) за всяко заустване от даден обект, като броят на обектите в утвърдения със Заповед №РД-733/15.12.2016 г. на министъра на ОСВ списък на обектите, формиращи отпадъчни води и заустващи в повърхностни води, подлежащи на задължителен емисонен контрол от страна на РИОСВ – Монтана през 2017 г. са 29 броя.

2.4.1. Селищни канализационни системи с и без изградени ПСОВ

Едни от основните замърсители на водоприемниците на територията на РИОСВ – Монтана са непречистените отпадъчни води от населените места. Районът се характеризира с директни зауствания на отпадъчни води във водоприемниците, предвид липсата на ПСОВ, както в крайдунавските градове Видин и Лом, така и в по-малките населени места като Берковица, Кула и Белоградчик. Изключение правят само градовете Монтана и Вършец.

В по - големите промишлени центрове в региона - градовете Видин, Лом, Берковица, Белоградчик и Кула - са с изградени смесени канализационни системи, в които са включени предимно битово – фекални, производствени отпадъчни и дъждовни води. Смесените отпадъчни води са зауствени във водоприемниците без пречистване. Градските канализационни колектори на Видин и Лом заустват в р. Дунав чрез канални помпени станции при високи води. Частични канализационни колектори са изградени и в някои по-малки населени места – гр. Бойчиновци, гр. Димово, гр. Грамада, с. Лехчево, с. Рабиша и други. В някои от селищата в региона се изграждат или разширяват канализационните системи. По Програмата за развитие на селските райони 2007 – 2013 изцяло са изградени канализационните системи на с. Раковица, общ Макреш, с. Расово, общ. Медковец и с. Копиловци, общ. Георги Дамяново. Останалата част от селищата на територията, контролирана от РИОСВ – Монтана, са без изградени канализационни системи.

Към края на 2017 г. изпълнението на изискванията на Директива 91/271/ЕЕС относно пречистване на отпадъчни води от населените места на територията на РИОСВ – Монтана е следното:

❖ **Агломерациите с над 10 000 еквивалентни жители (е.ж.),** попадащи в обхвата на Директивата на територията на РИОСВ – Монтана:

➤ Отпадъчните води на **гр. Монтана** се отвеждат и пречистват в градска пречиствателна станция за отпадни води (ГПСОВ – Монтана).

Градската пречиствателна станция с капацитета си от близо 18 000 куб. метра пречистена вода за денонощие напълно задоволява нуждите на гр. Монтана. Предвидено е тя да може да се разширява така, че да задоволи в бъдеще нуждите и на 100 000 е.ж. на гр. Монтана. Станцията е с механично и биологично стъпало, както и с изградено съоръжение за отстраняване на фосфора, въведено в експлоатация през месец април 2015 г. ГПСОВ – Монтана отговаря на всички европейски екологични норми и до настоящият момент работи ефективно и с добър ефект на пречистване. Водата се пречиства с екологични агенти, които не замърсяват околната среда, а почистените утайки се предвижда да бъдат използвани за наторяване. Успоредно с изградената ПСОВ Монтана бяха изградени два събирателни колектора – източен довеждащ колектор, който събира отпадъчните и дъждовни води от нова промишлена зона в ляво от пътя Монтана – Враца и западен главен колектор I, който събира отпадъчните и дъждовни води от жилищните квартали и промишлената зона на гр. Монтана, като в него е зауствен и източен довеждащ колектор. Същият е зауствен на вход ПСОВ Монтана.

➤ Населените места **Берковица, Лом и Видин** към края на 2017 г. са все още без изградени ГПСОВ. Съгласуваните от Областен експертен съвет проекти за водните цикли на гр. Лом и гр. Берковица не са реализирани.

През 2012 г. в Министерството на околната среда и водите одобри проекта за воден цикъл на Видин, който предвижда рехабилитация на 10 974 м канализационна мрежа, изграждане на нова канализация реконструкция на две канални помпени станции, рехабилитация водопроводна мрежа и изграждане на пречиствателна станция за отпадни води. Към края на 2017 г. ПСОВ на гр. Видин. е изградена около 35%, като към момента строителството е спряно.

❖ **Агломерациите с население между 2 000 и 10 000 е.ж.**

През 2014 г. бе пусната в експлоатация ПСОВ на гр. Вършец с проектен капацитет за 10 000 е.ж. Останалите агломерациите, които попадат в обхвата на Директивата, но за тях няма осигурено пречистване на отпадъчни води, са Белоградчик - 5 090 е.ж., Брегово - 2 494 е.ж., Вълчедръм - 3 614 е.ж., Дунавци - 2 157 е.ж. и Кула - 3 175 е.ж.

❖ **Агломерации, попадащи в обхвата на Директивата:**

✓ В контролираната от РИОСВ-Монтана територията съществуват агломерации извън обхвата на Директивата, в които е извършено строителство на КС с ПСОВ и същите са пуснати в

експлоатация. Такива са КС с ПСОВ на с. Расово, общ. Медковец, с. Раковица, общ. Макреш и с. Копиловци, общ. Георги Дамяново. Упражнява се контрол върху качеството на отпадъчните води и през 2017 г. не са наблюдавани отклонения от нормите.

✓ Започналите с финансиране от оперативни програми проекти за КС с ПСОВ на гр. Димово и на с. Медковец са незавършени към края на 2017 г. Посочените обстоятелства в докладите от предходни години не са променени

2.4.2. Отпадъчни води, формирани от дейността на стопански субекти, в обхвата на РИОСВ – Монтана

Общият брой на стопанските субекти с действащи разрешителни за заустване на отпадъчни води в повърхностни водни обекти по смисъла на ЗВ през 2017 г. е 57 броя, а с комплексни разрешителни - 12 броя (3 броя оператори заустват в повърхностен воден обект, а останалите 8 броя - в селищна канализационна система или изгребни ями). От разрешителните за заустване 21 броя са издадени на селищни канализационни системи, от които в процес на експлоатация са 12 броя, а в процес на проектиране са 9 броя.

Почти всички обекти, формиращи отпадъчни води на територията на РИОСВ – Монтана, са с осигурено най – малко първично (механично) пречистване на отпадъчните води преди тяхното заустване. По – големите животновъдни обекти на територията на РИОСВ – Монтана (кравеферми на „Агро – грам“ ЕООД, гр. Грамада, общ. Видин, „Про – агро“ гр. Грамада, общ. Видин и „Алексия“ ООД, с. Сливата, общ. Лом) са с изградени водонепропускливи съоръжения на различните фракции оборски тор с достатъчен капацитет за тяхното съхраняване за определен период от време преди последващото им оползотворяване за наторяване на земеделски земи или за производство на биогаз, както и със съоръжения за съхранение на силажа, в съответствие с изискванията на Нитратната директива с цел преустановяване проникването им в почвата и оттам замърсяването на подземните води.

2.4.2.1. Стопански субекти, източници на отпадъчни води, с пречиствателни съоръжения, които не работят ефективно на територията на РИОСВ – Монтана - 8 на брой:

➤ За поречие Дунав:

✓ „Кнауф България“ ЕООД, гр. София, Завод за гипсфазерни плоскости, гр. Видин – на площадката на обекта се произвеждат гипсфазерни плоскости, като се формира смесен поток от пречистени в локална ПСОВ битово – фекални и промишлени отпадъчни и дъждовни води, които се заустват в р. Дунав. През 2017 г. поради констатирани нови превишени стойности на индивидуалните емисионни ограничения по показатели „Сульфати“, „БПК₅“ и „ХПК“ с Наказателно постановление е наложена нова текуща санкция за замърсяване водите на р. Дунав. Същата впоследствие е намалена след намаляване замърсяването по горните показатели, което е удостоверено с протоколи от изпитване на отпадъчните води. Към настоящият момент от страна на дружеството са предприети мерки за увеличаване капацитета на ЛПСОВ и осигуряване на ефективната и работа с цел постигане на ИЕО, заложен в издаденото им разрешително за заустване.

✓ „Еко Милк Видин“ ЕАД, с. Кошава, общ. Видин - производство на продукти (сирена) от сухо мляко и растителни мазнини. От дейността на обекта се формира един общ смесен поток от битово – фекални и производствени отпадъчни води, който след пречистване се зауства гравитачно в р. Дунав. Има изградено пречиствателно съоръжения за механично пречистване на отпадъчните води – мазниноуловител. През 2017 г. са констатирани превишения на ИЕО по показателите, заложен в разрешителното за заустване, вследствие на проведен собствен и контролен мониторинг на отпадъчните води, за което на дружеството два пъти е налагана и отменяна текуща санкция.

➤ За поречия Огоста и Западно от Огоста:

✓ „Аркус“ АД, гр. Лясковец – Обособено производство, гр. Лом – от дейността на обекта се формира смесен поток дъждовни, битово – фекални и производствени отпадъчни води, които след пречистване в ЛПСОВ се заустват в р. Лом. Вследствие на констатирани през 2017 г. превишения на ИЕО по показателите, заложен в разрешителното за заустване, е наложена текуща санкция, която

впоследствие е отменена след прекратяване на замърсяването на р. Лом, удостоверено чрез протоколи от изпитване на отпадъчните води.

✓ „Компас” ЕООД, с. Комарево – предмет на дейност на дружеството е производство на месни и меснозеленчукови консерви, която се осъществява на площадка на дружеството в с. Комарево. От дейността се формира смесен поток битово – фекални и производствени отпадъчни води, които след пречистване в ЛПСОВ се заустват в р. Костенка. За превишение на ИЕО, заложен в издаденото разрешително за заустване, в началото на 2017 г. с наказателно постановление е наложена текуща санкция за замърсяване водите на р. Костенка, която е отменена в средата на 2017 г.

✓ „Мити 01” ЕООД, гр.София, Предприятие за месопреработка, гр. Лом – смесеният поток от производствени, битово – фекални отпадъчни и дъждовни води след първично пречистване в мазниноуловител се зауства в р. Лом. През 2017 г. продължава да действа наложената през 2015 г. с НП текуща санкция за допуснатото превишение на ИЕО от разрешителното за заустване въз основа на проведен контролен мониторинг на отпадъчните води. Същата е намалена през 2016 г. след представяне на протоколи, удостоверяващи по-ниски стойности на ИЕО по показатели, за които е наложена санкцията;

✓ СД „Лаф – Велизаров и СИЕ”, гр.Белоградчик – смесеният поток от производствени, битово – фекални отпадъчни и дъждовни води след мазниноуловител се заустват в р. Дъбравка. През 2017 г. са констатирани минимални превишения на ИЕО от разрешителното за заустване въз основа на проведен контролен мониторинг на отпадъчните води и е наложена текуща санкция. Същата е отменена след представяне на протоколи от изпитване, удостоверяващи стойности на ИЕО по показатели от разрешителното под заложените ограничения. От страна на оператора се предприети действия по изграждането на нова пречиствателна станция за отпадъчни води.

✓ „Берг Монтана Фитинги” ЕАД, гр. Монтана - през 2017 г. са констатирани превишения на ИЕО по показатели, заложен в издаденото на дружеството разрешително, за което е наложена текуща санкция. Санкцията е отменена след преустановяване превишението на нормите, удостоверено чрез протоколи от изпитване на отпадъчните води.

✓ „Бетон Монтана” ЕООД, гр. Монтана за обект ТМСИ в с. Боровци – от дейността на обекта се формира поток производствени отпадъчни води, които след първично пречистване се заустват в р. Бързия. Вследствие на констатирани през 2017 г. превишения на ИЕО по показател „Неразтворени вещества“, заложен в разрешителното за заустване, е наложена текуща санкция, която впоследствие е отменена след представяне на протоколи от изпитване, удостоверяващи стойности на ИЕО по показателите от разрешителното под заложените ограничения.

2.4.2.2. *Броят на стопанските субекти на територията на РИОСВ - Монтана, които с отпадъчните си води емитират приоритетни и приоритетно опасни вещества, съгласно Приложение №1 към чл. 1, ал. 2 на Наредбата за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители, са 7 (седем) на брой.* Това са:

➤ **За поречието Дунав:**

• „Видахим” АД, гр. Видин за ТЕЦ ”Видахим” и ДНО – сгуроотвал на ТЕЦ „Видахим”– заустват в р. Дунав През 2017 г. предприятието не е извършвало производствена дейност;

• РДНО – Видин - зауства в р. Дунав.

➤ **За поречието Огоста и Западно от Огоста:**

• „Монбат” АД, гр. София, Производствена база, гр. Монтана – зауства в КС на гр. Монтана;

• „Берг Монтана Фитинги” ЕАД, гр. Монтана - зауства в КС на гр. Монтана;

• РДНО – Монтана - зауства в КС на гр. Монтана;

• „Аркус” АД, гр. Лясковец, Обособено производство - Лом - зауства в р. Лом.

• „ЕМКО” ЕООД, гр. София, Площадка в гр. Монтана – зауства в КС на гр. Монтана.

2.4.2.3. *Общият брой на стопанските субекти на територията на РИОСВ - Монтана, от дейността на които се формират биоразградими промишлени отпадъчни води и които заустват*

в повърхностен воден обект, съгласно Приложение №4 към чл. 35, ал. 2 от Наредба №2 от 08.06.2011 г. за издаване на разрешителни за заустване на отпадъчни води във водни обекти и определяне на индивидуалните емисионни ограничения на точкови източници на замърсяване (обн. ДВ, бр. 47/21.06.2011 г.), са **8 на брой**, както следва:

➤ **За поречие Дунав:**

• „Ел Би Булгарикум” ЕАД, гр. София, Производствена база, гр. Видин – производство на мляко и млечни продукти. От дейността на обекта се формира един общ смесен поток от битово – фекални и производствени отпадъчни води, който се зауства в р. Дунав по два начина – гравитачно и помпено (само при високи води на реката). Има изградено пречиствателно съоръжения за механично пречистване на отпадъчните води – мазниноуловител;

• „Новоселска гъмза” АД, гр. Видин, Винарска изба, с. Ново село, общ. Ново село, обл. Видин – от дейността на избата се формира един общ смесен поток от битово – фекални отпадъчни, производствени отпадъчни и дъждовни води, които се заустват в р. Дунав;

• „Еко Милк Видин” ЕАД, гр. Видин, Млекопреработвателно предприятие, с. Кошава, общ. Видин - производство на мляко и млечни продукти. От дейността на обекта се формира един общ смесен поток от битово – фекални и производствени отпадъчни води, който се зауства гравитачно в р. Дунав. Има изградено пречиствателно съоръжения за механично пречистване на отпадъчните води – мазниноуловител.

• „Винтаж 2007”, с. Неговановци, Винарска изба със съпътстващ семеен хотел в с. Неговановци - от дейността на обекта се формира смесен поток пречистени битови и производствени отпадъчни води след ЛПСОВ1 и дъждовни води, които се заустват в Сухо дере, приток на р. Дунав.

➤ **За поречия Огоста и Западно от Огоста:**

• „Компас” ЕООД, с. Комарево, общ. Берковица, обл. Монтана, обект: Предприятие за производство на месни и меснорастителни консерви, с. Комарево, общ. Берковица – заустване на смесен поток от пречистени битово – фекални отпадъчни, производствени отпадъчни и дъждовни води в р. Костенка. Има изградена локална ПСОВ;

• „Мити 01” ЕООД, гр. София, Предприятие за месопреработка, гр. Лом – смесеният поток от производствени, битово – фекални отпадъчни и дъждовни води след първично пречистване в мазниноуловител се зауства в р. Лом;

• СД „Лаф Велизаров и сие”, гр. Белоградчик, Млекопреработвателно предприятие, с. Дъбравка, общ. Белоградчик – смесен поток от битово – фекални и производствени отпадъчни води се заустват в р. Дъбравка;

• „Магура” АД, гр. София – Винарска изба, с. Рабиша, общ. Белоградчик – предмет на дейността на фирмата е производство на бели, червени и естествено пенливи вина и дестилация на ракия. От дейността на обекта се формира смесен поток производствени и битово – фекални отпадъчни води, които се заустват в Сухо дере, ляв приток на р. Арчар.

2.4.2.4. Проблеми със замърсяване на реките с руднични води – няма.

Най-често нарушенията на екологичното законодателството в областта на опазване на водите са свързани с неспазване на емисионните норми, заложиени в издадените разрешителните, вследствие на неефективна работа на съществуващите пречиствателни съоръжения, при което във водните обекти се заустват непречистени отпадъчни води.

2.4.3. Обобщена информация за осъществения през 2017 г. контрол върху обектите, формиращи отпадъчните води на територията на РИОСВ – Монтана

Експертите от направление „Опазване на водите” през 2017 г. са извършили и взели участие в общо **274 броя проверки** на 186 броя обекти (347 броя проверки на 210 обекта през 2016 г.), от които:

- **95 броя планирани контролни проверки** на 68 обекта при заложиени по план 95 броя проверки, формиращи отпадъчни води по поречията на реките Дунав, Огоста, Лом, Ботуня, Цибрица, Тополовец, Войнишка, Видбол и Арчар, в т.ч. 53 броя проверки (54 броя пробонабирания) на 29 броя обекта, формиращи отпадни води и заустващи във водни обекти, включени в Информационната система за

разрешителни и мониторинг при управление на водите (ИСРМУВ) през 2017 г., съгласно Заповед №РД - 733/15.12.2016 г. на Министъра на ОСВ и 42 броя комплексни проверки на 42 броя обекти по заповед на Директора на РИОСВ – Монтана по компонент „Води”, в т.ч. 10 броя с координатор от направлението. Процентното изпълнение на плана за 2017 г. е 100%.

- 13 броя проверки по комплексни разрешителни на 12 броя обекта;
- 166 броя *извънредни* проверки на 118, както следва:
 - за съставяне на констативен протокол за налагане/отмяна на санкция - 14 броя проверки на 7 обекта;
 - по изпълнение на предписания - 0 броя на 0 обекта;
 - по сигнали и жалби – 10 броя на 9 обекта;
 - по заповед на Министъра на ОСВ, директора на РИОСВ – Монтана, писма на МОСВ, разпореждане на Прокуратурата и други – 0 броя на 0 обекта;
 - по заповед на Областен управител на Област Монтана и на Област Видин, и кметове на общини - 140 броя проверки на 100 броя обекта;
 - проверки по проекти, финансирани от ПУДООС - 2 броя проверки на 2 броя обекта.

Големият брой извънредно извършени проверки на обекти се дължи основно на проверките по Заповед на Областните управители на Област Видин и Монтана и кметове на общини, касаещи проверки на техническото и експлоатационно състояние и оценка сигурността на язовирите, намиращи се на територията на областите Монтана и Видин, както и проверки на реките и речните корита в извънурбанизираните територии - за 2017 г. тези проверки са 100 на брой.

През 2017 г. експерти от направлението са взели участие в 1 на брой ДПК и 8 на брой заседания на РЕЕС при РИОСВ - Монтана. Дадено е 1 на брой предписание, които е изпълнено в срок. До всички оператори с издадени актуални разрешителни за заустване е изпратено напомнително писмо относно представяне в инспекцията до 31.03.2017 г. на доклад по изпълнение на условията в разрешителното през 2016 г.

Съвместно с представители на Регионална лаборатория – Монтана към ИАОС – София са извършени 63 броя пробонабирания, в т.ч. 54 бр. контролни пробонабирания на отпадъчни води от 29 бр. обекти, съгласно Заповед №РД - 733/15.12.2017 г. на Министъра на ОСВ и 9 бр. пробонабирания от повърхностни и отпадъчни води от 7 бр. обекти, съгласно постъпили в инспекцията сигнали и жалби.

В ИСРМУВ са въведени всички данни от проведения през годината задължителен емисионен контрол на обектите, включени в одобрения от МОСВ списък.

За отклонения от индивидуалните емисионни ограничения (ИЕО), разписани в разрешителните за ползване на повърхностен воден обект за заустване на отпадъчни води, през отчетната 2017 г. са наложени и променени санкции, както следва:

- *Наложени санкции с Наказателно постановление на Директора на РИОСВ – Монтана* за замърсяване на повърхностен воден обект, приемник на отпадъчни води, чрез превишаване на ИЕО, разписани в разрешителните за ползване на воден обект за заустване - **7 броя** на 7 броя обекта (2016 г. – 9 броя на 7 обекта).

- *Намалени санкции със Заповед на Директора на РИОСВ – Монтана* по реда на чл. 69б от ЗООС във връзка с установено намаляване увреждането/неспазването на определените емисионни норми и ограничения - **1 брой** на 1 брой обекта (2016 г. – 2 броя на 2 обекта);

- *Отменени санкции със Заповед на директора на РИОСВ – Монтана* по реда на чл. 69б от ЗООС – **7 броя** на 7 обекта (2016 г. – 12 броя на 9 обекта), от които 6 броя са въз основа прекратяване на замърсяването/неспазването на определените ИЕО и 1 брой заповед за отмяна, поради установено увеличаване на замърсяването/неспазването на емисионните норми и ограничения, като впоследствие са наложени нови текущи санкции;

- *Прекратена санкция със Заповед на Директора на РИОСВ – Монтана* – преустановена е дейността на площадката на обекта, водеща до замърсяването на водния обект над определените в разрешителното емисионни норми.

През отчетният период са съставени 2 на брой актове за констатирани административни нарушения на Закона за водите на следните юридически лица: „Калиа” ООД – клон село Бели Мел, общ. Чипровци и „Мити 01” ЕООД, гр. София за Месопреработвателно предприятие в гр. Лом.

Издадени са 2 бр. наказателни постановления (НП), с които са наложени имуществени санкции на обща стойност 2 500 лв. Нито едно от тях не е обжалвано и всички са влезли в сила.

От извършените през 2017 г. проверки на действащите селищни пречиствателни станции и пречиствателни съоръжения за отпадъчни води към предприятията се констатира, че операторите се стремят да поддържат в техническа и експлоатационна изправност пречиствателните съоръжения за отпадъчни води и осигуряване на нормалната им експлоатация с цел недопускане/преустановяване/намаляване превишаването на емисионните норми и ограничения. Затрудненията и проблемите при експлоатацията на съоръженията са предимно по финансови или организационни причини.

3. СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

През 2017 г. в Дунавски район за басейново управление /ДРБУ/ е извършен мониторинг на подземни води, като част от Националната програма за мониторинг на подземни води, утвърдена със Заповед № РД–167/31.03.2016 г. на Министъра на околната среда и водите и продължена със Заповед № 229/05.04.2017 г..

На основание чл. 169б от Закона за водите и Приложение V на РДВ са разработени и се изпълняват два вида програми:

- за качество (химично състояние) на подземните води и,
- за количество (количествено състояние) на подземните води.

Програмите за мониторинг са разработени в съответствие с утвърдената Методика за планиране на мрежи и програми за мониторинг на подземните води.

I. Мониторинг на химичното състояние

Съгласно чл. 169б, ал. 1 от ЗВ за оценка на химичното състояние на подземните води, Басейнова дирекция Дунавски район (БДДР), разработва програми за контролен и оперативен мониторинг. За всеки отделен монитроингов пункт (МП), включен в програмите за мониторинг на подземни води, се определя различна честота на изпитване и показатели на анализ. Изборът на показатели и съответната честота на анализ се определя след оценка на резултатите от проведения в предходните години мониторинг и в зависимост естествените характеристики на подземното водно тяло (ПВТ) и местоположението на МП.

На територията на БДДР попадат 50 подземни водни тела наблюдавани, съгласно действащите програмите за контролен и оперативен мониторинг през 2017 г. в 138 пункта.

Показателите за изпитване са разпределени в следните групи:

1.1. Физико-химични показатели

I –ва група основни физико-химични показатели:

разтворен кислород, активна реакция, електропроводимост, нитрати, амониеви йони, температура на водата, перманганатна окисляемост, обща твърдост, калций, магнезий, хлориди, натрий и калий, сулфати, хидрогенкарбонати, карбонати и сух остатък – анализират се във всички пунктове за подземни води сезонно /четири пъти в годината/ или на полугодие /два пъти годишно/.

II –ра група допълнителни физико-химични показатели:

нитрити, фосфати, общо желязо, манган - анализират се във всички пунктове за подземни води сезонно /четири пъти в годината/ или на полугодие /два пъти годишно/.

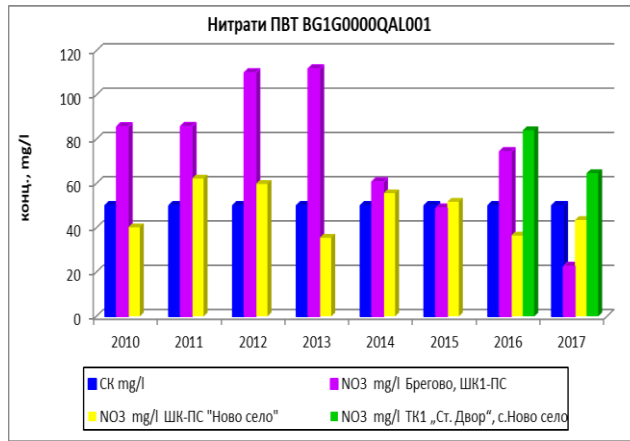
1.2. Специфични замърсители

I –ва група метали и металоиди:

олово, кадмий, арсен, живак, мед, цинк, никел, общ хром, хром три и шествалентен, стронций, обща алфа и бета активност – анализират се всички или отделни показатели на полугодие /два пъти годишно/ или веднъж годишно.

II –ра група органични замърсители:

трихлоретилен, тетрахлоретилен, алдрин, диелдрин, ендрин, атразин, симазин, пропазин, ендосулфан, метоксихлор, хептахлор, хлордан, DDT/DDD/DDE, HCH – съединения, ацетохлор, пендиметалин, флутриафлор, триадименол, манкоцеб, алахлор, циперметрин – анализите се извършват еднократно през годината.

Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL002 и име „Порови води в Кватернера - Видинска низина” – наблюдава се с два пункта за мониторинг / МР 009, МР 381 /

➤ МР 009 при гр.Видин ШК 1- ПС "КОС", общин Видин, област Видин – резултатите от мониторинга в пункта съответстват на добро химично състояние по стандартите за качество.

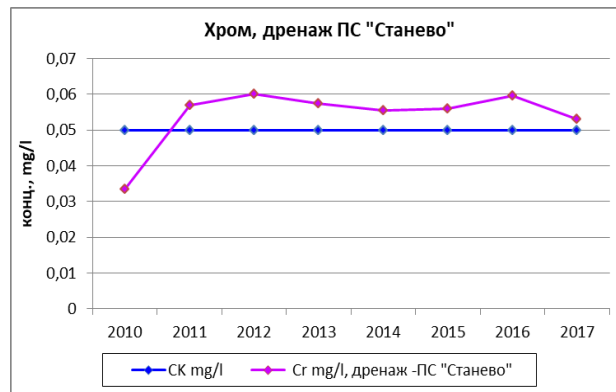
МР 381 при с.Новоселци ТК1 - ПС „Вили пчела“, община Видин, област Видин – пункта е включен в програмата за мониторинг на подземни води на БДДР за първи път през 2016 г.. Анализа на резултатите от проведения през 2016 - 2017 г. мониторинг показва, че водата в пункта е в добро химични състояние

Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL003 и име „Порови води в Кватернера - Арчар-Орсойска низина” – представено с един пункт за мониторинг / МР 016 /

МР 016 при с.Арчар ШК-Р1-ПС "Добри дол", община Димово, област Видин - доброто химично състояние на водата в пункта оценено в предходните години се запазва и през 2017 г.

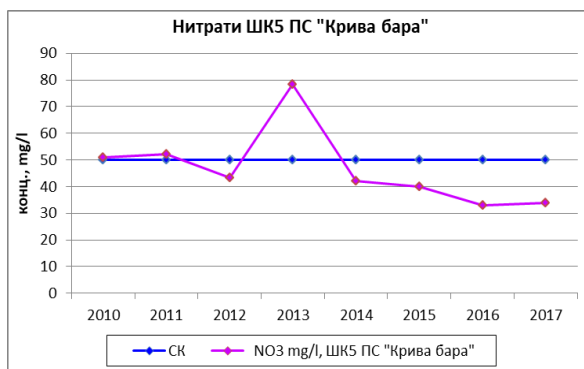
Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL004 и име „Порови води в Кватернера - Цибърска низина” – представено с един мониторингов пункт /МР 019/.

➤ МР 019 при с. Станево дренаж ПС „Станево”, община Лом, област Монтана-констатираните от предходните години превишени концентрации на показател общ хром се наблюдават и в резултатите от мониторинга проведен през 2017 г. Средногодишната стойност на концентрацията остава гранична до СК за показателя. По всички останали показатели водата в пункта отговоря на добро химично състояние.

Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL013 и име „Порови води в Кватернера - р. Лом” - представено с три мониторингов пункт /МР 067, МР 385, МР 386/.

○ МР 067 при с. Крива бара ШК 5 ПС "Крива бара", община Брусарци, област Монтана – високите концентрации на нитратни йони констатирани в предходните години бележат низходяща тенденция. От 2014 г. и към момента се наблюдават средногодишни стойности за показателя под стандарта за качество, съгласно Приложение № 1 от Наредба № 1.

- МР 385 при с.Дражинци, ТК 2 - ПС „Дражинци“, община Ружинци, област Видин.
- МР 386 при с.Плешивец, ШК - ПС „Плешивец“, община Ружинци, област Видин.

Двата пункта МР 385 и МР 386 са включени в програмата за мониторинг на подземни води на територията на БДДР през 2016 г. Резултатите от изпитванията за периода 2016 – 2017 г. и в двата пункта отговарят на стандартите за качество на подземни води и съгласно критериите за оценка на химично състояние можем да я оценим в добро химично състояние.

Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL014 и име „Порови води в Кватернера - р. Цибрица” - представено с един мониторингов пункт / МР 070 /.

➤ МР 070 при с.Безденица ШК ПС "Безденица", община Монтана, област Монтана – резултатите от анализите на водата и през 2017 г. показват добро химично състояние по стандартите за качество на подземни води.

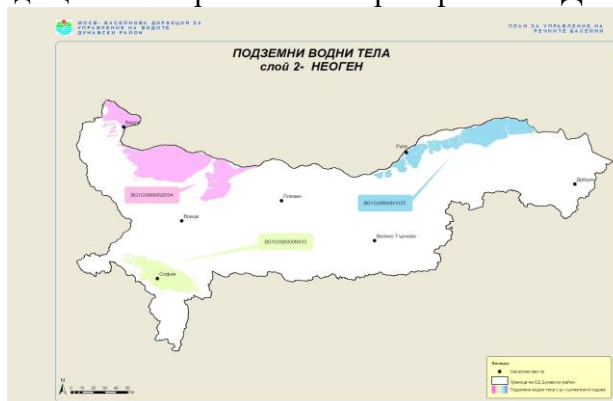
Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL015 и име „Порови води в Кватернера - р. Огоста” - представено с три пункта за мониторинг / МР 075, МР 387, МР 388 / един, от който попада в обхвата на РИОСВ Монтана

МР 387 при с.Владимирово, дренаж „Владимирово“, община Бойчинивци, област Монтана – след анализ на резултатите от проведените изпитвания през 2017 г, водата в пункта може да се оцени в добро химично състояние. **Подземно водно тяло с код BG1G0000QPL023** и име „Порови води в Кватернера - между реките Лом и Искър” - наблюдава се с четири мониторингови пункт, от които един попада в обхвата на РИОСВ Монтана / МР 122 /.

➤ МР 122 при с. Габровница ШК ПС "Габровница", община Монтана, област Монтана - пункта е с добри показатели по стандартите за качество на подземни води през изминалата 2017 г. и отговаря на критериите за добро химично състояние.

• СЛОЙ 2 –НЕОГЕН

Подземните водни тела попадащи във втори слой на територията на ДРБУ са - 3 на брой:

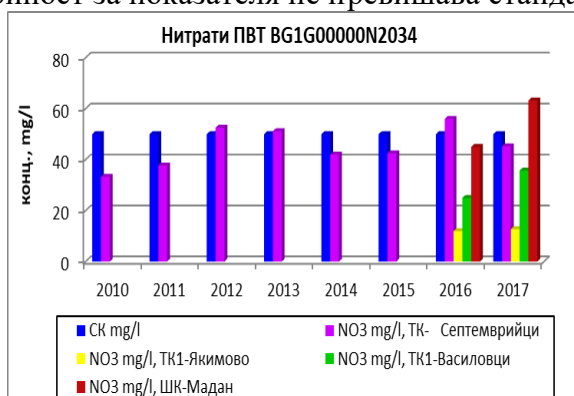
От тях в обхвата на РИОСВ Монтана попада едно тяло :

Подземно водно тяло с код BG1G00000N2034 и име „Порови води в Неогена – Ломско - Плевенска депресия” – наблюдавано от пет мониторингови пункта четири, от които попадат в обхвата на РИОСВ Монтана /МР 189, МР 404, МР 405, МР 406/.

➤ МР 189 при с.Септемврийци ТК, община Вълчедръм, област Монтана – наднормените концентрации на нитратни йони, констатирани в предходните години, през 2017 г. бележат тенденция към понижаване и средногодишната стойност на концентрацията за показателя е под стандарта за качество. Отчетено е еднократно превишение по показател желязо, но средногодишната стойност за показателя не превишава стандарта за качество, съгласно *Приложение № 1 от Наредба № 1*.

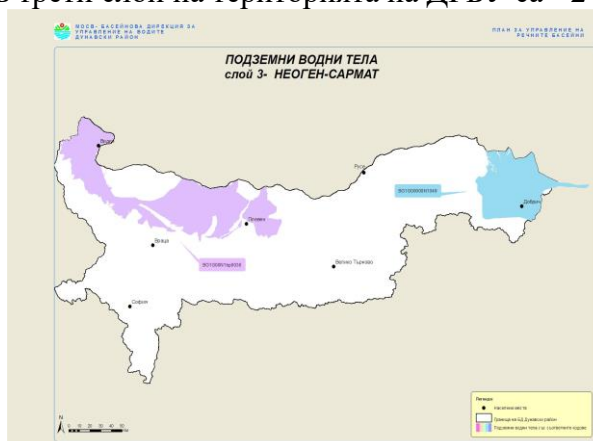
- МР 404 при с.Якимово - ТК1-Якимово, община Якимово, област Монтана;
- МР 405 при с.Василовци, ТК1-Василовци, община Брусарци, област Монтана;
- МР 406 при с.Мадан, ШК-Мадан, община Бойчиновци, област Монтана;

Трите пункта са включени в програмата за мониторинг на БДДР за първи път през 2016 г. Резултатите от проведените изпитвания през 2016-2017 г. в МР 404 и МР 405 показват добро химично състояние на водата. В МР 406 резултатите от монитора показват концентрации на нитратни йони над стандарта за качество. Отчетено е също еднократно превишение на нормата на желязо, но средногодишната стойност за показателя не превишава стандарта за качество.

• СЛОЙ 3 НЕОГЕН-САРМАТ

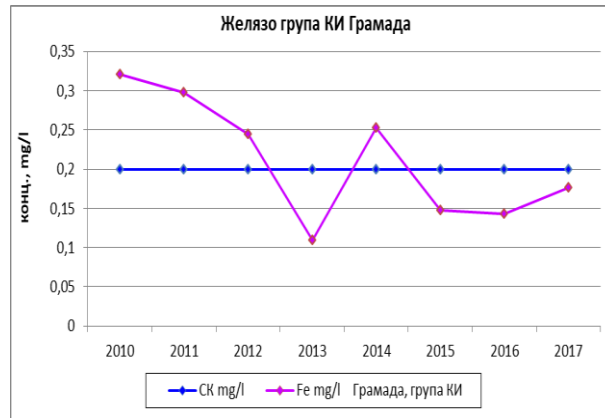
Подземните тела попадащи в трети слой на територията на ДРБУ са - 2 на брой:

От тях в обхвата на РИОСВ Монтана попада едно тяло :

Подземно водно тяло с код BG1G000N1BP036 и име „Карстови води в Ломско-Плевенската депресия” – наблюдавано с четири пункта за мониторинг / МР 199, МР 201, МР 202, МР 369 / от тях в обхвата на РИОСВ Монтана попадат следните:

➤ МР 199 при с.Грамада група КИ, община Грамада, област Видин – и през 2017 г. резултатите от анализите на водата в пункта съответстват на изискванията за добро химично състояние. Констатираните в предходните години високи концентрации на желязни йони в пробите от водата в пункта бележат низходяща тенденция и средногодишните стойности на показателя в последните три години е под СК.

➤ МР 201 при д-р Йосифово КИ ПС "Д-р Йосифово", община Монтана, област Монтана - анализа на резултатите от проведените през 2017 г. изпитвания показват, че водата в пункта отговарят на добро химично състояние по стандартите за качество на подземните води.

• **СЛОЙ 4 ГОРНА КРЕДА**

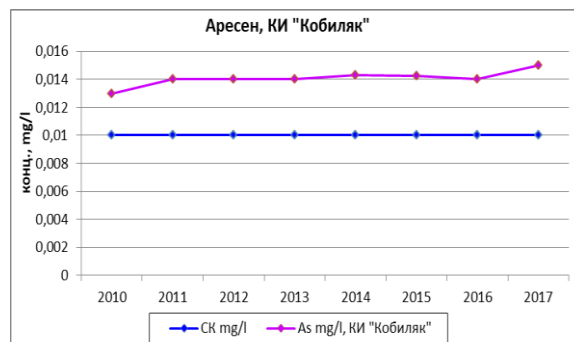
Подземните водни тела попадащи в четвърти слой на територията на ДРБУ са - 4 на брой:

От тях в обхвата на РИОСВ Монтана попада едно тяло :

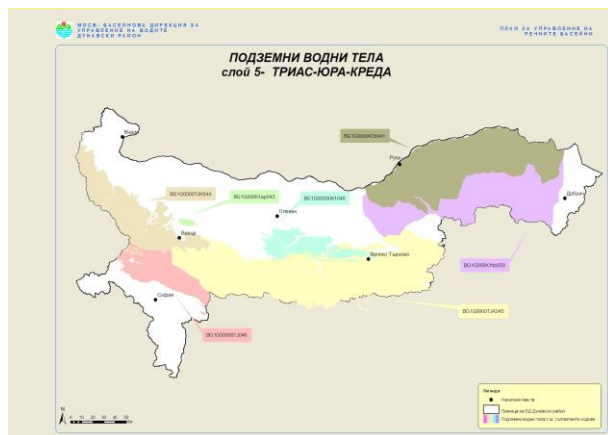
Подземно водно тяло с код BG1G0000K2S037 и име „ Карстови води в Предбалкана ” – наблюдава се с два пункта за мониторинг /МР 203, МР 205/ единия, от които попада в обхвата на РИОСВ Монтана:

➤ МР 203 при с.Кобиляк - КИ "Кобиляк", община Бойчиновци, област Монтана – и през 2017 г. резултатите от проведения мониторинг на водата в пункта потвърждават наднормените концентрации на арсен констатиран в предходните години. Въз основа на резултати получени в БДДР от изпълнение на обществена поръчка, при която са проведени проучвания в района на р.Огоста, е установено, че повишеното съдържание на арсен в района е „фоново“. По останалите наблюдавани показатели водата е в добро химично състояние.

• **СЛОЙ 5 ТРИАС –ЮРА-КРЕДА**

В този слой на територията на ДРБУ попадат - 7 подземни водни тела:

От тях в обхвата на РИОСВ Монтана попада едно тяло :

Подземно водно тяло с код BG1G0000TJK044 и име „Карстови води в Западния Балкан” – представено с четири мониторингови пункта / МР 237, МР 246, МР 254, МР 255 / от които в обхвата на РИОСВ Монтана попадат:

- МР 246 при с.Палилула, КИ "Пали лула", община Бойчиновци, област Монтана;
- МР 255 при с.Рабиша КИ "Рабиша", община Белоградчик, област Видин.

Резултатите от изпитванията през 2017 г. показват, че водата и в двата пункта запазва доброто химично състояние от предходните години.

2. Мониторинг на количественото състояние

Мрежата за количествен мониторинг на подземни води обхваща 44 подземни водни тела в границите на БДДР. Общият брой на пунктовете е 170. Наблюдават се :

- нива – на кладенците
- дебити – на изворите

Съгласно чл. 171(2) т.2. и ал.(6) от Закона за водите/ изм. - ДВ, бр. 61 от 2010г./ НИМХ-БАН отговаря за извършването на количествения мониторинг на водите.

Значимите замърсители по отношение на химичното състояние на подземните води са:

- ✓ Просмукване на замърсители при взаимодействие с повърхностните води;
- ✓ Липсата на канализации и ПСОВ в населените места;
- ✓ Интензивното земеделие;
- ✓ Индустриални източници на замърсяване;
- ✓ Действащи депата за твърди битови отпадъци, които не отговарят на изискванията на Наредба 6 /27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци
- ✓ Нерегламентирани сметища;
- ✓ Минна дейност.

4. СЪСТОЯНИЕ НА ХИДРОТЕХНИЧЕСКИТЕ СЪОРЪЖЕНИЯ /ДИГИ, ЯЗОВИРНИ СТЕНИ И Т.Н./

В съответствие с чл.190, ал.4 от Закона за водите, техническото състояние на язовирните стени и съоръженията към тях се контролират от Държавна агенция за метрологичен и технически надзор, Главна дирекция „Надзор на язовирните стени и съоръженията към тях“.

I. Състояние на хидротехническите съоръжения на територията на Област Монтана

1. Язовири.

През 2017 г. е извършено обследване на 57 язовира на територията на област Монтана, 1 броя хвостохранилище, 3 бр.изравнителни и 4 броя защитни диги.

Собственост на проверените язовири:

- 47 броя – общинска собственост;
- 5 броя – държавна собственост, в управление на Министъра на земеделието и храните и предоставени за стопанисване и експлоатация на „Напоителни системи” ЕАД клон Мизия;
- 1 брой – държавна собственост, който се стопанисва от „В и К” ООД гр. Монтана;
- 3 броя изравнители – собственост на „НЕК” ЕАД, които се стопанисват и експлоатират от Предприятие „Язовири и каскади”;
- 4 броя – частна собственост на физически и юридически лица.

Речно корито до 500 м. след язовирната стена:

- почистено речно корито – 8 язовира;
- непочистено речно корито, но имащо видимост – 14 язовира;
- непочистено речно корито -37 язовира.
- няма данни за речното корито – 2 язовира.

Обща оценка за състоянието на проверените водностопански обекти (язовири ,изравнители и хвостохранилище):

- В **изправно** състояние са 1 бр. хвостохранилище.

- Техническото състояние на язовирните стени и съоръженията към тях, не може да бъде определено поради липса на заключение и оценка на техническото състояние и сигурността на язовирната стена и съоръженията към нея дадени от експертен технически съвет ,назначен от собственика, приел изготвен „Анализ на техническото състояние на язовирната стена и съоръженията към нея – 60 бр.язовири.

Язовирите в **предаварийно** състояние са:

1. Язовир „Злеевец”, с. Стубел, община Монтана – потенциално неопасен.
2. Язовир „Върбовец”, с. Горна Ковачица, община Чипровци – потенциално опасен.
3. Язовир „Смирненски“, с.Смирненски, общ.Брусарци – потенциално опасен.

2. Защитни диги.

Обследваните от междуведомствената комисия при есенната проверка съоръжения за предпазване от вредната въздействие на водите (защитни диги) са 4 броя, които са публична държавна собственост на основание чл. 13, ал. 1, т. 3 от Закона за водите и са в управление на министъра на земеделието и храните.

И четирите диги са със земнонасипен тип на стената.

1. Дунавска дига при с. Долни Цибър, находяща се на територията на селата Станево (община Лом) и Долни и Горни Цибър (община Вълчедръм).

Техническото състояние на съоръжението е – изправно.

2. Диги на р. Цибър, находяща се на територията на селата Долни Цибър, Горни Цибър, Игнатово и Златия (община Вълчедръм).

Техническото състояние на съоръжението е – изправно.

3. Диги Дунавски, находящи се на територията на селата Орсоя, Сливата и Добри дол (община Лом)

Техническото състояние на съоръжението е – изправно.

4. Диги Ломски, находящи се в гр. Лом.

Техническото състояние на съоръжението е – неизправно – частично работоспособно.

3. Състояние на хвостохранилища.

1. „Голям Буковец”, с. Железна, община Чипровци. Собственост е на „България Флуорит” ЕООД. Техническото състояние на съоръжението е изправно.

II. Състояние на хидротехническите съоръжения в Област Видин

1. Язовири – държавна собственост.

През 2017г. е извършено обследване на 36 язовира на територията на област Видин и 7 броя коригирани речни участъци.

Собственост на проверените язовири:

- 26 броя – общинска собственост;
- 9 броя – държавна собственост, в управление на Министъра на земеделието и храните и предоставени за стопанисване и експлоатация на „Напоителни системи” ЕАД - клон Видин;
- 1 брой – частна собственост на юридическо лице.

Речно корито до 500 м. след язовирната стена:

- почистено речно корито – 18 язовира;
- непочистено речно корито, но имащо видимост – 7 язовира;
- непочистено речно корито -11 язовир.

2.Коригирани речни участъци:

Съоръженията представляват обекти за предпазване от вредното въздействие на водите и като такива са публична държавна собственост с предоставени права за управление на Министерство на земеделието и храните. Стопанисват се от „Напоителни системи“ ЕАД – клон Видин.

„Корекция р. Скомля”, землище с. Арчар, общ. Димово - земнонаситните корекционни диги са без нарушена цялост - изправни. Корекцията р. Скомля има проводимост.

„Корекция р.Арчар”, землище на с. Арчар и регулационни граници на с. Арчар, общ.Димово:

Земнонаситните корекционни диги са без нарушена цялост и нямат компрометирани участъци.В началото на корекция р.Арчар (непосредствено след мост на републикански път П-11) в корекцията се наблюдава самозалесила се храстовидна растителност. В корекцията е изградено съоръжение-тръбен водосток,което е изпълнявало роля на временен път, при изграждането на път П-11 „Видин-Арчар-Лом”. Асфалтовата настила на водостока е разрушена.Част от бетоновите тръби видно провеждат вода,а част от тях са с намалена проводимост.

„Корекция р.Симеоновско дере” в регулационните граници на с. Цар Симеоново, общ. Видин:

Входът и изходът на закрития канал са почистени, осигурена е проводимостта. „Корекция Симеоновско дере” е в изправно техническо състояние.

„Корекция р. Видбол”, землище на гр. Дунавци, общ. Видин - корекцията е почистена и с осигурена проводимост. Наблюдават се еденични самозалесили се дървета с диаметър над 40см. Корекционните диги са без нарушена цялост-в изправно техническо състояние.

„Корекция р.Войнишка”, землище на с.Търняне, регулационните граници на гр.Дунавци, землище на гр. гр.Дунавци,общ.Видин - почистена и с осигурена проводимост. Корекционните диги са без нарушена цялост-в изправно техническо състояние. В участък от корекцията, попадащ в землището и регулационните граници на гр.Дунавци се наблюдава храстовидна растителност.

„Корекция ГСК (ново трасе на р. Тополовец)”, землища на гр. Видин, гр. Дунавци, с. Слана бара, с. Новоселци, общ. Видин - почистена и с осигурена проводимост. Корекционните диги са без нарушена цялост - в изправно техническо състояние.

„Корекция р. Белорадска”, землище на с. Слана бара, общ. Видин- почистена и с осигурена проводимост. Корекционните диги са без нарушена цялост-в изправно техническо състояние.

„Корекция р. Свети Петър”,землище на с.Рупци, общ.Видин

Корекционните диги са без нарушена цялост-в изправно техническо състояние. Наблюдава се храстовидна растителност на дясната корекционна дига, по посока на течението на реката в последните около 600м. преди заустването и в ГСК.

„Корекция р.Тополовец”, землищата на с. Градец, с. Акациево и гр. Видин- почистена и с осигурена проводимост.Корекционните диги са без нарушена цялост-в изправно техническо състояние.

„Корекция р. Делейска”, землище на с. Иново, общ. Видин:

Наблюдава се храстовидна растителност в участък с дължина 400 м.- по 200м. двете страни на мостова конструкция на републикански път II-12 „ Видин-Брегово-граница на Р.Сърбия”.Корекцията има проводимост.

„Корекция Неговановско дере”, землище на с. Неговановци, общ.Ново село:

Почистен е участък от около 600м. от „Корекция Неговановско дере” непосредствено след републикански път II-122 в посока р. Дунав. В останалата част на корекцията се наблюдават единични самозалесили се храсти. Корекцията има проводимост.

Дадени са предписания на НС ЕАД за организиране почистването на посочените по-горе участъци и възстановяване на защитните съоръжения.

5. ОЦЕНКА ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ПОВЪРХНОСТНИТЕ И ПОДЗЕМНИ ВОДИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА РИОСВ - МОНТАНА. ОСНОВНИ ПОЛОЖИТЕЛНИ КОНСТАТАЦИИ, ПРОБЛЕМИ И ПРЕДПРИЕТИ МЕРКИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА ЗАМЪРСЯВАНЕТО В ОТПАДЪЧНИТЕ ВОДИ И ПОДОБРЯВАНЕ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ВОДИТЕ

5.1. През 2017 г. се наблюдава запазване доброто състояние на по-голямата част от повърхностните водни обекти, попадащи в обхвата на РИОСВ - Монтана.

5.2. Състоянието на подземните води е добро.

5.3. Вследствие на засиления и по-строг контрол от страна на РИОСВ – Монтана върху техническа и експлоатационна изправност на пречиствателните съоръжения за отпадъчни води на обектите с издадените разрешителни за заустване на отпадъчни води във воден обект и осигуряване непрекъснато на нормалната им експлоатация с цел недопускане/преустановяване/намаляване превишаването на заложените в разрешителните емисионните ограничения, броят на наложените през 2017 г. година по реда на чл. 69, ал. 1 от ЗООС нови текущи санкции намалява спрямо предходните години.

5.4. Необходимост от подобряване ефективността на работещи локални пречиствателни съоръжения за отпадъчни води на обекти, заустващи във воден обект с издадени разрешителни за заустване, на които са наложени санкции за замърсяване на воден обект по реда на чл. 69, ал. 1 от Закона за опазване на околната среда.

5.4. Налице е забавяне реализацията на инвестиционните намерения за изграждане на селищни пречиствателни станции за отпадъчни води с цел преустановяване заустването на непречистени отпадъчни води от канализационните мрежи на населените места в крайдунавските градове Видин и Лом, и в по-малките населени места като Берковица, Кула и Белоградчик.

5.5. На територията, контролирана от РИОСВ – Монтана, са изградени и функционират пет на брой ПСОВ – на гр. Монтана, на гр. Вършец и на селата Расово, Раковица и Копиловци. В ПСОВ – Монтана е пуснато в експлоатация и изграденото допълнително фосфорно стъпало (осигурено третично пречистване на отпадъчните води), с което са изпълнени напълно изискванията за заустването на пречистените отпадъчни води от населените места над 10 000 е.ж. в чувствителни зони.

Информацията за състоянието на повърхностните и подземните води на територията на РИОСВ – Монтана, както и за състоянието на хидротехническите съоръжения е изготвена със съдействието на БДДР – Плевен и съобразно ПУРБ 2016-2021.

II.3. ЗЕМИ И ПОЧВИ

1. Обобщена информация за територията на РИОСВ - Монтана.

Почвата е един от най-важните ресурси, основа за съществуването на хората, животните и растенията. В природните екосистеми тя осигурява среда за развитие на растенията и реализирането на тяхната биопродуктивност, регулира и разпределя водния отток, съхранява водата и служи като буфер на околната среда.

РИОСВ контролира и следи за опазването на почвите като осъществява проверки, насочени към опазването ѝ, подобряване структурата и почвеното ѝ плодородие. Почвената покривка на България се характеризира с голяма пестрота поради значителното разнообразие на факторите на почвообразуване

На територията на РИОСВ-Монтана обобщената информация е както следва:

- земеделски територии – 4 278 526 дка;
- разпространени са предимно карбонатни, типични, лесивирани, ливадни черноземи, а в по-високите предпланински и равнинно-хълмисти части - сиви горски почви;
- обработваеми са 3 532 125 дка;
- процент от територията обработваеми земи – 83 %;
- горски територии – 177 227 ха;
- нарушени територии за възстановяване и рекултивация – 85,43 дка.

2. Замяряване на почвата с тежки метали и металоиди.

Проблемите, свързани със замяряването на почвите са пряко следствие от развитието на съвременната индустрия и нуждите на обществото. Основни източници на замяряването са индустрията, натрупването на прекомерни количества промишлени отпадъци, съдържащи голям брой вредни вещества.

Към утвърдената годишна програма за почвен мониторинг – I ниво, 2017 г. за РИОСВ-Монтана са определени 4 бр. пунктове със съответните номера: 63 – с. Мадан, общ. Бойчиновци; 47 – с. Комошица, общ. Якимово; 2- с. Бранковци, общ. Грамада и 3 с. Бойница, общ. Бойница. Пробите са взети в периода 1 септември- 15 октомври 2017 г. преди извършване на есенното подхранване при стриктно спазване местоположението за пробонабиране със съответната точност на GPS. Редуцираното обследване е по пълен набор от показатели: рН (N₂O), Общ въглерод (ТС), Органичен въглерод (ТОС), Общ азот, Общ фосфор, Тежки метали: Zn, Cu, Pb, Cd, Cr, Co и Ni, As, Hg, обемна плътност, РАН₁₆, РСВ₆ и органохлорни пестициди. Въз основа на резултати от анализите не са регистрирани наличия на тежки метали над ПДК. Това се дължи на прилаганите от кооператори и арендатори на добри земеделски практики с правилната употреба на пестициди. Съдържанието на тежки метали в почвата е под максимално допустимите концентрации, определени с Наредба № 3 от 1 август 2008 г. за допустимото съдържание на вредни вещества в почвата.

Съгласно предоставените данни от РЛ – Монтана почвите в пунктовете, принадлежащи на територията, контролирана от РИОСВ – Монтана са много добре обезпечени с органично вещество – органичен въглерод.

Внедряването на оборски тор, торф и др. органични материали с високи сорбационни свойства неутрализират токсичния ефект на замърсителите.

3. Нарушаване на земите и почвите от добивната промишленост.

На територията на РИОСВ Монтана са разположени 3 бр. хвостохранилища и 2 бр. шламоохранилища:

1. Хвостохранилище „Голям Буковец” е собственост на „България Флуорит” ЕООД гр. София и съхранява формираните минни отпадъци от обогатителната фабрика за флуорит в землището на Чипровци, чиято експлоатация е преустановена. В момента се изпълнява проект за закриване и рекултивация хвостохранилище „Голям Буковец” и корекция на речното корито на река Голям Буковец.

Работата по рекултивацията продължава при спазване изискванията на изготвения проект. Рекултивационната площ е 138 дка. Около 40% от площта на хвостохранилището е рекултивирана с горен изолиращ пласт, състоящ се от геосинтетична минерална подложка – два пласта нетъкан геотекстил с положен бентонит между тях. Върху минералната подложка е положен слой от неуплътнени земни маси. На 20% от рекултивираната площ е извършено затревяване. Изграден е около 800 м бетонов канал за естествени води през хвостохранилището. Започнало е изграждането на тунела под последната дига, който ще отвежда водите на р. Голям Буковец към р. Чипровска Огоста.

2. Хвостохранилище „Мечи дол” (хранилище за тежки метали), със собственик Министерство на икономиката с оператор „ЕКО Медет” ЕООД, гр. Панагюрище е в изправно състояние, с височина на стената 38,7 м и дължина 210 м. Короната е равна, проходима и изправна. Рекултивирано е технологично и биологично.

3. Хвостохранилище „Чипровци” (хранилище за тежки метали), със собственик Министерство на икономиката с оператор „ЕКО Медет” ЕООД, гр. Панагюрище е в изправно състояние, с височина на стената 4,20 м – 12,30 м и дължина: фронт 310 м. Короната е равна, проходима и изправна. Рекултивирано е технологично и биологично.

4. Шламоохранилище към „Монолит” АД е разположено на работна площадка в цех „Пъстрина”, а шламоохранилище към „Мрамор Беркстон” АД, гр. Берковица е разположено на работна площадка в двора на едноименното предприятие. И на двете шламоохранилища утаения хвост от рязането на скалните блокове (мрамор и варовик) се изгребва периодично и се използва за рекултивиране. Моментното им състояние е добро.

4. Замяряване на почвите с продукти за растителна защита /пестициди/.

Извършени са 12 броя проверки на място на складовете с негодни за употреба препарати за растителна защита, като 10 са планови проверки и 2 извънредни – последващи проверки по изпълнение на дадени предписания, при които е констатирано че складовете са обезопасени – няма течове и е ограничен достъпа до тях. Информацията за състоянието на складовете е представена в ИАОС в края на 2017 година. Ежегодно РИОСВ - Монтана извършва контрол на складовете и „Б-Б” кубовете за съхранение на залежали и негодни за употреба препарати за растителна защита.

От страна на общините, на чиято територия са разположени площадки с „Б-Бкубове“, съхраняващи ИУПЗ, не е представяна в РИОСВ – Монтана информация за установени проблеми.

Наблюдават се стабилни положителни тенденции в управлението на складовете, като няма данни за замърсяване с негодни за употреба ПЗ на територията на РИОСВ – Монтана. Не са регистрирани замърсявания на почвите с нитрати от предозирано торене.

Асоциация Растителнозащитна индустрия България създаде реална система, обхващаща и контролираната от РИОСВ-Монтана територия, за събиране на празни пластмасови опаковки от пестициди, с цел да намали рисковете, свързани с употребата на ПЗ.

5. Замяряване на почвите с устойчиви органични замърсители, вкл. нефтопродукти.

В изпълнение на програмата по почвен мониторинг- III ниво- локални почвени замърсявания на територията на РИОСВ - Монтана са извършени проверки на всички складове с негодни за употреба препарати за растителна защита. Залежалите растително защитни препарати са съхранени в 10 бр. склада и 17 бр. депа с контейнери тип “Б-Б кубове”. През 2017 г. контейнерите, разположени на депо в с. Цар Петрово, общ. Кула са преместени на депото в гр. Стара Загора от фирма „Бал Бок инженеринг“.

Извършва се миниторинг на почвите за замърсяване с три групи органични съединения: полициклични ароматни въглеводороди (РАН₁₆), полихлорирани бифенили (РСВ₆) и органохлорни пестициди. При вземането на пробите за изпитване се формира една средна представителна проба от трите повторения само от първата дълбочина на почвения хоризонт. От изпитването е видно, че съдържанието на устойчивите органични замърсители е под максимално допустимите концентрации (МДК), определени с Наредба № 3 от 1 август за допустимо съдържание на вредни вещества в почвата.

Анализът на наличната информация показва, че на този етап няма регистрирана земя, замърсена с РАН и РСВ.

6. Ерозия на почвите.

Нерегулираната стопанска дейност у нас в миналото и сега, свързана с унищожаването на горите чрез опожаряване, сеч и паша, е довела до развитие на ерозия на почвата върху значителна част от територията на България. Голяма част от контролираната от РИОСВ-Монтана територия е с наклон над 18-20%, което е основна предпоставка за развитие на ерозията. Поради интензивният износ на хранителни елементи с повърхностния отток, ерозираните почви са по-бедни на хранителни вещества в сравнение с неерозирани и при тях ефективността от внасянето на органични и минерални торове е значително по-висока.

Териториите с хълмист и планински релеф заети с тъмно и светлосиви и подзолисти пясъчливо-глинести почви са най-податливи на ерозия. Голяма податливост на ерозия имат и карбонатните черноземи и тъмните горски почви. На контролираната територия няма сериозни проблеми по отношение на почвената ерозия.

7. Засоляване и вкисляване на почвите.

Вкисляването е един от основните процеси, предизвикващи деградация на почвите. Към утвърдената годишна програма за почвен мониторинг – II ниво, 2017 г., Функционална подсистема „Контрол и опазване на почвите от вкисляване“ беше планирано да се извърши наблюдение в 3 пункта от мониторинговата мрежа за територията, контролирана от РИОСВ-Монтана - с. Дъбравка, с. д-р Йосифово и с. Цар Петрово. Обследваните показатели са: рН в КСI – вредна киселинност, Al, H, Ca, Mg, Mn и степен на наситеност на почвите с бази (V₃% -изчислява се). За пункт в с. д-р Йосифово се наблюдава известно понижаване на степента на наситеност с бази за пробите (от 71,3 до 89,0 за 2017 г. срещу 98,6 до 97,4% за 2015 г.). За пункт в с. Дъбравка също се наблюдава известно понижаване на степента на наситеност с бази за пробите: от 77,4 до 89,9 за 2017 г. срещу 98,74 до 99,3% за 2014 г. За пункта в с. Цар Петрово степента на наситеност с бази е 98,1 до 98,8%. По скалата за оценка към индикатор 4, реакцията на почвите във всички пунктове е силно кисела.

Съгласно утвърдената програма за мониторинг – Функционална подсистема „Контрол и опазване на почвите от засоляване“ за 2017 г. на територията на РИОСВ Монтана няма утвърдени от ИАОС пунктове за засоляване на почвите.

Оценката на екологичния статус на почвите е направена на базата на данните за наличните концентрации на тежки метали и металоиди от пунктовете, съпоставени с нормите за максимално допустимите концентрации на тези замърсители, определени с Наредба № 3/ 2008 г. за допустимо съдържание на вредни вещества в почвата. Анализът показва, че почвите са в добро екологично състояние. Механичният състав на почвите е благоприятен и осигурява добър водно – въздушен режим.

8. Нерегламентирано изхвърляне на отпадъци върху почвената повърхност (строителни, битови, промишлени и селскостопански отпадъци).

През 2017 г. експертите от направление “Управление на отпадъците и опазване на почвите” са извършили 340 броя проверки на 312 броя обекта. Проверени са обекти на фирми, общини и кметства на територията на областите Монтана и Видин по отношение на правилното третиране на битови, строителни, производствени и опасни отпадъци.

Извършени са 22 броя планови проверки в 22-те общини в териториалния обхват на РИОСВ-Монтана, като са проверени 177 населени места за осигуряване чистота на населените места във връзка със задълженията на кметовете, регламентирани в ЗУО. 3 броя извънредни проверки са по подадени

съгнази в инспекцията, касаещи запалване на БО, замърсяване на терени в населени места и участъци от Републиканската пътна мрежа с БО. До Областни пътни управления Монтана и Видин са изпратени предупредителни писма за предприемане на мерки за почистване на пътищата от отпадъци.

Извършена е една планова проверка на терена на депото за строителни отпадъци в гр. Видин. Установено е, че депото не се експлоатира. По получен в инспекцията сигнал, касаещ замърсяване на терени със строителни отпадъци е извършена проверка, при която е констатирано, че локалното заърсяване е почиствено.

Осъществени са 91 броя планови проверки за контрол по управление на производствени отпадъци, образувани в резултат на производствената дейност от обекти на юридически лица.

При проверките на 6 животновъдни обекти през 2017 г. е констатирано, че повечето имат изградени торохранилища и съхраняват торовия отпад, съгласно добрите земеделски практики.

През 2017 г. са извършени 24 броя проверки на нарушени терени във връзка със ЗП и ЗОЗЗ. Извършени са проверки на всички сметища и депа с преустановена експлоатация и депа, на които се извършва поетапна рекултивация на територията на областите Видин и Монтана.

9. Кратка обобщена оценка за състоянието на почвите на територията на РИОСВ.

За периода 01.01.2017 г. – 31.12.2017 г. по компонент „почви” са извършени 103 бр. проверки на 100 бр. обекти. Извършените от тях 95 планови проверки са разпределени както следва: участие в 13 броя проверки по условия в КР; участие в 32 броя комплексни проверки по заповед на директора на РИОСВ- Монтана, от които 13 по рекултивация на нарушени терени и 6 на животновъдни обекти; 11 самостоятелни проверки по рекултивация на нарушени терени и 3 по почви; 10 проверки на складове за ИУПРЗ; 26 самостоятелни проверки на животновъдни обекти.

Извънредни проверки през отчетния период са 12 броя, от които: 7 броя на пунктове във връзка с провеждания почвен мониторинг за 2017 г.; 2 проверки по подадени сигнали и жалби; 2 последващи проверки по изпълнение на дадени предписания и една извънредна комплексна проверка.

През отчетния период са дадени 3 броя предписания, които са изпълнени в срок.

Представител на РИОСВ – Монтана е участвал в девет заседания на комисиите за промяна предназначението на земеделска земя за неземеделски нужди, проведени през 2017 г. в областните дирекция „Земеделие” Монтана и Видин. При разглеждането на преписките експертът следи за приложен съгласувателен документ за инвестиционните инициативи, издаден по реда на ЗООС и ЗБР. Експертът по компонент „почви” е участвал: в седем заседания на РЕЕС, проведени за доклади по ОВОС/ЕО; в една ДПК; в две комисии по определяне границите на нарушени терени, подлежащи на рекултивация; в една комисия за определяне терен във връзка с искане от „ГеоГрийнленд” ЕООД за загробване на ЕПЖ.

Почвите на контролирананта от РИОСВ-Монтана са в добро екологично състояние по отношение на запасеност с биогенни елементи/органично вещество, съдържание тежки метали и металоиди и устойчиви органични замърсители (полиароматни въглеродороди, полихлорирани бифенили и хлорорганични пестициди).

II.4. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И БИОРАЗНООБРАЗИЕ

1. Защитени територии

Закона за защитените територии (ЗЗТ, ДВ, бр.133/1998 г.) урежда категориите защитени територии (ЗТ), тяхното предназначение, режима на опазване и ползване, начина на обявяване и управление. Защитените територии (ЗТ) са територии, определени за опазване и съхраняване на природата като национално и общочовешко богатство. Съгласно чл. 5 от ЗЗТ съществуват шест категории защитени територии: резервати, национални паркове, природни забележителности, поддържани резервати, природни паркове и защитени местности.

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2017 г.

На контролираната от РИОСВ – Монтана територията на към 31.12.2017 г. са обявени 38 броя защитени територии, както следва:

- **резервати (Р)** – 2 броя : Р “Чупрене”(биосферен) и резерват “Горната кория”;
- **поддържан резерват (ПР)** 1 брой – ПР „Ибиша”;
- **защитени местности (ЗМ)** – 21 бр.: „Копрен, Равно буче, Калиманица, Деяница, ”; „Рибарници Орсоя”; „Ускето”; „Уручник”; „Китката”; „Шумака”; „Сто овци”; „Равненско градище”; „Връшка чука”; „Раковишки манастир”; „Липака”; „Острови Цибър”; „Остров Кутово”; „Острови Близнаците”; „Чупренски буки”, “Миджур”, „Самарите”, ЗМ „Коритата”, ЗМ „Шабовица” ЗМ „Глухарчевидна жълтица” ЗМ „Находище на ружеvidна поветица”;

- **природни забележителности (ПЗ)** – 13 броя, от които **5 броя пещери**: „Мраморна пещера”; „Пещера Мишин камък”; „Леви и десни сухи печ”; „Пещера Венец”, „Пещера „Магурата””; **5 броя водопади**: „Дуршин водопад”; „Водния скок”; „Хайдушки водопади”; „Водопад на р. Стакевка”; „Водопад Петров церак”; **скални образувания**: „Белоградчишки скали”, „Боровия камък” и „Гардата”;

- **природен парк (ПП)** – един брой – част от ПП „Врачански Балкан”;

Общата площ на защитените територии на контролираната от РИОСВ – Монтана територия е около **102275,261** дка.

За защитените територии се води регистър, който се актуализира периодично.

Регистър на защитените територии на територията на РИОСВ – Монтана

№ по ред	Наименование	Категория	Собственост	Територия /хектари/	Териториален обхват-общини	Приет план за управление
	Обща площ			103 24,6487		
1.	„Чупрене“	Р	Изключителна държавна	1451,9935	Чупрене, Белоградчик	да
2.	"Горната кория“	Р	Изключителна държавна	160,7081	Берковица	да
3.	"Ибиша"	ПР	Изключителна държавна	34,4716	Вълчедръм	да
4.	"Врачански Балкан"	ПП	Държ. и общ. публична и частна	5536, 0	Вършец	да
5.	"Ускето"	ЗМ	Държ. публ.	1,9054	Георги Дамяново	не
6.	ЗМ "Уручник"	ЗМ	Държ. публ.	51,2348	Берковица	не
7.	ЗМ "Копрен, Равно буче, Калиманица, Деяница "	ЗМ	Държ. публ. и частна	536,40	Георги Дамяново	не
8.	“Шумака”	ЗМ	Частна	0,500	Медковец	не
9.	“Рибарници Орсоя”	ЗМ	Държ. публ. и частна	147,1783	Лом	не
10.	“Липака”	ЗМ	Държ. публ. и частна	13,3719	Грамада	не
11.	“Раковишки манастир”	ЗМ	Държ. публ.	28,0707	Макреш	не
12.	" Китката"	ЗМ	Държ. публ.	1,4579	Монтана	не

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2017 г.

13.	"Връшка чука"	ЗМ	Държ. публ. и частна	68,2794	Кула	да
14.	"Равненско градище"	ЗМ	Държ. публ. и частна	186,03	Чипровци	не
15.	"Сто овци"	ЗМ	Държ. публ. и частна	289,84	Монтана, Чипровци	не
16.	„Остров Кутово“	ЗМ	Държ. публ.	118,3348	Видин	не
17.	„Острови Цибър“	ЗМ	Държ. публ.	101,4757	Вълчедръм	не
18.	"Чупренски буки"	ЗМ	Държ. и общ. публ. и частна	553,0604	Чупрене, Белоградчик	не
19.	„Самарите“	ЗМ	Държ. публ. и частна	107,1464	Берковица	не
20.	„Острови Близнаците“	ЗМ	Държ. публична	11,237	Видин	не
21.	„Миджур“	ЗМ	Държ. публична	159,3092	Чупрене	не
22.	„Коритата“	ЗМ	Държ. публ.	0,880	Вършец	не
23.	„Глухарчевидна жълтица“	ЗМ	Общ. публична	0,800	Вършец	не
24.	„Шабовица“	ЗМ	Държ. публ.	6,6910	Берковица	не
25.	„Находище на ружеvidна поветица“	ЗМ	Държ. и общ. публична	1,4308	Ново село	не
26.	"Пещера Магурата"	ПЗ	Държ. и общ. публ. и частна	84,3768	Белоградчик	не
27.	"Пещера Мишин камък"	ПЗ	Държ. публ.	0,5001	Чипровци	не
28.	"Пещера Венец"	ПЗ	Държ. публ.	1,0004	Димово	не
29.	"Мраморна пещера"	ПЗ	Държ. и общ. публ. и частна	13,6022	Берковица	не
30.	"Леви и десни сухи печ"	ПЗ	Държ. публ.	0,200	Чупрене	не
31.	"Белоградчишки скали"	ПЗ	Държ. и общ. публ. и частна	652,3612	Белоградчик	не
32.	"Боровия камък"	ПЗ	Държ. публ.	1,2937	Белоградчик	не
33.	"Хайдушки водопади"	ПЗ	Държ. публ.	1,0384	Берковица	не
34.	"Дуршин водопад"	ПЗ	Държ. публ.	0,0627	Георги Дамяново	не
35.	"Водния скок"	ПЗ	Държ. публ.	0,1423	Георги Дамяново	не
36.	"Водопад на р. Стакевска"	ПЗ	Общ. публ.	1,0672	Белоградчик	не
37.	"Водопад "Петров церак"	ПЗ	Общ. публ.	0,2995	Кула	не

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2017 г.

38	„Гардата“	ПЗ	Държ. и общ. публ.	0,8973	Чупрене	не
----	-----------	----	-----------------------	--------	---------	----

През изминалата 2017 г. са извършени 21 проверки в защитените територии, от които 1 бр. извънредна. Дадени са 7 бр. предписания, свързани с опазване на резерватите от пожари и предприемане на превантивен контрол за недопускане паленето на сухи треви и площи. Предписанията са изпълнени. За 2017 г. не са констатирани нарушения по режимите за управлението на проверените защитени територии.

РЕЗЕРВАТИ

За резерватите и поддържаните резервати, РИОСВ – Монтана има изработени и утвърдени със Заповед № РД-572/06.08.2015 г. на министъра на ОСВ (обн., ДВ, бр. 64/2015 г.) Планове за управление. Плановете са изготвени в рамките на проект "Изпълнение на дейности за устройство и управление на резерват "Чупрене", резерват "Горната кория" и поддържан резерват "Ибиша" по Оперативна програма "Околна среда-2007 – 2013 г.", по който РИОСВ – Монтана бе бенефициент.

Резерват "Чупрене"

Резерват „Чупрене“ е обявен през 1973 г., с площ от 9365 дка, с актуална площ от 14519, 935 дка, съгласно Заповед № РД-101/21.02.2011 г. (ДВ бр.26/ 29.03. 2011 г) на министъра на ОСВ. Той е планински, типично горски резерват, разположен в западния дял на Стара планина, по протежение на главното старопланинско било, гранично с Р Сърбия.. Основната цел за обявяването му е запазване на единствените компактни смърчови дървостои в Западна Стара планина в първичното им състояние, както и на редките представители на българската фауна – глухар, кръсточовка, дива котка и др. През 1977 г. ЮНЕСКО към ООН го включва в своите списъци на защитените природни територии като „неделима част от международната мрежа на биосферни резервати, съставена от територии за оценка на човешкото въздействие върху околната среда“.

Значителна част от територията на Р „Чупрене“ е горска територия, покрита с иглолистни, широколистни и смесени гори от смърч, ела, обикновен бук, планински явор и бяла бреза, а останалата площ е заета от високопланински пасища, каменни реки, тресавища и незалесени участъци. Средната възраст на насажденията е над 140 г. Биологичното разнообразие не е достатъчно проучено, като най-новите данни са от изготвения План за управление. Съгласно информацията в ПУ и от съществуващите публикации и разработки, територията на Р „Чупрене“ е с изключително богато биоразнообразие: от фауната се срещат над 242 животински вида, от които 110 безгръбначни животни и 132 вида гръбначни, в т.ч. 11 вида земноводни и влечуги (5 вида земноводни (един вид от *разред опашати* земноводни и 4 вида от *разред жаби*) и 6 вида влечуги (3 вида от *подразред гуцери* (живороден гуцери) 3 вида от *подразред змии* (смоци, медянка); 35 вида бозайници, в т. ч. 10 вида прилепи, златка, рис, дива котка, белка, невестулката, катеричка, лисица, вълк, сърна, мечка и др; от насекомите: червена горска мравка, бръмбарите (6 балкански ендемита, бръмбар рогач, три вида от паякообразните; от птиците 106 вида птици, от тях 86 вида гнездящи птици, а защитените/редки са 68 вида, като глухар, горски бекас, бухал, кръсточовка, скален и малък орел, планински кеклик и др., горски кълвач и др. От флората на територията на резервата се срещат 130 вида, 13 бр. консервационно-значими, от които защитени видове: петров кръст, нарцисовидна и горска съсънки, жълта безстъблена и петниста тинтяви, пухест лопен, напръстник, стефчова тлъстига, витовско лале, старопланинска теменуга, кълбест и пеперудоцветен салеп, висока бисерка, жълт крем и др; 8 вида мъхове; гъби – 10 семейства, 21 рода и 39 вида, от които 7 вида ценни ядливи гъби: обикновена манатарка, пачи крак, хлебна млечница, виолетка, обикновена сърнела, сярножълта коралка и сивовиолетова гълъбка;

Със Заповед № РД-501/11.07.2007 г. министърът на ОСВ определи през резервата обособяване на пътека за посетители, в която има обособени три панорамни площадки, които се поддържат в добро състояние. Предвид наличието на съхнене на дърветата (отчетено в ПУ през 2014 г., че е над 24%), в Плана за дейностите в ЗТ – ИДС през 2017 г. на РИОСВ – Монтана, утвърден от министъра на ОСВ, са планирани възстановителни дейности и осъществяване на мониторинг на съхненето в резерватната и съседна територии ЗМ „Чупренски буки“, на която РИОСВ – Монтана извършва също проверки. През отчетният период са осъществени 2 броя планови проверки по опазване на резервата, включващи и проверка на противопожарни депа (4 бр.) на РИОСВ – Монтана, за опазване на резервата от пожари. Извършена е проверка проверка на на ЗМ „Чупренски буки“. Извършени са две ревизии на охранителен участък (ОУ) „Чупрене“ за опазване на резерватната територия с анализ на дейността на парковата охрана (осъществявана от 1 бр. служител на РИОСВ – Монтана). Като превантивен контрол за опазване на Р „Чупрене“ от пожари са дадени 3 бр. предписания до кметовете на общините

Белоградчик и Чупрене и до ТП ДГС „Миджур“ за засилване на контрола по недопускане на паленето на стърнища, слокове, крайпътни ивици и т. н. в районите до резервата.

През 2017 г. от извършените проверки в двете защитени територии не са констатирани нарушения.

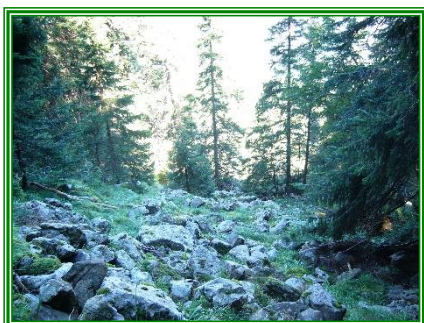
Резерват „Горната кория“

Резерват „Горната кория“ е горски резерват, обявен през 1968 г на МГПП с площ от 881 дка, с актуална площ 1607,081 дка, съгласно Заповед №РД-562/12. 07.2007 г. (ДВ бр.72/ 2007 г.) **на министъра на ОСВ**. Разположен е върху северните склонове на Западна Стара планина в подножието на вр. Ком на 1500 м средна н.в. Обявен е с цел запазване на редките за Стара планина естествени смърчови и смърчово-елово-букови гори. Резерватът е местообитание на единични екземпляри от сърни, а по непотвърдени данни и на единични токовища на глухар. От защитени видове от флората се срещат: безстъблената тинтява, томасиниев минзухар, пухест лопен, лъскав напръстник и др. През резервата от старата х. „Ком“ до м. „Малък самар“ е обособена пътека за посетители със Заповед №РД-921/24.10.2005 г. на министъра на околната среда и водите. Същата се поддържа, като РИОСВ – Монтана упражнява системен контрол по нейната експлоатация, както и контрол за недопускане на дейности, забранени по ЗЗТ и режимът на стопанисване на резервата.

За резерват „Горната кория“ е изготвен План за управление.

През 2017 г. при извършената проверка не се констатираха нарушения в режимите на резервата, в резултат на човешка намеса. Успоредно при проверката в резервата се проверява и ЗМ „Самарите“, където има паднали пречупени и изкоренени смърчове, единични паднали дървета и по пътеката за посетители, а дървеното ограждение откъм ски-влека е на места разрушено, поради миналия ветровал и ветролом в границите на защитената територия. В тази връзка в Плана за дейностите в ЗТ – ИДС през 2017 г. на РИОСВ – Монтана, утвърден от министъра на ОСВ, са планирани възстановителни дейности.

През 2017 г. е извършена 1 бр. проверка на включваща на състоянието на пътеката за посетители, като не са констатирани нарушения по режимите в заповедите за обявяване на Р „Горната кория“.

ПОДДЪРЖАНИ РЕЗЕРВАТИ

Поддържан Резерват “Ибиша” е разположен в източната част от дунавския остров Цибър, обявен през 1984 г. за резерват с цел запазване на “характерни за дунавските острови съобщества – заливни гори и блата, както и убежища на редки и застрашени от изчезване растителни и животински видове. До обявяването му за резерват е обитаван от три вида чапли (бяла, гривеста и нощна), лопатарка, малък и голям корморан, голям воден бик и др., което определя и международния природозащитен статут на защитената територия като корине субсайт и в списъка на орнитологично важните места в България.

С цел възстановяване на чапловата колония е прекатегоризиран със Заповед № РД-394//15.10.1999 г. (ДВ бр. 99/1999г.) на министъра на ОСВ в „поддържан резерват”, като със Заповед № РД-602/15.06.2010 (ДВ бр.77/2010 г.) площта му е **за актуализирана на 344,716 дка.**

За поддържания резерват е изготвен План за управление, утвърден от министъра на околната среда и водите. При проверка на поддържаения резерват, се извършва и проверка на ЗМ „**Острови Цибър**“, разположена на същия дунавски остров, в съседство с ПР.

За ПР „Ибиша”, разположена на част от дунавския остров Цибър е извършена една проверка и на съседната на него ЗМ „Остров Цибър”. Не се констатираха нарушения на заповедта за обявяване на ПР „Ибиша”, разпоредбите на Закона за защитените територии и Плана за управление.

Експертите от направление БРЗТЗ взеха участие в изготвянето на документален филм за двата природни резервата и поддържания резерват, предназначен за популяризиране на защитените територии.

Извършена бе и научно-изследователна дейност по Плана за ЗТ – ИДС – 2017 г. за което РИОСВ – Монтана възложи осъществяване на „Мониторинг на съхненето на горските насаждения в Р „Чупрене“ и Р „Горната кория“ на екип от учени от ИГ към БАН и от ЛТУ. Получената разработка е иновативна и дава подробна и точна информация за здравословното състояние на горските територии в двата резервата. Възложените дейности по мониторинга са в изпълнение в дейностите в Плановите за управление на двата резервата.

Във връзка със Заповед № РД-131/20.02.2017 г. на МОСВ за определяне на периода от 01 април до 31 октомври 2017 г. за пожароопасен сезон за защитените територии – изключителна държавна собственост, РИОСВ – Монтана извърши следното: актуализира схемите за оповестяване при пожари за двата резервата – Р „Чупрене” и Р „Горната кория”; даде предписания до кметовете на три общини

и две ТП ДГС. РИОСВ – Монтана организира две работни срещи с представители на РС ПБЗН, РДГ – Берковица, ДГС и общини, на които: актуализираха се схемите за оповестяване и се обсъдиха разработените оперативни планове за гасене на пожар за Р „Чупрене“ и Р „Горната кория“. Оперативните планове за защита на резерватите от пожари през 2017 г. бяха съгласувани с РД ПБЗН – Видин и с РД ПБЗН – Монтана. Беше проведен инструктаж със служителите на РИОСВ – Монтана, изпълняващи функцията на специализирана група за гасене на пожари. По график бе осъществявано дежурство от специализираната група. В изпълнение на оперативните планове за защита на двата резервата от пожари през 2017 г. и упражнявания контрол, не е допуснато паленето на огън в района на резерват „Чупрене“ и резерват „Горната кория“, респективно в съседните защитени местности „Чупренски буки“ и „Самарите“.

Извършени са две ревизии на охранителен участък (ОУ) „Чупрене“ за опазване на резерватната територия с анализ на дейността на парковата охрана. За резултатите от ревизиите са съставени протоколи и изпратени Доклади до министъра на околната среда и водите. Като превантивен контрол за опазване на Р „Чупрене“ от пожари са дадени 3 бр. предписания до кметовете на общините Белоградчик и Чупрене и до ТП ДГС „Миджур“ за засилване на контрола по недопускане на паленето на стърнища, слогове, крайпътни ивици и т. н. в районите до резервата.

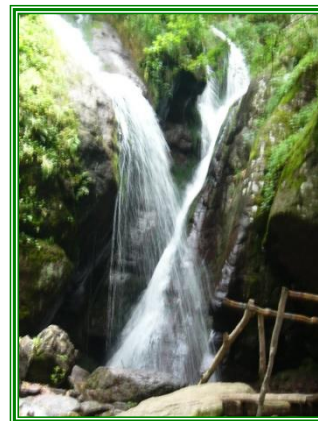
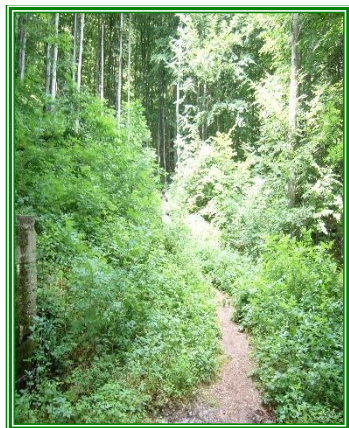
ПРИРОДЕН ПАРК

Природен парк „Врачански Балкан“ е обявен през 1988 г. и се намира на територията на три области – Монтана, Враца и София. В област Монтана попадат землищата на селата Горна и Долна Бяла речка, Долно и Горно Озирово и с. Стояново, всички от община Вършец на площ от 5 536 ха от общата му площ от 30129,9 ха. Управлява се от Паркова дирекция със седалище гр. Враца. За парка има приет с Решение №750/14.10.2011 г. на МС „План за управление“. В тази връзка РИОСВ – Монтана осъществява превантивен контрол по недопускане нарушения при осъществяване на инвестиционни предложения, планове, програми и проекти съгласно забраните, определени както в ЗЗТ, Заповедта за обявяване, така също и в Плана за управление на парка.

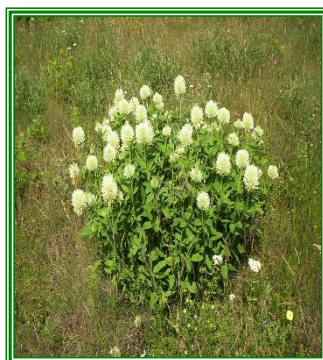
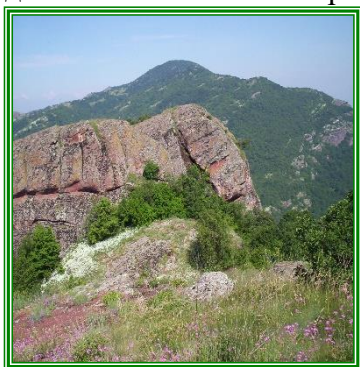
ЗАЩИТЕНИ МЕСТНОСТИ

На контролираната от РИОСВ – Монтана територия са обявени 21 бр. защитени местности с обща площ от около **23 846,337 дка**. Според местоположението си условно могат да се разделят на защитени местности – горски местообитания и ландшафти (разположени в Западна Стара планина и в Предбалкана и във близост до старопланинската верига, в т. ч. бивши „буферни зони“), защитени местности- прекатегоризирани исторически и др. места, защитени местности - местообитания на защитени видове от орнитофауната (дунавски и крайречни местообитания), както и малки защитени местности за опазване на целеви видове от флората.

Горски местообитания и ландшафти

От тази група, най-значителните по площ и видово разнообразие е **защитена местност „Копрен, Равно буче, Калиманица, Деяница”** е разположена върху площ от 6078 дка, обединяваща четири живописни местности в Копиловския и Чипровски дял на Западна Стара планина. Разнообразният ландшафт, включващ вековни широколистни и иглолистни гори, пъстроцветни поляни, наличие на защитени и редки представители на флората, скални зъбери и чисти изворни поточета и реки, привлича целогодишно туристи и любители на дивата природа. В границите на защитената територия се намират и двата водопада, обявени за природни забележителности – "Дуршин водопад" и "Водният скок". За отчетния период беше извършена проверка като беше констатирано, че информационните табели са избелели и в недобро състояние, за което бе дадено предписание до ТП ДГС – Говежда за изработка и монтаж на нови табелки. При последващия контрол бе констатирано, че предписанието е изпълнено и са поставени нови информационни табели. Проверка се извърши и на ПЗ „Дуршин водопад”, намиращ се в границите на защитената местност. За двете ЗТ не се констатираха нарушения по ЗЗТ.

Защитените местности – ЗМ „Равненско градище”, землище в с. Равна, община Чипровци и **ЗМ „Сто овци”** в землищата на селата Превала, община Чипровци и с. Смоляновци, община Монтана са обявени през 2005 г. за защитени територии с цел да бъдат опазвани природните ландшафти и местообитания на лаврово бясно дърво, снежно кокиче, петров кръст, шипоопашата костенурка и др защитени видове от флората и фауната. Експерти от РИОСВ – Монтана извършиха проверка на ЗМ „Сто овци”, попадаща с част от площите си в землището на с. Превала, общ. Чипровци и на ЗМ „Равненско градище”, земл. на с. Равна, общ. Чипровци. При осъществените проверки в границите на двете защитени местности не бяха констатирани нарушения на забраните в заповедите за обявяване и по ЗЗТ.

Защитена местност „Ускето” и **Защитена местност „Уручник”** са прекатегоризирани в защитени местности бивши резервати. И двете защитени територии са в горната граница на гората представляват естествени вековни смърчови гори, в много недостъпни райони, което предполага минимално въздействие от човешка намеса и запазване на естественият им характер. През 2017 г. се извърши проверка на ЗМ „Уручник”, намиращ се на горната граница на гората, земл. на с. Бързия – границата със землището на с. Годеч, общ. София. Същата защитена територия е прекатегоризирана през 80-те години на миналия век от резерват в ЗМ, поради малката площ. Находището на смърчовата вековна гора е в много добро състояние и не се констатираха увреждания от антропогенен характер. Друга прекатегоризирана територия от Р в ЗМ е ЗМ „Ускето”, находяща се в горната гранична зона на с. Дълги дел, общ. Георги Дамяново. Същата територия е в недостъпен район и бе осъществена само документална проверка с ТП ДГС – Говежда. Няма планирани дейности, засягащи защитената територия.

Прекатегоризирани в защитени местности от буферните зони (БЗ) към резерватите са: **ЗМ „Чупренски буки”** (БЗ около Р „Чупрене”) и **ЗМ „Самарите”** (БЗ около Р „Горната кория”), като са извършени две проверки, съответно за двете защитени територии. При извършените проверки в техните граници през 2017 г. беше проверено оборудването в двете ППД в **ЗМ „Самарите”** и четирите ППД **ЗМ „Чупренски буки”**, като липси на инвентар и нарушения не са констатирани по смисъла на ЗЗТ/ЗБР.

Защитена местност “Връшка чука” е обявена с цел опазване на единственото в света находище на растителния вид **български ерантис**, единствените в РБългария находища на **тъмнопурпурна метличина**, **томасиниев минзухар**, на защитените видове **понтийски пелин**, **ничичово прозорче**, **розов божур**, червена липа и др. Намира се на границата ни с Р Сърбия, землище на с. Извор махала, община Кула, върху планинско въз-вишение с обща площ по последна актуализация от 682,794 дка. Ежегодно експерти от направление БРЗТЗ извършван проверка на местообитанието на вида и на защитената територия, както се извършват и проучвания от ИБЕИ – БАН на богатото биорознообразие в района. При теренната проверка през 2015 г. не бяха установени нарушения в режимите на стопанисване на защитената територия, но значителни поражения от абиотични фактори (ледовали, ледоломи и снеголоми) – повалени стъбла и изпочупени стебла и паднали корони, като РИОСВ – монтана инициира извършване на инвентаризация на падналата маса, с цел планиране на принудителни сечи като превенция от пожари и каламитети. През 2017 г. бе извършена документална проверка, във връзка с предприетите мерки от страна на ТП ДГС – Видин по извеждане на санитарни/принудителни сечи в района на ЗМ. Съгласно взетите през 2015 г. решения на състоялата се работна среща на РИОСВ – Монтана с институциите, следваше да се плавират принудителни сечи, с цел предотвратяване на каламитети, затрудняване на възобновяването и орпасност от пожари. От страна на ТП ДГС – Видин, територията е наблюдавана и отчетено, че има положителна тенденция за възобновяване на пострадалите насаждения. В периода са извеждани санитарни сечи, както от горското стопанство, така и от частни лица, които са съгласувани с РИОСВ – Монтана. За ЗМ има ПУ, който приключва през 2018 – 2019 г. Във връзка с разпоредбите на Закона за защитените територии, РИОСВ – Монтана проведе процедура по актуализиране на площта на ЗМ „Връшка чука”, съгласно промените от влязлата в сила кадастрална карта и кадастрален регистър (КККР) за земл. на с. Извор махала. Преписката е изпратена в МОСВ за процедура по реда на ЗЗТ. Експерт от РИОСВ – Монтана участва със съвещателен глас в провеждане на обсъждане за изготвяне на КККР на гр. Белоградчик., а във връзка с предстоящото изготвяне на КККР за земл. на с. Чупрене и на с. Бързия, РИОСВ – Монтана изпрати цифровата информация за защитените територии по КВС до съответните СГКК – Видин/Монтана.

*Защитени местности - местообитания на защитени видове от орнитофауната
(дунавски и крайречни местообитания)*

Три защитени територии – острови по р. Дунав, са едновременно и орнитологично важни места. Това са ЗМ „Острови Цибър” (землище на с. Долни и Горни Цибър, общ. Вълчедръм), ЗМ „Остров Кутово” (землище на с. Кутово, общ. Видин) и ЗМ „Острови Близнаците” (землище на с. Цар Симеоново, общ. Видин). Главната цел за обявяването им е опазване на местообитанията на застрашени, редки и уязвими видове птици, няколко вида чапли (нощна, сива и малка бяла), малък и голям корморан, къдроглав пеликан, лопатарка и др., както и на растителни видове – блатно кокиче, лъскаволистна млечка и др. Извършена е теренна проверка на ЗМ „Остров Цибър”, като не бяха

констатирани нарушения в заповедта за обявяване на ЗМ и по смисъла на ЗЗТ.

Защитена местност “Рибарници Орсоя” с площ от 1471,783 дка, землище на гр. Лом, област Монтана, е обявена с цел поддържане и опазване на популациите и местообитанията на защитени, редки и уязвими видове от флората и фауната. Включена е в орнитологично важните места – установени са над 160 вида птици, 90 броя от тях с европейско природозащитно значение. Мястото е корине сайт. Тук се среща най-многочислената популация на малкия воден бик, също гнездят белооката потапница и малкия корморан. От защитените флоуристични видове се среща какичка и водна лилия. Поради поредните години на суша се наблюдава пресъхване на водните огледала и намаляване числеността на видовете птици и популациите им.

Защитени местности- прекатегоризирани исторически и др. места

Прекатегоризирани в „защитена местност“ са още три защитени територии (бивши исторически места) – ЗМ „Раковишки манастир”, община Макреш, област Видин, ЗМ „Липака”, община Грамада, област Видин и ЗМ „Китката”, общ. Монтана, обл. Монтана. Контрол бе осъществен и на ЗМ „Липака”, прекатегоризирана от ИМ в ЗМ. Констатира се, че защитената територия е в много влошено състояние (извеждани незаконни сечи и вторично настанена храстово-дървесна растителност), без наличие на защитени видове. Същата тенденция за липсата на консервационна значимост и негативна промяна в характера на защитената територия е констатирана и през 2014 г. В тази връзка РИОСВ – Монтана изпрати предложение до МОСВ за заличаване на защитената местност от държавния регистър на ЗТ.

През 2009 г. е обявена ЗМ “Миджур”, землище на с. Горни Лом, общ. Чупрене, обл. Видин с площ 1509,144 дка, с цел запазване на характерния ландшафт от високопланински пасища и скални зъбери, както и местообитания на защитени и редки растителни видове. жълт крем, нарцисовидна съсънка, алпийски повет и др. Площта на защитената местност е увеличена на 1593,092 дка през 2012 г. след включване към нея на находището на вида петниста сверция.

Малки защитени местности за опазване на целеви видове от флората

РИОСВ – Монтана бе партньор по проект „Пилотна мрежа от малки защитени територии за опазване на растенията в България чрез прилагане на модела на растителните микрорезервати” по програмата на ЕС за околна среда Life+, с изпълнител ИБЕИ – БАН. От проведените процедури бяха обявявани 5 бр. нови защитени територии - през 2012 г. бяха обявени 3 бр. защитени местности по ЗМ „Коритата” и ЗМ „Шабовица” за опазване на вида „напльстена трихоколея” и ЗМ „Глухарчевидна жълтица”, бе разширена площта на ЗМ “Миджур” (включено находището на вида петниста сверция), а в началото на 2013 г. бе обявена от министъра на ОСВ ЗМ „Находище на ружевидна поветица”. Бяха извършени проверки на ЗМ „Глухарчевидна жълтица”, земл. на гр. Вършец и на ЗМ „Находище на ружевидна поветица”, земл. на с. Ново село. **При извършените проверки се констатира, че находището на глухарчевидната поветица е в добро състояние, като територията не е разоравана и няма констатирани нарушения по ЗЗТ и по заповедта за обявяване. По отношение на ружевидната поветица се констатира, че част от находището е унищожено, вследствие разораване на един от имотите, където попада. В тази връзка РИОСВ – Монтана даде предписание до община Ново село да се установи извършителя и се приложи наказателна отговорност за извършено деяние. От страна на община Ново село бе открит нарушителят и РИОСВ – Монтана беше информирана за съставения акт и наказателно постановление на същото лице, съгласно правомощията на общината по ЗЗТ .**

други.

Защитена местност “Шумака” е обявена за защитена местност с цел запазване на местообитанието и популацията на редкия растителен вид **полско котенце**. Обхваща площ от 5,00 дка земеделски земи, землище на с. Сливовик, община Медковец, област. Ежегодно експерти от направление БРЗТЗ извършват проверки на местообитанието на вида и на защитената територия, като се наблюдават тенденции за изместване на находището в посока към землището на с. Славотин, общ. Монтана. През м. април беше извършена проверка в ЗМ „Шумака” от експерти на РИОСВ – Монтана, при която не се установиха нарушения по заповедта за обявяване на защитената територия.

ПРИРОДНИ ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТИ

В тази категория защитени територии-общо 13 бр., попадат скални образувания, пещери и водопади. Общата площ е над 7450 дка.

Най – значимите природни забележителности са:

Скални образувания

ПЗ „Белоградчишки скали”, която е обявена с цел запазване на уникалните геоморфоложки образувания, както и на местообитанията на редки и застрашени видове от флората и фауната. Обхваща обширна територия с дължина около 30 км и ширина 3 км в Западна Стара планина, района

около гр. Белоградчик, с обща площ 598,7 ха и последващо разширение на 6413, 098 дка през 2012 г. Множеството скални форми – червени пясъчници в синхрон с многообразието на растителния и животински свят около тях (над 23 вида защитени растения и над 15 вида защитени животни), превръщат Белоградчишкият район в неповторим по красота и уникалност не само за България, но и за света.

ПЗ „Боров камък” – скално образувание от червен пясъчник, разположено на площ от 1,3 ха в едноименна местност, в землището на с. Боровица, граничещо с ПЗ „Белоградчишки скали”.

ПЗ „Гардата” се намира в землището на с. Протопопинци, община Чупрене, обл. Видин и е с площ 8,973 дка. Обявена е през 2010 г. с цел запазване на характерни и забележителни обекти на неживата природа, като скални брегове и водоскоци на река Чупренска, които са с изключителна стойност, поради присъщата рядкост, представителност и естетичност.

Пещери

ПЗ „Пещера Магура” е пещера с интересни образувания и праисторически находки. Разположена е в землището на с. Рабиша, община Белоградчик, с подземна площ над 133 ха, а надземна площ е 83 ха. Природната забележителност съхранява една от най-големите (над 30 000 м²,) и най-красиви български пещери – естествено образувани “зали”, множество галерии, причудливи форми от сталактити, сталагмити и сталактони, наподобяващи хора, водопади, животни и т.н. Известна е и с праисторическите си скални рисунки, датиращи от епипалеолита (10 000 г. пр. н.е.) до ранната бронзова епоха, с които пещерата е под специалната егида на ЮНЕСКО с международен статут като паметник на културата. Днес пещерата е електрифицирана и благоустроена по проект, финансиран от МОСВ. Площта на ПЗ е увеличена през 2007 г. със Заповед от Министъра на ОСВ, чрез включването към нея на съседната пещера „Рингова пещ”, като общата площ е 843,768 дка.

ПЗ „Пещера „Леви и десни сухи печ” е в землището на с. Долни Лом, община Чупрене, област Видин с обща площ 0,2 ха. Характеризира се с множество образувания на мармити, синтрови езера, пещерни кари, прилепови колонии. Пещерата е затворена с метална врата и кметството на с. Долни Лом осъществяват контрол по недопускане на взломно влизане в пещерата.

ПЗ „Пещера Венеца” е пещера, намираща се до с. Гара Орешец, община Димово, област Видин. Пещерата е изключително красива със скалните си образувания. Предвид опазването на естествените образувания в нея от посегателства, тя бе консервирана и не се посещаваше от туристи. За пещерата се осъществи инвестиционно предложение „Благоустройство на пещера “Венеца”, което бе съгласувано с Решение № МО -ОС-2/2012 г. на директора на РИОСВ – Монтана. При последващ контрол от РИОСВ – Монтана се констатира, че условията са спазени и съобразени с изискванията за опазване на прилепната фауна, дадени в становище на НПП към БАН. При проверка през м. май на ПЗ „Пещера Венеца”, земл. на с. Гара Орешец се констатира, че състоянието на благоустроената пещера е много добро и при експлоатацията няма увреждане на пещерни образувания и и др. нарушения, като се стопанисва в съответствие с изискванията на заповедта за обявяване и на ЗЗТ.

ПЗ „Мраморна пещера” се намира в гр. Берковица, в местността ”Алчов баир”. Обявена е за природна забележителност с площ 16,3 ха. Пещерата е известна с мраморните си образувания, подземни галерии и пещерни фаунистични видове, но не е проучена. Консервирана е с цел предпазване от разрушения и разграбване.

ПЗ „Пещера Мишин камък” е разположена в землището на с. Превала, в Чипровския дял на Западна Стара планина с площ от 0,5 ха. Пещерата е известна с множеството си бели кристални образувания и подземни езерца. Затворена е с цел предпазване от разрушения и разграбване.

Водопади

ПЗ „Хайдушки водопади“ са с площ 1,0 ха и се намират в Берковския дял на Западна Стара планина, в землището на гр. Берковица. Водопадите с пад на водата над 5 – 6 м се образуват от сливане на реките Ценкова бара и Сливашка. Обектът се посещава от туристи и е прекрасен кът за отдих сред живописната местност.

ПЗ „Водопад на р. Стакевска“ е разположен сред борова гора в м. ”Бялата вода”, землище на с. Стакевци, община прилежаща площ от

ПЗ „Водопад Петров пад над 6 метра, близост до с. Кула, в поземлен

района, отличаващ се на фона на окръжаващата го си красота. При проверка през 2016 г. се водопадът е с пад над 10 м, извиращ от отвесна има екопътека, с маркировка, но теренът е се посещава. С цел експониране на обекта, Тополовец възнамерява да кандидатства с проект, дейности, осигуряващи по-добра достъпност и в режимите, постановени в заповедите за обявяване и по ЗТ.

п. **церак”** е водопад с разположен в Тополовец, общ. фонд. Рядкост за среда с естествената констатира, че скала. Към водопада труднодостъпен и не кметство с. в който да се заложат съответствие с

ПЗ „Дуршин водопад” и **“Водния скок”** се намират в защитената местност **„Копрен, Равно буче, Деяница, Калиманица”** в Копиловския дял на Западна Стара планина. Те са едни от най-красивите водопади за област Видин и област Монтана с пад на водата над 15 м и представляват величествена гледка на фона на живописната защитена територия.

Опазване на ЗТ от пожари

Във връзка със Заповед № РД-131/20.02.2017 г. на МОСВ за определяне на периода от 01 април до 31 октомври 2017 г. за пожароопасен сезон за защитените територии – изключителна държавна собственост, РИОСВ – Монтана извърши следното: актуализира схемите за оповестяване при пожари за двата резервата – Р „Чупрене” и Р „Горната кория”; даде предписания до кметовете на три общини и две ТП ДГС. РИОСВ – Монтана организира две работни срещи с представители на РС ПБЗН, РДГ – Берковица, ДГС и общини, на които: актуализираха се схемите за оповестяване и се обсъдиха разработените оперативни планове за гасене на пожар за Р „Чупрене“ и Р „Горната кория“. Оперативните планове за защита на резерватите от пожари през 2017 г. бяха съгласувани с РД ПБЗН – Видин и с РД ПБЗН – Монтана. Бе проведен инструктаж от лицензирана фирма със служителите на РИОСВ – Монтана, изпълняващи функцията на специализирана група за гасене на пожари. По график бе осъществявано дежурство от специализираната група. В изпълнение на оперативните планове за защита на двата резервата от пожари през 2017 г. и упражнявания контрол, не е допуснато паленето на огън в района на резерват „Чупрене” и резерват „Горната кория“, респективно в съседните защитени местности „Чупренски буки” и „Самарите“.

В изпълнение на оперативните планове за защита на двата резервата от пожари през 2017 г. и упражнявания контрол, не е допуснато палене на огън в района на Р „Чупрене” и на Р „Горната кория“, респективно в съседните защитени местности „Чупренски буки” и „Самарите“, **не са възниквали** пожари и няма нанесени щети.

Горски екосистеми

РИОСВ – Монтана упражнява контрол върху екологосъобразното ползване на горите (залесяване, паша в горския фонд, сеч, строителство и др.) по отношение на дейности, планове и проекти, оказващи влияние върху развитието на горските екосистеми и природните ландшафти, както в защитените територии, така и за дейности в защитени зони от Натура 2000. На територията на инспекцията са обособени осем държавни горски стопанства и едно Учебно-опитно горско стопанство. Експерти от направлението участват в комисии по разработване и приемане на

горскостопански планове, в съвети по лова към ДГС, в областни съвети по опазване и охрана на горите и др. комисии и работни срещи, имащи отношение към опазване на горите и природосъобразното им стопанисване при осъществяване на дейности в тях.

2. Биоразнообразие

Биологичното разнообразие е многообразието на всички живи организми във всички форми на тяхната естествена организация, техните сообщества и местообитания, на екосистемите и процесите, които протичат в тях. Биоразнообразието е неразделна част от националното богатство и опазването му е приоритет и задължение на държавните и общинските органи и гражданите.

Опазването на биологичното разнообразие е регламентирано в Закона за биологичното разнообразие, който урежда отношенията между държавата, общините, юридическите и физическите лица по отношение на опазването и устойчивото ползване на биологичното разнообразие в Р България. С него се конкретизира начина за постигане на целите му, задълженията и правата на институциите, юридическите и физическите лица.

Със Закона се цели опазване на представителни за страната и за Европа типове природни местообитания и местообитания на застрашени, редки и ендемични растителни, животински и гъбни видове в рамките на Националната екологична мрежа (НЕМ); опазване на защитени растителни, животински и гъбни видове от флората, фауната и микотата на Р България, както и на тези, които са обект на ползване и търговия; опазване на генетичните ресурси и разнообразието на растителните и животинските видове извън естествената им среда; регулиране на въвеждането на неместни и повторното въвеждане на местни растителни и животински видове в природата; регулиране на търговията с екземпляри от застрашени видове от дивата флора и фауна и опазването на вековни и забележителни дървета.

България се нарежда в челните редици на страните от Европа по биологично разнообразие. Богатството от видове и сообщества се дължи на широкия спектър от климатични, топографски и хидроложки условия в страната. Тук могат да се открият представителни образци от почти всички местообитания, известни на континента, както и голям брой уникални екосистеми с европейско и световно значение.

Опазването на биологичното разнообразие в Р България е свързано с изграждането на Национална екологична мрежа, включваща: защитени зони като част от Европейската екологична мрежа Натура 2000, в които могат да участват защитени територии; защитени територии, които не попадат в защитени зони; в Националната екологична мрежа приоритетно се включват Корине места, Рамсарски места, важни места за растенията и орнитологично важни места.

Растителните, животинските и гъбните видове от дивата флора, фауна и микота на страната се опазват в естествената им среда чрез: съхраняване на техните местообитания в Националната екологична мрежа (НЕМ), поставяне на видовете под режим на защита или на регулирано ползване; поддържане или възстановяване на условията в местообитанията, съобразно екологичните изисквания на съответния вид; разработване и прилагане на планове за действия за видове с различна степен на застрашеност; повторно въвеждане в природата на изчезнали видове и попълване на популациите на редки и застрашени видове и контрол и регулиране на неместни видове, които са или биха могли да бъдат въведени целенасочено или случайно в природата и застрашават местни видове. По-голямата част от защитените територии са обособени с цел опазване на находища и местообитания на защитени, редки и/или ендемични видове от дивата флора и фауна за България, Балканския полуостров или света. Така например единственото находище на български ерантис на планетата се намира в границите на ЗМ „Връшка чука“. Тук растат и някои ендемичните и редки видове като томасиниев минзухар, ничичово прозорче, розов божур, тъмнопурпурна метличина, елвезиево кокиче, горска съсънка и др. Тъмнопурпурна метличина е открита в бившата буферна зона на Р „Чупрене“, сега ЗМ „Чупренски буки“, в сходен с този на ЗМ „Връшка чука“ хабитат. Там от късна пролет до есента могат да се видят и други защитени видове растения – нарцисовидна съсънка, петниста тинтява, жълт крем, балканска теменуга и др.

През месец март беше извършена проверка по Закона за биологичното разнообразие на популацията на защитените растителни видове български ерантис (*Eranthis bulgarica*) и томасиниев минзухар (*Crocus tommasinianus*) в защитена местност “Връшка чука”, землище на с. Извор махала, общ. Кула. Констатира се, че популациите на цитираните растителни видове са в добро състояние, вегетацията е приключила и няма антропогенно въздействие върху популациите на видовете.

За опазване находището на защитения растителен вид полско котенце (*Pulsatilla pratensis*) е обявена ЗМ “Шумака” в землището на с. Сливовик, общ. Медковец, обл. Монтана. Режимът и е съобразен с биологията на вида. Съблюдаването му доведе до запазване на неговата численост, плътност и площ на популацията. През април беше извършена проверка по смисъла на Закона за биологичното разнообразие на популацията на защитения растителен вид полско котенце (*Pulsatilla partensis*) в защитена местност „Шумака”. При извършената проверка се констатира, че екземплярите от популацията на вида са в края на своята вегетация. Същите са в добро състояние, като върху тях също не беше констатирано увреждане или антропогенно въздействие.

Едно от най-големите находища в региона на снежно кокиче се намира в ЗМ “Сто овци”. В нея могат да се видят още стефчова тлъстига, горска съсънка и други защитени растителни видове. Същото се отнася и за ЗМ “Равненско градище”, където е най-западното находище на вечно зеленото лаврово бясно дърво.

В землищата на селата Митровци, Превала, Върбово и Долни Лом се намират находищата на реликтния и балкански ендемит сръбска рамонда. Тя се среща само в тези находища за територията на цялата страна и расте по скалните венци на трудно достъпни места и опазването на вида се осъществява успешно извън защитените територии.

В отводнителните канали на бившето Орсойско блато и в ЗМ „Рибарници Орсоя” цъфтят през лятото едрите цветове на защитените видове бърдуче, водна лилия и водна роза, в тях и в други влажни зони като р. Огоста виреят защитени видове дзука, блатно петльово перо, плаваща лейка и др.

В поляните, които са близост до Р „Чупрене” расте защитения растителен вид тъмнопурпурна метличина, крехка популация на вълнеста козя брада се среща в границите на защитена зона „Орсоя”, находища на наплъстена трихоколеа край гр. Вършец и гр. Берковица, петниста сверция в границите на защитена местност „Миджур”, ружевидна поветица в землището на с. Ново село, обл. Видин, глухарчевидна жълтица в землището на гр. Вършец, бледожълт равнец в землището на с. Арчар, обл. Видин.

Някои защитени видове растения се отглеждат за стопански цели в контролирани условия при спазване изискванията на националното законодателство. На територията на област Монтана има плантация за култивирано отглеждане на седефче.

Не по-маловажно е опазването на защитените видове от фауната, за които също има обявени защитени територии и защитени зони по Натура 2000. Целта на управлението им е запазване на местообитанията, съобразно запазването на биологичните изисквания на видовете. Поддържаният резерват “Ибиша” съхранява голяма гнездова колония на няколко вида чапли и на световно застрашения вид малък корморан. Екземпляри от последния вид се срещат освен в р. Дунав и в яз. „Огоста”.

ЗМ “Рибарници Орсоя” е подходящо място за водолюбивите птици, някои от които гнездят там. Това орнитологично важно място е притегателен център за хранене, почивка, размножаване, гнездене и зимуване на различни видове мигриращи птици – лебеди, пеликани, ибиси, гъски, патици, потапници и пр.

Горските резервати „Чупрене” и „Горната кория” са местата, които предоставят подходящите условия за живот на множество защитени видове безгръбначни, влечуги, птици и бозайници. В скалите в ЗМ „Копрен, Равно буче, Деяница, Калиманица” гнезди защитения вид скален орел, в старите хралупести дървета – бухал, в короните свиват гнезда много защитени видове пойни птици.

Във връзка с подадени сигнали, касаещи бедстващи защитени птици са извършени своевременни проверки от експерти на РИОСВ – Монтана, като на птиците е оказана медицинска помощ от ветеринарни служители и след това същите са изпратени за лечение в Спасителния център за диви животни в Стара Загора. Изпратени са общо осем броя птици, както следва: шест екземпляра

от вида бял щъркел, един екземпляр от вида черен щъркел и един екземпляр от вида обикновен мишелов, за които са изготвени съответните протоколи за разпореждане по смисъла на чл. 39, ал. 3 от Закона за биологичното разнообразие. Извършена е и една извънредна проверка, за която е съставен констативен протокол, във връзка с постъпил телефонен сигнал за намерени зимуващи прилепи, открити при строително-монтажни дейности на саниращ се блок в гр. Монтана. При извършената проверка на място експерт на Инспекцията е преместил общо 42 живи екземпляра от вида ръждив вечерник и 7 екземпляра от вида кафяво прилепче. Същите бяха в състояние на хибернация, но са преместени невредими на подходящо място в покривното пространство на друга сграда.

Проверки бяха извършени във връзка със прилагане на Закона за биологичното разнообразие и Регламентите на Европейския съюз, касаещи Конвенцията CITES. Експерт на направлението извърши проверки на терариум за отглеждане на кралски питони в гр. Монтана и на две волиери за отглеждане на сив африкански папагал жако в гр. Видин. При извършените проверки се констатира, че екземплярите са регистрирани в РИОСВ – Монтана с регистрационни карти и същите се отглеждат при подходящи условия. Не са констатирани нарушения по смисъла на ЗБР.

Във връзка с промяна на условията за търговия с папагали жако (*Psittacus erithacus*) след включването му в Приложение А към Регламент (ЕО) №338/97, относно защитата на видовете от дивата флора и фауна чрез регулиране на търговията с тях, бяха изпратени уведомителни писма до всички регистрирани собственици на сиви африкански папагали жако, във връзка с евентуално бъдещо прехвърляне на собствеността на папагалите. Информация беше качена и на интернет-страницата на РИОСВ – Монтана и за улеснение на тези, които желаят да притежават такива папагали.

През отчетният период в РИОСВ – Монтана са подадени заявления за регистрация по реда на чл. 91 от ЗБР на общо 6 екземпляра, включени в приложенията на Конвенцията CITES и Регламентите на ЕС, а именно: три броя сиви африкански папагали жако, 1 бр. австралийски кралски папагал и 1 бр. зеленокрила ара. Същите са регистрирани в РИОСВ – Монтана със регистрационни карти.

До 1 май 2017 г. в РИОСВ – Монтана се получиха уведомления за регистрация на общо 33 бр. пунктове за изкупуване на градински и лозов охлюв, от които 31 бр. за територията на област Монтана и 2 бр. за област Видин. В изпълнение на Заповед № РД-361/09.04.2004 г. на министъра на околната среда и водите, регламентираща режимите, реда и условията за ползване, изкупуване с цел търговията в страната и изнасяне през граница на живи охлюви и черупки от видовете лозов охлюв (*Helix lucorum*) и градински охлюв (*Helix pomatia*) бяха извършени общо 20 бр. проверки. При извършените проверки не се констатираха нарушения по условията в горесцитираната заповед.

В периода 12 – 15 януари 2017 г. експерти на направление „Биоразнообразие, защитени територии и зони“ участваха в 41-то Среднозимно преброяване на водолюбиви птици, съвместно с представител на Природонаучен музей към БАН – гр. София. Обобщените данни показват, че преброените зимуващи водолюбиви птици на яз. „Огоста“ са 3 762 бр. от 16 вида, докато по поречието на река Дунав са наблюдавани общо 2 556 бр. птици от 19 вида или общо наблюдаваните птици във всички мониториранни вътрешни водоеми и река Дунав на територията на РИОСВ – Монтана са общо 6 318 бр. птици от 22 вида. Всички данни от 41-то Среднозимно преброяване са отразени в програмата „BIOMON“ и изпратени в Изпълнителната агенция по околна среда и води (ИАОС), където се съдържа националната база данни от мониторинговите дейности.

В началото на календарната година експерти от направлението изпратиха до ИАОС график за мониторинговите дейности на РИОСВ – Монтана за 2017 година по Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие (НСМБР), в който бе включено участие в средно-зимно преброяване на зимуващи водолюбиви птици и мониторинг на кафява мечка.

През месец ноември експерти на РИОСВ – Монтана взеха участие в проведения масиран мониторинг на кафява мечка, организиран от МОСВ за територията на Западни Родопи, в области Пазарджик и Смолян. Бяха попълнени полеви формуляри, съдържащи GPS координати по изминатите маршрути, следи на екземпляри от мониторирания вид, местата на пребиваването им и т. н. Даните от проведения мониторинг също са изпратени в ИАОС – гр. София.

През отчетният период се получиха осем броя разрешителни за изключения от забраните по ЗБР, издадени на основание Наредба № 8 към Закона за биологичното разнообразие. Разрешителните

са за използване на неселективни уреди, средства и методи за разрушаване и поставяне на гнезда на бял щъркел върху изкуствени гнездилки; улавяне с вертикални орнитологични мрежи на червеногуши гъски и опръстеняване на ловни соколи; вземане на кожни проби и проби за паразити от осем вида прилепи; улавяне на екземпляри от видовете пепелянка и усойница с цел отглеждането им и размножаването им за производство на антитоксичен животоспасяващ препарат (серум); използване на стандартни орнитологични мрежи за улавяне на птици от вида домашно врабче (*Passer domesticus*), попаднали в закритите помещения на хипермаркетите; събиране на растителен материал от защитените видове блатно кокиче и пясъчна лилия с научни цели в изпълнение на проект и задържане и временно отглеждане на видове прилепи с цел установяване на техните летни и зимни леговища. През месец април беше извършена извънпланова проверка по упражняване на контрол по условията на Разрешително № 697/15.02.2017 г. на МОСВ, издадено на екип на Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания към БАН, във връзка с изпълняван от тях проект. Беше посетено находище на защитения растителен вид блатно кокиче (*Leucojum aestivum*) в землището на с. Арчар, общ. Димово от екипа по разрешителното, както и от експерти на Инспекцията, като на терен бяха взети 30 бр. цели растения с луковиците за научните цели по проекта. По този начин беше упражнен контрол по цитираното разрешително и не се констатираха нарушения по него.

През 2017 г. се извършиха проверки на 8 бр. зоомагазини и на 8 бр. общински пазари и павилиони за цветя в двете области. Не беше констатирана незаконна търговия със защитени растителни и животински видове или такива, за които да е необходимо притежаване на регистрационни карти, разрешителни и сертификати по смисъла на Закона за биологичното разнообразие.

На територията, контролирана от РИОСВ – Монтана има към момента 169 бр. обявени за защитени по смисъла на Закона за биологичното разнообразие вековни и/или забележителни дървета, от които 122 бр. се намират в 34 бр. населени места в обл. Монтана и 47 бр. ВД в 21 бр. населени места броя в обл. Видин. През отчетния период са извършени 23 бр. проверки на 57 бр. обявени вековни дървета. Дадени са 19 бр. предписания за превенция по опазване и поддържане на здравословното състояние на защитени дървета. Предписанията са изпълнени в срок, съгласно получените отговори от институциите и осъществените проверки от експертите от напр. БРЗТЗ. Проведени са процедури по обявяване на 2 бр. ВД за защитени по смисъла на ЗБР, за което има издадени заповеди от министъра на ОСВ, както и издадени заповеди за снемане на изсъхнали, увредени и опасни ВД в две населени места. Издадени са 3 бр. съгласувателни писма за извършване на санитарна обработка на обявени ВД. От извършените проверки няма констатирани нарушения по заповедите за обявяването им и по ЗБР.

НАТУРА 2000

Опазването на биологичното разнообразие в Р България е свързано с изграждането на Национална екологична мрежа, включваща: защитени зони като част от Европейската екологична мрежа Natura 2000, в които могат да участват защитени територии; защитени територии, които не попадат в защитени зони; в Националната екологична мрежа приоритетно се включват Корине места, Рамсарски места, важни места за растенията и орнитологично важни места.

Националната екологична мрежа НАТУРА 2000 е единна система от функционално свързани помежду си защитени зони с висока природозащитна значимост, спрямо които се прилагат координирани дейности за опазване на биологичното разнообразие с цел дългосрочното опазване на биологичното, геологичното и ландшафтното разнообразие; осигуряване на достатъчни по площ и качества места за размножаване, хранене и почивка, включително при миграция, линеене и зимуване на дивите животни; създаването на условия за генетичен обмен между разделните популации и видове; участието на Република България в европейските и световните екологични мрежи; ограничаване на негативното антропогенно въздействие върху защитените територии.

Тя включва специални защитени зони, определени от страните-членки на Европейския съюз /ЕС/, съгласно Директивата за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна /92/43/ЕЕС/, приета през 1992 г. и Директивата за опазване на дивите птици /2009/147/ЕО/.

Като принос за Европейската екологична мрежа НАТУРА 2000, България трябва да защити над 80 типа местообитания, както и най-важните местообитания на 100 вида растения и 226 вида животни, определени от европейските директиви.

На територията контролирана от РИОСВ – Монтана, включваща област Монтана и Видин, със заповед на Министъра на околната среда и водите са обявени:

- **9 защитени зони** по Директивата за опазване на дивите птици /79/402/ЕЕС/, и **2 защитени зони** по Директивата за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна, а в процес на обявяване са заповедите за:
- **27 защитени зони** по Директивата за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна /92/43/ЕЕС/.

Защитени зони - 38 бр.			
<i>Защитени зони по Директивата за опазване на дивите птици - 9 бр.</i>		К О Д	ПЛОЩ
1.	ЗЗ „Западен Балкан”	BG 0002002	1 468 204,80 дка
2.	ЗЗ „Врачански Балкан”	BG 0002053	308 797,377 дка
3.	ЗЗ „Рибарници Орсоя”	BG 0002006	4 754,302 дка
4.	ЗЗ „Берковица”	BG 0002090	27 999,431 дка
5.	ЗЗ „Златията”	BG 0002009	434 987,345 дка
6.	ЗЗ „Цибърско блато”	BG 0002104	9 097,647 дка
7.	ЗЗ „Остров до Горни Цибър”	BG 0002008	2 183,100 дка
8.	ЗЗ „Остров Ибиша”	BG 0002007	3 993,232 дка
9.	ЗЗ „Остров Голя”	BG 0002067	4 145,622 дка
<i>Защитени зони по Директивата за опазване на природните местообитания - 29 бр.</i>			
1.	ЗЗ „Западна Стара планина и Предбалкан”	BG 0001040	219 753,260 ха
2.	ЗЗ „Врачански Балкан”	BG 0000166	360 254,510 дка
3.	ЗЗ „Пъстрина”	BG 0001037	35 515,800 дка
4.	ЗЗ „Портитовци-Владимирово”	BG 0000517	6 643,800 дка
5.	ЗЗ „Река Лом”	BG 0000503	14 411,300 дка
6.	ЗЗ „Златия”	BG 0000336	31 947,80 дка
7.	ЗЗ „Цибър”	BG 0000119	29 717,300 дка
8.	ЗЗ „Цибрица”	BG 0000509	9 626,800 дка
9.	ЗЗ „Козлодуй”	BG 0000527	1 253,800 дка
10.	ЗЗ „Билерниците”	BG 0000593	31 947,830 дка
11.	ЗЗ „Орсоя”	BG 0000182	29 494,100 дка
12.	ЗЗ „Моминбродско блато”	BG 0000519	266,100 дка
13.	ЗЗ „Долно Линево”	BG 0000526	176,300 дка
14.	ЗЗ „Макреш”	BG 0000521	20 612,500 дка
15.	ЗЗ „Шишенци”	BG 0000523	5 728,500 дка
16.	ЗЗ „Тимок”	BG 0000525	4 996,800 дка
17.	ЗЗ „Арчар”	BG 0000497	8 086,650 дка
18.	ЗЗ „Цар Петрово”	BG 0000340	19 087,400 дка

19.	ЗЗ „Видбол”	BG 0000498	13 051,400 дка
20.	ЗЗ „Войница”	BG 0000500	31 071,400 дка
21.	ЗЗ „Делейна”	BG 0000507	22 575,400 дка
22.	ЗЗ „Раброво”	BG 0000339	9 108,200 дка
23.	ЗЗ „Въртопски дол”	BG 0000518	9 874,200 дка
24.	ЗЗ „Видински парк”	BG 0000522	15 787,900 дка
25.	ЗЗ „Оризището”	BG 0000524	4 757,400 дка
26.	ЗЗ „Варкан”	BG 0000587	10,000 дка
27.	ЗЗ „Остров Близнаци”	BG 0000532	6 062,400 дка
28.	ЗЗ „Остров Кутово”	BG 0000552	1 193,200 дка
29.	ЗЗ „Ново село”	BG 0000631	8 159,100 дка

Черна елша (*Alnus glutinosa*)

Обект на защита в това число са и няколко значими влажни зони, известни с изключителното си биологично разнообразие. По Дунавското крайбрежие и северозападната част на България са разположени естествени влажни защитени зони, сред които „Остров Ибиша”, на чиято територия се намира и едноименния резерват и „Остров Голя” по Директивата за опазване на дивите птици, „Остров Близнаци” и „Остров Кутово” по Директивата за защита на природните местообитания, с характерни естествени заливни гори от черна елша /*Alnus glutinosa*/, бяла /*Salix alba*/ и крехка /*Salix fragilis*/ върба, бяла топола /*Populus alba*/ и черна топола /*Populus nigra*/, на места в съчетание с тополови култури и хигрофитни тревни съобщества. Горите са с богат, практически непроходим подлес от псевдолиани и къпина /*Rubus* sp./.

Тях защитена зона BG 0002007 „Остров Ибиша” е с международна значимост, определяща се от наличието на най-голямата у нас смесена чапново-корморанова колония. Той е място от световно значение за гнездящия тук малък корморан /*Phalacrocorax pygmaeus*/ и едно от петте най-важни места в България за гнездящите нощна чапла /*Nycticorax nycticorax*/, гривеста чапла /*Ardeola galloides*/, лопатарка /*Platalea leucorodia*/ и поен лебед /*Cygnus Cygnus*/.

През 1998 г. островът е обявен за КОРИНЕ място, поради европейското му значение за опазването на изброените редки и застрашени местообитания, растения и животни, включително птици. През 2003 г. почти цялата територия на Орнитологично важно място Ибиша е обявена за Рамсарски обект, поради международното си значение за колониално гнездящите птици.

В другата защитена зона BG 0002067 „Остров Голя” зимува в малка численост и сивата гъска /*Anser anser*/, включена в Червената книга на България. Сред представителите на следващия тип влажни зони са блатата с характерна орнитофауна и относително големи тръстикови масиви, а именно защитена зона BG 0002104 „Цибърско блато” за опазване на дивите птици и BG0000519 „Моминбродско блато” за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна.

Белоока потапница (*Aythya nyroca*)

Цибърското блато е едно от най-важните места в България от значение за Европейския съюз за опазване на местообитанията и гнездовите популации на ръждивата чапла /*Ardea purpurea*/, белооката потапница /*Aythya nyroca*/, големия воден бик /*Botaurus stellaris*/, малкият воден бик /*Ixobrychus minutus*/ и белобузата рибарка /*Chlidonias hybrida*/.

В ЗЗ „Моминбродско блато” се намират приоритетни местообитания с код 3150 - Естествени еутрофни езера. В тях се срещат много разнообразни хидрофитни съобщества: на свободно плаващи растения по повърхността на водата от съюз Hydrocharition; на вкоренени на дъното растения с плаващи листа от съюз Nymphaeion, в по-дълбоките води от подводни макрофити от съюза Potamonion.

Обявената през 2010 г. нова защитена зона по Директивата за защита на природните местообитания – ЗЗ BG 0000631 „Ново село” е с цел опазване на местообитанията на дунавските риби – карагъз /*Alosa pontica*/, распер / *Aspius aspius*/, голям щипок /*Cobitis elongata*/, обикновен щипок /*Cobitis taenia*/, белопера кротушка /*Gobio albipinnatus*/ и др. Ливаден дърдавец /*Carex carex*/

За опазване местообитанията на пеперудите и други видове безгръбначни са разширени защитени зони BG 0000340 „Цар Петрово” и BG 0000500 „Войница”. Тук са разпространени приоритетните местообитания 91E0* Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior*, 91I0* Евро-сибирски степни гори с *Quercus* spp., 91H0* Панонски гори с *Quercus pubescens*, както и местообитания 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори, 9150 Термофилни букови гори /*Cephalanthero- Fagion*/.

Защитена зона BG 0002090 „Берковица” за опазване на дивите птици е зона от световно значение за опазване на застрашения от изчезване ливаден дърдавец /*Carex carex*/, който гнезди тук в голяма численост. Разработен е и План за управление на защитена зона “Берковица” BG 0002090”, предмет на опазване по Директива 2009/147/ЕО”, одобрен за финансиране със Заповед № РД-46/17.01.2012 г., по Приоритетна ос 3 на Оперативна програма „Околна среда 2007 – 2013 г.”, Референтен № 5113123-4-689. Със заповед № РД-44/26.01.2016 г. (ДВ, бр. 12/12.02.2016 г.) на министъра на околната среда и водите е утвърден План за управление за защитена зона „Берковица”. Същият е в изпълнение на проект „Разработване на План за управление на защитена зона „Берковица” BG0002090 – предмет на опазване по Директива 2009/148/ЕС” с бенефициент РИОСВ – Монтана. Планът за управление е утвърден във връзка с прилагането на чл. 117, т.2, чл. 30 и чл. 31а, ал. 1 от Закона за биологичното разнообразие и в съответствие с чл. 17 от Наредбата за разработване и утвърждаване на планове за управление на защитени зони ДВ, бр. 7/2009 г.

Една от най-големите зони за опазване на дивите птици на територията, контролирана от РИОСВ - Монтана и най- голямата компактна незаселена територия в страната - 43 498, 7 ха е защитена зона BG 0002009 „Златията”. Тя е и важно мястообитание за видове свързани с откритите пространства като тръстиковия блатар /*Circus aeruginosus*/, вечерната ветрушка /*Falco vespertinus*/, ливадния блатар /*Circus pygargus*/, сокол скитник /*Falco peregrinus*/, значителни популации на пчелояда /*Merops apiaster*/, Местообитание е също така на малката белочела гъска (*Anser erythropus*) и място, където през последните години е наблюдавана голямата дропла /*Otis tarda*/.

Друга защитена зона отличаваща се с изключително богато биоразнообразие е 33 BG 0002002 „Западен Балкан“. В орнитологично отношение мястото не е напълно проучено. Установени са 160 вида птици, от които 62 вида са с европейско природозащитно значение. В Червената книга са включени 31 вида от срещаните се тук. 33 „Западен Балкан“ поддържа една от най-многочислените популации на ливадния дърдавец /*Crex crex*/ и на планинския кеклик /*Alectoris graeca*/ в България.

В района се срещат четири световно застрашени вида птици – ловен сокол /*Falco cherrug*/, ливаден дърдавец /*Crex crex*/, царски орел /*Aquila heliaca*/ и белошипата ветрушка /*Falco naumanni*/.

Ловният сокол, ливадният дърдавец и царският орел имат значими популации на територията на мястото. Белошипата ветрушка е с риск от изчезване в района. 33 „Западен Балкан“ е сред най-важните места в България от значение за Европейския съюз за опазването на 22 вида – късопърст ястреб /*Accipiter brevipes*/, уралска улулица /*Strix uralensis*/, пернатонога кукумявка /*Aegolius funereus*/, горска чучулига /*Lullula arborea*/, полубеловрата мухоловка /*Ficedula semitorquata*/, червеноврата мухоловка /*Ficedula parva*/, глухар /*Tetrao urogallus*/

Белошипата ветрушка (*Falco naumanni*)

сокол скитник /*Falco peregrinus*/, черен кълвач /*Dryocopus martius*/, среден пъстър кълвач /*Dendrocopos medius*/, белогръб кълвач /*Dendrocopos leucotos*/, козодой /*Caprimulgus europaeus*/, бухал /*Bubo bubo*/, скален орел /*Aquila chrysaetos*/, градинска овесарка /*Emberiza hortulana*/, червеногърба сврачка /*Lanius collurio*/ и черночела сврачка /*Lanius minor*/.

През последните години глухарят е застрашен от изчезване в района. Защитената зона е от европейско значение за опазването на популациите на планинския кеклик, кукумявката /*Athene noctua*/, обикновената ветрушка /*Falco tinnunculus*/, пъдпъдъка /*Coturnix coturnix*/, въртошиятката /*Jynx torquilla*/, зелениката /*Carduelis chloris*/ и коса /*Turdus merula*/. 33 „Западен Балкан“ обхваща предимно планински и полупланински горски местообитания. С най-голяма площ са представени широколистните гори – 80264 ха., като половината от тях са букови от *Fagus sylvatica* и *F. moesiaca*. Около 50% от буковие гори са на възраст между 80 и 250 години. Горите от благун /*Quercus frainetto*/, цер /*Q.cerris*/, горун /*Q.dalechampii*/ и обикновен габър /*Carpinus betulus*/ имат издънков характер. Иглолистните гори са 2080 ха – предимно смърчови /*Picea abies*/ на територията на биосферния резерват “Чупрене” и смърчово-елови в резерват “Горната кория”.

Обявени със Заповеди на МОСВ са и две защитени зони по Директивата за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна, а именно:

- 33 BG 0000587 „Варкан“, обявена със Заповед № РД – 102/09.02.2015 г. на МОСВ;

- 33 BG 0000552 „Остров Кутово“, обявена със Заповед № РД – 239/16.04.2015 г. на основание чл. 12, ал. 6, във връзка с чл. 6, ал. 1, т. 1 и т. 2 от ЗБР.

През 2017 г. експерти от направлението извършиха 11 броя планови проверки по Натура 2000, във връзка с предмета и целите на опазване на защитените зони и условията, включени в решения по оценка за съвместимост на инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони, като не са констатирани нарушения и не са съставени актове.

Проверените решения по чл. 18, ал. 1 и 2 от Наредбата по ОС и чл. 31, ал. 7 по ЗБР, попадат в границите на 20 защитени зони, а именно в: 33 BG0002002 "Западен Балкан", 33 BG0001040 "Западна Стара планина и Предбалкан", 33 BG0000503 "Река Лом", 33 BG0000518 "Въртопски дол", 33 BG0000521 "Макреш" 33 BG0000182 "Орсоя", 33 BG0000339 "Раброво", 33 BG0000340 "Цар Петрово", 33 BG0000497 "Арчар", 33 BG0000498 "Видбол", 33 BG0000500 "Войница", 33 BG0000507 "Делейна", 33 BG0000522 "Видински парк", 33 BG0000523 "Шишенци", 33 BG0000525 "Тимок", 33 BG0000532 "Остров Близнаци", 33 BG0000552 "Остров Кутово", 33 BG0000631 "Ново село", 33 BG0002067 "Остров Голя", 33 BG0002090 "Берковица" по Директивата за опазване на дивите птици и Директивата за опазване на природните

местообитания и дивата флора и фауна. Същите касаят горскостопански план, Ловностопански план и План на дейностите за защита на горските територии от пожари на ТП ДГС – Белоградчик, Горскостопански план, Ловностопански план на ТП ДГС – Видин, Горскостопански план на горите, собственост на община Чипровци, Г. Дамяново и община Видин, бизнес планове за създаване на овощни насаждения, ПУП – ПЗ на имот в земл. на с. Копиловци и инвестиционно предложение – "Дом за почивка" в земл. на с. Боровица, общ. Белоградчик.

При извършените проверки не са констатирани замърсявания на територията на защитените зони, нарушения на условията, включени в решенията по оценка за съвместимост и не са констатирани нарушения на Заповедите за обявяване на проверените защитени зони. Не са съставяни актове.

Извършени са и 4 бр. извънредни проверки по Натура 2000, свързани с констатирани от Държавен фонд „Земеделие“ разоравания на площи, заявени от кандидатите по Мярка 12 „Плащания по Натура 2000 и Рамковата директива за водите“ от Програмата за развитие на селските райони, кампания 2016 г., в нарушение на забраната за превръщането на ливади, пасища и мери в обработваеми земи и трайни насаждения, въведена със заповедите за обявяване на защитени зони за опазване на дивите птици, а именно защитена зона BG 0002002 „Западен Балкан“ и BG 0002009 „Златията“. Съставени са и 3 бр. актове.

Извършени са и две извънредни проверки на нови инвестиционни предложения, касаещи защитена зона BG 0000524 „Оризището“.

През 2017 г., съгласно изискванията на Закона за биологичното разнообразие и Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони са изготвени общо 182 бр. външни становища за инвестиционни намерения, бизнес-планове финансирани по мярка 4 „Инвестиции в материални активи“, подмярка 4.1. „Инвестиции в земеделските стопанства“ от ПРСР 2014 – 2020 г. и 820 бр. горскостопански програми и план-извлечения за ползване на гори, относно начина на процедуриране по чл. 2, ал. 2 от Наредбата по ОС, 80 бр. преценки по съвместената процедура за необходимостта от извършване на ОВОС/ЕО, 12 бр. решения по ОС.

Експерти от направлението взеха участие в провеждането на второ лесоустройствено съвещание за приемане на горскостопанския план на ТП ДГС – „Миджур“. Експерт от направлението участва в комисия, назначена със заповед на министъра на културата, за изготвяне на предложение за статут и режими за опазване на археологически недвижими културни ценности, формиращи обект „Границите на Римската империя – Дунавски лимес в България“, попадащи на територията на гр. Видин, обл. Видин. Експерти от направлението взеха участие в разработване на проектно предложение „Подобряване на природозащитното състояние на природно местообитания 91E0* Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* в поддържан резерват „Ибиша“, попадащ в границите на защитена зона BG 0000199 „Цибър“ по ОПОС 2014 – 2020 г.

4. Лечебни растения

Над 700 видове от българската флора се определят като лечебни растения. Информация за находищата от лечебни растения на територията на области Видин и Монтана се съдържа в разработените проекти на раздел „Лечебни растения“ към Общинските програми за опазване на околната среда и към Лесоустройствените проекти на Държавните горски стопанства. В тях са предвидени мерки за опазването на естествените находища при ползване на диворастящите лечебни растения, както и при култивираното им отглеждане.

Управлението на дейностите по опазване и устойчиво ползване на лечебните растения, включително събирането и изкупуването на получаваните от тях билки, е регламентирано чрез приетия Закон за лечебните растения (ДВ, бр. 29/2000 г., изм. и доп., ДВ, бр. 96/2017 г.), както и в подзаконовите му нормативни актове:

Отделни видове диворастящи лечебни растения се поставят под специален режим на опазване и ползване, когато биологичното разнообразие или ресурсите им проявяват трайна тенденция към

намаляване или има опасност от появяването на такава тенденция. Специалният режим се определя ежегодно до 10 февруари със заповед на министъра на околната среда и водите, която се обнародва в „Държавен вестник“.

Във връзка с прилагането на Закона за лечебните растения (ЗЛР) и подзаконовите му нормативни актове и на основание Заповед № РД-89/03.02.2017 г. на министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 16/2017 г.) в края на месец февруари 2017 г. бяха проведени комисии, назначени със Заповеди №№ 39 и 40 от 20.02.2017 г. на директора на РИОСВ – Монтана за разпределение на количествата билки под специален режим на опазване и ползване, съответно за области Видин и Монтана. Същите се проведеха във връзка с постъпили в РИОСВ – Монтана заявления от един билкозаготвител за участие в разпределение на квотите за двете области. След проведените комисии, разпределението на отпуснатите квоти беше утвърдено със Заповед № РД-49/02.03.2017 г. на директора на РИОСВ – Монтана за териториите на области Видин и Монтана, като експертите от направление „БРЗТЗ“ информираха Дирекция „НСЗП“ към МОСВ. Отпуснатите квоти (в сухо тегло) за области Монтана и Видин бяха за по 300 кг цвят червен божур, 250 кг цвят лечебна иглика и 500 кг стрък лечебен ранилист. В края на 2017 г. се получиха заявления за разпределението на билките под режим за 2018 г. Същите са по 500 кг цвят червен божур, цвят лечебна иглика и стрък лечебен ранилист за всяка област.

Във връзка с изпълнение на плановите документи по смисъла на чл. 55, ал. 1 във връзка с чл. 50, т.т. 2, 3 и 4, бяха съгласувани раздели „Лечебни растения“ към Общинските програми за опазване на околната среда на общини Георги Дамяново, Грамада, Видин и Кула. Експерт на направлението участва във второ лесоустройствено съвещание, свързано с изготвянето на новия лесоустройствен проект на ТП ДГС „Миджур“ – Белоградчик. На проведеното заседание бяха дадени указания на място по отношение на раздел „Лечебни растения“.

През отчетният период в РИОСВ – Монтана са постъпили 5 бр. заявления за регистриране на билкозаготвителни пунктове и складове за билки чрез книги за изкупените, реализираните и налични количества билки от лечебни растения. Издадени са съответно 5 бр. регистрации по ЗЛР.

5. Генетичномодифицирани организми.

През месец януари 2017 г. в РИОСВ – Монтана се получи план-график от ИАОС – гр. София за изпълнение на годишната програма за провеждане и контрол върху работата с генетичномодифицирани организми. В изпълнение на същия през месец юли беше извършена планова проверка в Опитна станция по земеделие – гр. Лом. Бяха взети растителни проби (листна маса) от два слънчогледови блока на територията на опитната станция. От извършеният анализ на листния материал в ИАОС – гр. София, в края на календарната година се получиха и обработените резултати, от които е видно, че във взетите проби няма наличие на ГМО култури.

6. Закон за защита на животните

През 2017 г. в РИОСВ – Монтана са подадени общо 4 броя заявления, касаещи регистрация на диви животни по смисъла на чл. 22, ал. 1 от Закона за защита на животните. Подадените заявления са за регистриране на общо 5 екземпляра от вида сърна и 16 екземпляра от вида дива свиня, за което РИОСВ – Монтана е издала съответните регистрационни карти по смисъла на закона, като съевременно е уведомена и дирекция „НСЗП“ към МОСВ.

През месец октомври експерт на направлението участва в семинар, организирани от МОСВ и проведени в град Сандански, свързан с прилагане на екологичното законодателство по отношение на защитените зони от екологичната мрежа Натура 2000 и защитените територии.

АНАЛИЗИ ПО ФАКТОРИ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ

III.1. Отпадъци

3.1.1. Кратка информация и анализ за разработването, приемането от общинските съвети, актуализирането на общински програми за управление на отпадъците и общински Наредби.

Програмата за управление на отпадъците се разработва от кметовете на съответната община, съгласно изискванията на Закона за управление на отпадъците. Общинските програми за управление на отпадъците са неразделна част от програмите за околна среда и се приемат от общинските съвети по реда на Закона за опазване на околната среда, който контролира и изпълнението им. Програмите са разработени в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците за периода 2014 - 2020 г.

В изпълнение на изискванията на чл. 19, ал. 3, от ЗУО, всички общински администрации са осигурили информация на обществеността чрез интернет страницата на съответната община. Поддържат регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на съответната община.

На територията на РИОСВ – Монтана има две регионални системи за управление на отпадъците. От страна на общинските съвети са взети решения и са създадени регионални сдружения за регион Видин и регион Монтана.

Експертите от направление „УООП” извършват контрол по прилагането на Закона за управление на отпадъците (ЗУО) и подзаконовите му нормативни актове на обекти и общини на територията на област Монтана и област Видин. Приоритет в дейността през 2017 г. са били проверките на място на обекти по изпълнение на условията заложиени в издадените документи по чл. 35 от ЗУО на юридическите лица, извършващи дейности по третиране на отпадъци. Изпълнение задълженията на лицата, от чиято дейност се образуват МРО; събрани и дължими отчисления и обезпечения от общините по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО и изпълнение на задълженията на кметовете, регламентирани в чл. 19 от ЗУО – чистота на населени места, реките и принадлежащите им земи и общинските пътища..

2. Битови отпадъци

През 2017 г. са извършени всички проверки заложиени в плана за контролан дейност, касаещи екологосъобразно управление на БО.

Извършени са 22 броя планови проверки в 22-те общини в териториалния обхват на РИОСВ- Монтана, като са проверени 177 населени места за осигуряване чистота на населените места във връзка със задълженията на кметовете, регламентирани в ЗУО.

Осъществени са три проверки, от които: една на юридическо лице, извършващо събиране и транспортиране на БО; две на общини, притежаващи регистрационни документи по чл. 78 от ЗУО. Установено е, че се води отчетност на количествата събрани и транспортирани БО по реда на Наредба №1/2014 г.

Извършени са 48 броя извънредни проверки:

- 23 проверки в общини в област Монтана и Видин за контрол на предписание, дадено в изпълнение на Заповед на Министъра на околната среда и водите за предприемане на мерки за

недопускане на замърсяване на реките и принадлежащите им земи с битови отпадъци в границите на населените места. Проверени са 177 населени места. Констатирано е замърсяване на реките и принадлежащите им земи в 4 населени места, за което са съставени 4 броя АУАН. При извършената последваща проверка е констатирано, че замърсените терени са почистени. Кметовете на съответните населени места са предупредени да предприемат адекватни мерки за недопускане на повторно замърсяване.

- 22 проверки на общинските пътища във всички общини от териториалния обхват на инспекцията в изпълнение на предписание дадено по писма на министъра на ОСВ. Проверени са общо 548,3 км от общинските пътни мрежи по представени пътни карти и обобщени справки за дължината на съответните пътни отсечки. Не са констатирани нерегламентирани замърсявания с отпадъци.
- 3 броя извънредни проверки по подадени съigni в инспекцията, касаещи запалване на БО, замърсяване на терени в населени места и участъци от Републиканската пътна мрежа с БО. При извършените проверки на място не е установено нерегламентирано изхварляне на БО. До Областни пътни управления Монтана и Видин са изпратени предупредителни писма за предприемане на мерки за почистване на пътищата от отпадъци. Във връзка с изпратените писма до ОПУ в инспекцията са получавани графици за сметопочистване, както и снимков материал с информация за локални почиствания, както и за поставяне на съдове (бетонни пръстени) на крайпътните отбивки.

Управлението на битовите отпадъци е отговорност на местната власт и изисква осигуряване на подходящ организационен капацитет и сътрудничество между многобройните заинтересовани страни в публичния и частния сектор.

Управлението на битовите отпадъци (от домакинствата и подобни на тях неопасни битови отпадъци от промишлени, търговски и институционални заведения, включително болници, училища), почистването на обществените места и др. включва дейностите по събиране, транспортиране, третиране, в т.ч. рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци и осигуряване на необходимата техническа инфраструктура (съдове за събиране, съоръжения, транспортна техника и др.). Управлението на отпадъците включва три компоненти с ключово значение за създаване на устойчив модел на управление, свързани с регулирането, планирането и контрола на системите, създадени на територията на съответната община.

На територията, контролирана от РИОСВ-Монтана 100% от населението е обхванато в регионални системи за организирано сметосъбиране и сметоизвозване.

В експлоатация е Регионално депо Монтана (за битови и неопасни производствени отпадъци- клас „депо за неопасни отпадъци”), което обслужва общини Монтана, Бойчиновци, Берковица, Лом, Чипровци, Георги Дамяново, Брусарци, Медковец, Вършец, Якимово, Вълчедръм и Криводол (област Враца). Депото отговаря на нормативните изисквания и се експлоатира съгласно действащото екологично законодателство. Оптимизирана е работата на сепариращата инсталация, в която постъпват смесените битови отпадъци, събрани от територията на област Монтана и община Криводол от област Враца. Повишени са количествата на отделените рециклируеми фракции от пластмаса, хартия и стъкло, които се предават за оползотворяване на фирми притежаващи необходимите документи по ЗУО въз основа на сключени писмени договори.

На територията на област Видин е изградено регионално депо на отреден терен в землището на село Жеглица.

На регионалното депо се обслужват общини: Белоградчик, Брегово, Бойница, Видин, Грамада, Димово, Кула, Макреш, Ново село, Ружинци и Чупрене т.е. всички общини от територията на област Видин. На депото са изградени и инсталации за предварително третиране на строителни отпадъци и компостиране на биоразградими отпадъци. За експлоатацията на депото е издадено комплексно разрешително с решение на министъра на околната среда и водите.

На територията контролирана от РИОСВ - Монтана няма незакрити нерегламентирани сметища.

3. Строителни отпадъци

На площадката на регионално депо - Видин е изградена инсталация за третиране на строителни отпадъци.

В останалите общини строителните отпадъци предварително се съхраняват на площадки, определени от общината, с решения на Общинските съвети. Строителните отпадъци, образувани от бита на населението се транспортират с транспорт на общината, от фирма подизпълнител или личен транспорт на гражданите.

Общините в област Монтана не разполагат с инсталации за предварително третиране на строителните отпадъци. Няма инвестиционни намерения от страна на общините или частния бизнес относно въвеждане на алтернативи на депонирането, специализирани технологии, инсталации и съоръжения за преработване и/или рециклиране на строителни отпадъци с цел тяхното оползотворяване, посредством повторното им влягане в строителството. По отношение на извършване на строително монтажни работи (СМР) или премахване на строеж изискванията на закона вменяват задължение на възложителя за изготвянето и изпълнението на план за управление на строителните отпадъци (СО), като планът се одобрява от общината, на чиято територия ще се извършва строителството.

По получен в инспекцията сигнал, касаещ замърсяване на терени със строителни отпадъци е извършена проверка, при която е констатирано, че локалното замърсяване е почистено.

При 2 броя планови проверки на лица, извършващи събиране и транспортиране на СО, притежаващи регистрационни документи по чл. 78 от ЗУО е установено, че се води необходимата отчетност по реда на Наредба №1/2014 г.

4. Масово разпространени отпадъци

През отчетната година е осъществен контрол по управление на масово разпространени отпадъци (МРО) - отпадъци от опаковки; негодни за употреба батерии и акумулатори; излязло от употреба електрическо и електронно оборудване; излезли от употреба моторни превозни средства; отработени масла и отпадъчни нефтопродукти; излезли от употреба гуми и са извършени 113 броя проверки на обекти на територията на област Монтана и Видин, от чиято дейност се образуват МРО.

По Наредбата за изискванията за производство и пускане на пазара на батерии и акумулатори и третиране и транспортиране на отпадъци от батерии и акумулатори, приета с ПМС №134/2000г. (ДВ, бр.61 от 2000г.) "Монбат" АД, гр. София, изпълнява задълженията си индивидуално, като за целта има програма, която е утвърдена от РИОСВ – София, тъй като съдебната регистрация на фирмата е на тяхна територия.

Извършени са 61 броя извънредни проверки по писмо на МОСВ на търговски обекти за продажба на дребно на стоки за бита, които пускат на пазара пластмасови торбички за пазаруване, като при проверките не са установени нарушения на изискванията.

На територията на големите търговски обекти има въведени системи за разделно събиране на хартия и картон, пластмаси и метали, както и обратно събиране на негодни за употреба портативни батерии.

5. Производствени и опасни отпадъци

Контрол по управление на производствени отпадъци, образувани в резултат на производствената дейност на юридически лица – осъществени са 91 броя планови проверки за контрол по управление на производствени отпадъци, образувани в резултат на производствената дейност от обекти на юридически лица. На територията на проверените обекти има осигурени складове за съхраняване на производствените отпадъци, еднозначно обозначени за вида на съхраняваните отпадъци. Отпадъците се предават за последващо третиране само въз основа на сключени писмени договори с фирми, притежаващи необходимите документи по ЗУО. Води се необходимата отчетност.

- Съоръжения за третиране на отпадъци.

Извършени са 79 броя проверки на съоръжения за третиране на отпадъци. Операторите на проверените съоръжения притежават необходимите разрешителни (Комплексни разрешителни, разрешителни по чл. 67 от ЗУО и регистрационни документи).

- Разрешителен и регистрационен режим за дейности с отпадъци.

Задължение на експертите по УООП е най-малко веднъж годишно да проверяват лицата, притежаващи разрешение по чл. 67, за установяване съответствието на условията по управление на отпадъците с тези в издадените разрешения и за спазване на изискванията на ЗУО и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, през 2017 г са извършени 39 броя планови проверки и 2 броя извънредни. Извършени са 20 броя планови проверки на площадки за третиране на отпадъци, притежаващи регистрационни документи за третиране на неопасни отпадъци и на 35 броя лица, притежаващи регистрационни документи за транспортиране на отпадъци. При проверките не са установени неизпълнение на условията поставени в разрешителни по чл. 67 и регистрационните документи за третиране на неопасни отпадъци и за транспортирането им.

6. Контрол на търговци и брокери на отпадъци

Извършени са 2 броя документални проверки на търговци, регистрирани по ЗУО и включени в регистъра на ИАОС. Установено е че същите водят необходимата отчетност в заверените от РИОСВ – Монтана отчетни книги, заведени по реда на Наредба №1/2014 г.

7. Контрол, свързан с изискванията на Регламент (ЕО) №1013/2006 относно превози на отпадъци.

Извършени са 4 броя проверки на лица, извършващи трансграничен превоз на отпадъците по реда на Регламент 1013/2006. При проверките са представени изискващите се документи.

8. Финансов контрол на такси за масово разпространени отпадъци

РИОСВ - Монтана упражнява контрол на лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци (производители и вносители на опаковани стоки) по отношение на отчетността и заплащането на продуктови и лицензионни такси. Лицата могат да изпълняват задълженията си по реда на чл. 14 от Закона за управление на отпадъците индивидуално или чрез колективни системи, представлявани от организация по оползотворяване.

Осъществен е контрол на 60 лица по прилагане на чл. 14, ал. 1 от ЗУО, при които е устаовено, че 50 от дружествата изпълняват задълженията си по чл. 14, ал. 2, т. 2 от ЗУО чрез участие в колективни системи по силата на сключени договори с организация по оползотворяване, а 10 дружества заплащат

продуктови такси на ПУДООС. Проверените дружества, членове на ООП са освободени от заплащане на продуктови такси за 2016 г., съгласно Заповедите на министъра на ОСВ, като изпълняващи коректно задълженията си.

На територията, контролирана от РИОСВ – Монтана няма заявители, които да са подали документи за индивидуално изпълнение на задълженията си и постигане на целите.

Въведено е разделно събиране на отпадъците от опаковки в общините Белоградчик, Брегово, Видин, Димово, Ружинци, Берковица, Вършец, Монтана, Чипровци, Лом, Вълчедръм и Якимово. Съгласно разпоредбите на Закона за управление на отпадъците за извършване на дейности по обезвреждане на отпадъци чрез депониране всеки собственик на депо предоставя обезпечение, покриващо бъдещи разходи за закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото. Отчисленията се превеждат по следните начини: като месечни отчисления в банкова сметка за чужди средства на РИОСВ, на чиято територия се намира депото; като месечни отчисления в банкова сметка със специално предназначение, блокирана за периода до приключване и приемане на мерките по закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото; като банкова гаранция в полза на съответната РИОСВ, на чиято територия се намира депото.

III.2. ШУМ

1. Контрол на промишлените източници по отношение на излъчвания от тях шум в околната среда

Съгласно разпоредбите на Закона за защита от шума в околната среда “шум в околната среда” – е нежелан или вреден външен звук, причинен от човешка дейност, в това число шумът, излъчван от транспортните средства от автомобилния, железопътния, водния и въздушния транспорт, от инсталации и съоръжения на промишлеността, и от локални източници на шум. Министърът на околната среда и водите, директорите на РИОСВ и упълномощени от тях длъжностни лица осъществяват превантивен, текущ и последващ контрол върху шума, излъчван от инсталациите и съоръженията от промишлеността.

На територията на РИОСВ – Монтана се контролират 53 източника на шум в околната среда. През 2017 год., съгласно утвърден от министъра на ОСВ списък, са извършени 6 бр. проверки с 6 бр. контролни измервания на еквивалентните нива на шум по границите на хигиенно-защитната зона на обектите и в мястото на въздействие от промишлени обекти, разположени в близост до жилищни или обществени сгради, като не са констатирани превишения на граничните стойности (виж таблицата по-долу). На дванадесет обекта са извършени 13 бр. проверки за изпълнение на условията в издадените им комплексни разрешителни, касаещи излъчвания от тях шум в околната среда. В изпълнение на изискванията на ЗЗШОС в инспекцията от един оператор е представен доклад от собствени измервания за шум, извършени през различните части на денонощието, без превишения на допустимите стойности. През периода са проверени три обекта по подадени в инспекцията сигнали за наднормен шум. От проведените две контролни и едно собствено измерване за генерирания от обектите шум са установени значително по-ниски стойности от граничните допустими такива, указващи на неоснователност на сигналите.

На територията на РИОСВ – Монтана няма агломерации, основни летища, железопътни линии и пътища, които могат да бъдат класифицирани като силно натоварени, поради което не представляват сериозен проблем по отношение на шумовото натоварване на околната среда. РИОСВ-Монтана, общинските ръководства и РЗИ в гр. Видин и гр. Монтана контролират шумовото натоварване на околната среда от различните видове източници и в рамките на своята компетентност

следят и контролират изпълнението на програмите за намаляване на шума, като част от програмите за управление на околната среда.

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2017 г.

№	Наименование на обекта	Предмет на дейност	Местоположение на източника		Гранична стойност на показателите на шум в мястото на въздействие db(A)	Въздействие на източника		
			Съгласно Наредба №6/26.06.2006 г. за показателите на шум в околната среда	Разстояние до най-близко разположената жилищна или обществена сграда (м)		Описание на режима на работа (в часове)	Ниво на шума по границата на промишления обект db(A)	Ниво на шума в мястото на въздействие db(A)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	„Компас“ ЕООД, с. Комарево – производствена площадка, с. Комарево, общ. Берковица, обл. Монтана	Производство на месни и месно-зеленчукови стерилизирани продукти	Производствено - складови територии и зони	60	По границите на производствената площадка: Ден-70 В мястото на въздействие: Ден-55	8 часа (7 дневна работна седмица)	61,9	49,5
2	„Арсов – 90“ ЕООД, с. Митровци – фабрика за дървопреработка, с. Митровци, общ. Чипровци, обл. Монтана	Производство на изделия от дървесина	Производствено - складови територии и зони	50	По границите на производствената площадка: Ден-70 В мястото на въздействие: Ден-55	8 часа (5 дневна работна седмица)	68,6	52,3

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2017 г.

3	„Ел Би Булгарикум“ ЕАД, гр. София – производствена база, ЮПЗ, гр. Видин	Производство на мляко и млечни продукти	Производствено - складови територии и зони	-	По границите на производствената площадка: Ден-70	8 часа (7 дневна работна седмица)	62,7	-
4	„Кнауф България“ ЕООД, гр. София – завод за гипсфазерни плоскости, ЮПЗ, гр. Видин	Производство на гипсфазерни плоскости	Производствено - складови територии и зони	-	По границите на производствената площадка: Ден-70	24 часа (5 дневна работна седмица)	64,7	-
5	„БКК-95“ ООД, гр. Монтана – производствена площадка гр. Монтана	Производство на метални столове, метални конструкции (стелажи) и други метални изделия	Производствено - складови територии и зони	-	По границите на производствената площадка: Ден-70	16 часа (5 дневна работна седмица)	60,7	51,4
6	„Електростарт“ АД, гр. Вършец – производствена площадка гр. Вършец	Производство на дросели и запални устройства	Производствено - складови територии и зони	-	По границите на производствената площадка: Ден-70	16 часа (5 дневна работна седмица)	57,4	44,1

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2017 г.

7	ЕТ „Валери Борисов”, с. Сталийска махала, общ. Лом <i>(извънредно контролно измерване по сигнал)</i>	Производство, преработка и продажба на растителна продукция	Производствено - складови територии и зони	7	По границите на произ- водствената площадка: Ден-70 В мястото на въздействие: Ден-55	8 часа (5 дневна работна седмица)	58,6	48,5
8	„Евролинеа ТМ“ ЕООД, гр. София – производствена база в кв. Заряница, гр. Берковица <i>(извънредно контролно измерване по сигнал)</i>	Производство на изделия от дървесина	Производствено - складови територии и зони	70	По границите на произ- водствената площадка: Ден-70 В мястото на въздействие: Ден-55	8 часа (5 дневна работна седмица)	51,4	43,2
9	„Перфект трейдинг“ ООД, гр. Варна – база, гр. Лом <i>(собствено измерване по предписание на РИОСВ-Монтана въз основа на сигнал)</i>	Склад за въглища и продажба на въглища	Производствено - складови територии и зони	-	По границите на произ- водствената площадка: Ден-70 В мястото на въздействие: Ден-55	8 часа (5 дневна работна седмица)	47,2	48,3

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2017 г.

10	„Био Пауър Инвест“ ООД, гр. София – производствена площадка, гр. Кула (собствено измерване)	Производство на ел. енергия от биомаса	Производствено - складови територии и зони	-	Ден-70 Вечер-70 Нощ-70	24 часа (7 дневна работна сед- мица)	68,0 66,0 66,0	-
----	--	--	--	---	------------------------------	---	----------------------	---

III.3 РАДИАЦИОННА ОБСТАНОВКА

1. Радиационния гама фон и атмосферна радиоактивност

На територията на РИОСВ - Монтана действат три ЛМС /локални мониторингови станции/ - в Монтана, Видин и Вълчедръм - които са част от Националната автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон.

Обобщени данни за средно годишните стойности за мощността на дозата 2017 г. са дадени в таблицата по-долу:

Мощност на дозата на радиационния гама-фон /в nGy/h/

ЛМС Видин	107
ЛМС Вълчедръм	81
ЛМС Монтана	108

Измерванията на радиационния гама-фон се извършват 24 часа в денонощието от Локалните мониторингови станции. Регистрираните през 2017 г. стойности не се отличават от характерните за региона.

Със стационарна станция се извършва набиране на аерозолни пробиза радиологичен мониторинг на атмосферен въздух. Наблюдаван параметър е специфичната обемна активност [mBq/m^3] на U-238, Ra-226, Ra-228, K-40 Cs-137, Pb-210 и Be-7. През 2017 г. са набрани и анализирани 24 бр. аерозолни проби. Не са регистрирани наднормени концентрации на естествени и техногенни радионуклиди, съгласно Наредба за основни норми за радиационна защита от 05.10.2012 г.

2. Радиологични характеристики на необработваеми почви и води от повърхностни реки и водоеми

2.1 Радиологичният мониторинг на повърхностни води включва 10 пункта по поречието на реките Огоста, Дунав, Тимок, Цибрица, Бързия, Ботуня и Коритарска бара. Наблюдаван параметър е общата бета активност. За 2017 г. тя е в диапазона 0,036 - 0,202 Bq/l.

2.2 Радиологичният мониторинг на необработваеми почви включва:

- Радиологичен мониторинг в райони с потенциални замърстели на околната среда с радиоактивност - 10 пункта в 3-30км зона на АЕЦ "Козлодуй и 1 пункт в района на сгуроотвала на ТЕЦ "Видин".

- Фонов радиологичен мониторинг на необработваеми почви – включва 42 пункта в област Монтана и област Видин.

Наблюдаван параметър е специфичната активност [Bq/kg] на U-238, Ra-226, Th-232, K-40, Pb-210 и Cs-137. Не се установява изменение на характерните за отделните пунктове стойности на естествените и техногенни радионуклиди в анализираниите през 2017 г. проби.

III.4 ХИМИКАЛИ И УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА ОТ ГОЛЕМИ АВАРИИ

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2017 Г.

III.3. Химикали и управление на риска от големи аварии

1. Кратко описание на състоянието в областта на управлението на химикалите.

Контролът на всички опасни химични вещества (ОХВ) се осъществява на база общоприетото европейско законодателство, което е транспонирано в българското. В основата на прилагането в Европейския съюз на съвременното законодателство в областта на химичните вещества в полза на здравето на човека и околната среда е Европейската агенция по химикали (ЕСНА). Тя има за цел повишаване качеството на живот като гарантира безопасна употреба на химикалите в Европа. Разбирайки по-добре опасностите от химикалите, предприятията могат допълнително да понижат рисковете и да допринесат за безопасната им употреба.

Работата на експертите по химикали обхваща дейностите по ограничаване и предотвратяване на аварии с опасни химични вещества, с цел опазване на околната среда и здравето на населението. На територията на контролираните от РИОСВ – Монтана две области (обл. Монтана и обл. Видин), са съсредоточени разнообразни по вид и количества опасни химични вещества и смеси. Основните проблеми са свързани главно с приваждане съхранението на опасни химични вещества в съответствие с изискванията на екологичното законодателство и замяната им с по-малко опасни, с цел намаляване емисиите на вредни вещества в околната среда.

Текущият контрол на операторите, използващи и съхраняващи опасни химични вещества и смеси се състои в проверка на условията за съхранение и особено за съвместимост на всички химикали, съгласно ЗЗВВХВС и Наредбата за реда и начина за съхранение на опасни химични вещества и смеси. Проверени бяха информационните листи за безопасност, съгласно чл. 31 от Регламент 1907/2006 REACH; извършването на оценката за съхранение съгласно изискванията на раздел IV от Наредбата и утвърдения формат за документирание по Заповед № РД-288/03.04.2012 г. на Министъра на околната среда и водите; складовете за съхранение на ХВС по отношение на правилно съвместно съхранение, обозначаване с табели с категории на опасност и др.

Увеличаващият се брой СЕВЕЗО предприятия, които са рискови по отношение възникването на големи аварии, както и потенциалното им въздействие върху населението и околната среда, е едно от основните предизвикателства пред дейността на РИОСВ – Монтана.

Основното изискване към операторите на предприятия/съоръжения, попадащи в обхвата на Глава 7, раздел I на ЗООС е да предприеме всички необходими превантивни мерки за предотвратяване на големи аварии и за ограничаване на последствията от тях за човека и околната среда и да ги докаже пред компетентния орган.

На контрол от РИОСВ – Монтана подлежат 5 броя оператори на предприятия и/или съоръжения, които са класифицирани с висок/нисък рисков потенциал:

2 обекта, класифицирани с висок рисков потенциал

- „Видекс“ АД, гр. София - Завод „Миджур“, с. Горни Лом, община Чупрене, област Видин;
- „Видекс Инженеринг“ ЕАД - "Складова база Ливадски дол"

и 3 обекта с нисък рисков потенциал.

- „ОМВ България“ ООД, гр. София – Петролен терминал на „ОМВ България“ ООД, пристанище „Екопетролиум-Видин (Тайфун)“, гр. Видин, Южна Промислена Зона;
- „Фаустина Груп“ ЕООД, гр. София- „Фабрика за слънчогледово масло - екстракционен цех“, с. Доктор Йосифово, общ. Монтана;
- „Олимекс“ ООД, гр. Видин за Инвестиционно предложение (ИП) „Цех за екстракция на кюспе със складове за кюспе и шпрот, парова централа и резервоар за съхранение на олио“, с. Покрайна, община Видин

Контролът по изпълнение на условията в издадените разрешителни по чл. 104, ал. 1 на ЗООС (съгласно § 29. (1) от ЗООС (Изм. – ДВ, бр. 12 от 2017 г.) и спазване на мерките, заложиени от операторите в Доклада за безопасност /ДБ/ за обекти с висок рисков потенциал и по прилагането на ДППГА на обекти с нисък рисков потенциал се извършва чрез съвместни проверки от определени със Заповед на Министъра на околната среда и водите комисии, съставени от представители на териториалните и регионалните структури на МОСВ, МВР, оправомощени представители на ИА „ГИТ“ и на кметовете на общините.

През 2017 г. на територията на РИОСВ – Монтана не са установени аварийни ситуации в обекти с нисък или висок рисков потенциал, не са констатирани аварии, водещи до замърсяване на компонентите на околната среда с опасни химични вещества, бяха извършени проверки на всички фирми и обекти, включени в Годишния план за контролна дейност на РИОСВ – Монтана за 2017 г.

2. Кратко описание на основните приоритети при извършване на контрола през годината, съгласно различните нормативни актове

През 2017 г. контролът по химикали приоритетно беше насочен към:

- Контрол на операторите за прилагане изискванията на регламент REACH за разрешаване на определени опасни вещества със срокове за забрана за употреба през 2017 и 2018 г.;
- Контрол на производители и/или вносители на изделия, които могат да съдържат вещества предмет на ограничаване съгласно Приложение XVII на Регламент(ЕО) 1907/2006 (REACH) като акцент е поставен върху производителите/вносителите на изделия от трети страни като Китай, Тайван и др.;
- Контрол за изпълнение задълженията на микро, малките и средни предприятия - потенциални регистранти по REACH през 2018 г.;
- Участие в Пети европейски координиран проект (REF-5) за контрол на разширените информационни листове за безопасност и сценариите на експозиция съгласно Регламент REACH;
- Контрол върху условията и реда за производство и употреба на химични вещества в самостоятелен вид, в смеси или в изделия;
- Контрол по спазването на процедурите и инструкциите за безопасно съхранение на химикалите, поддръжката на складовите съоръжения и преглед на изготвените от операторите оценки за безопасност на съхранението на опасни химични вещества и смеси по чл. 9 от Наредбата за реда и начина за съхранение на опасни химични вещества и смеси;
- Контрол на вносители на изделия, дистрибутори и търговци на едро във връзка със зачестилите нотификации от Комисия за защита на потребителите за открити на пазара на ЕС изделия, съдържащи УОЗ, в нарушение на въведените ограничения и забрана за употреба;

Прилагане на глава седма, раздел I „Контрол на опасностите от големи аварии“ от ЗООС:

* контрол по спазването на мерките заложиени в Докладите за безопасност (ДБ) за обектите с висок рисков потенциал и прилагането на Политиките по предотвратяване на големи аварии (ППГА), посредством Системите за управление на мерките за безопасност за обектите с нисък рисков потенциал.

* контрол по спазване на условията в издадени разрешителни на обектите с висок рисков потенциал.

В резултат на извършения контрол на обекти произвеждащи, употребяващи и съхраняващи опасни химични вещества и смеси е постигнато високо ниво на защита от вредното въздействие на опасните химични вещества и смеси върху околната среда и здравето на хората в района. Отчита се и по-добра осведоменост от страна на дружествата спрямо екологичното законодателство. Изпълнени са целите и приоритетите, поставени в плана за контролна дейност за 2017 г.

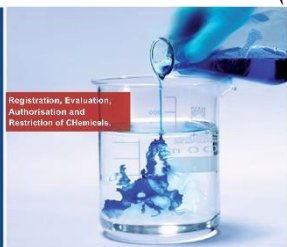
3. Кратко описание на резултатите от контролната дейност (за химикали и за управление на риска от големи аварии)

Химикали:

През 2017 г. експертите по химикали са взели участие в 72 бр. планови проверки на 71 бр. оператора за контрол по приложение на Закона на защита от вредното въздействие на химични вещества и смеси (ЗЗВВХВС) и подзаконовите му нормативни актове, дадени са 2 бр. предписания на 2 оператора, които са изпълнени в срок.

Извършени са 4 бр. извънредни проверки на 2 обекта по писмо с график на ОД на МВР за контрол на оператори с издадени разрешителни за дейности с взривни вещества, дадено е 1 предписание за актуализиране на картотеката на употребяваните химични вещества и смеси, което е изпълнено в срок.

• *Регламент (ЕО) №1907/2006 г. относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH)*

Проверени са 4 обекта (складове на едро за строителни материали, извършващи продажба на плочи от експандиран полистирен) за употреба на определени опасни вещества със срокове за забрана за употреба (Приложение XIV на Регламент (ЕО) № 1907/2006 г.) - Хексабромциклододекан (НВСД) с дата на забрана 21.08.2015 г. При извършените проверки не се установи съдържание на НВСД в предлаганите плочи. Лицата, присъстващи на проверката, са уведомени за датата на забрана. Четири обекта, извършващи продажба на бои, лакове и др. са представили ИЛБ за продаваните продукти, съгласно които смесите не съдържат вещества подлежащи на разрешаване, както и вещества, за които са въведени ограничения. В един обект е изисквана информация за артикул мек блоков пенополиуретан, като от представените документи не се констатира наличие на полибромирани дифенил етери-РВДЕ- бромирани добавки за забавители за горене, както и вещества от Приложения XIV и XVII на REACH.

Извършени са 3 броя проверки съвместно с представители на Дирекция Инспекция по труда и Регионална Здравна инспекция във връзка с участие в Пети европейски координиран проект (REF-5) за контрол на разширените информационни листове за безопасност и сценариите на експозиция съгласно Регламент REACH.

Резултатите през 2017г. са значително подобряване качеството на ИЛБ (както и наличие на разширени ИЛБ), също така не са установени производители, вносители, износители и фирми употребяващи вещества от Приложения XIV и XVII на Регламент REACH.

• *Регламент (ЕО) №1272/2008 относно класифицирането, етикетирането и опаковането на вещества и смеси (CLP)*

През 2017 г са извършени 9 броя проверки по Регламент (ЕО) №1272/2008 (CLP) на производители и вносители на химикали.

Задължените лица спазват изискванията на Регламента, няма установени нови задължени лица, няма извършена нотификация на вещества в Европейската агенция по химикали ЕСНА.

• *Регламент №648/2004 относно детергентите*

През 2017 г са извършени 10 броя проверки на болнични заведения и обекти, където се използват биоцидни препарати и дезинфектанти за професионална употреба. Проверени са информационните листове за безопасност на използваните биоцидни препарати и дезинфектанти, начина на съхранение, опаковане и етикетиране, като и наличието на Разрешения от МЗ за пускане на пазара на биоциден препарат.

• *Регламент (ЕО) №850/2004 относно устойчивите органични замърсители (POPs)*

Извършени са проверки за наличие на вещества на пазара след съответните дата на забрана в изпълнение на разпоредбите на Регламент REACH (Хексабромциклододекан (HBCDD), вещества включени в приложение XIV, полибромирани дифенил етери-PBDE- бромирани добавки за забавители за горене.

Също така е извършена проверка и дали в обектите се предлагат стоки, за които са получени нотификации по системата за бърз обмен на информация за опасни стоки GRAS-RAPEX, с установено съдържание на наднормено количество късоверижни хлорирани парафини (SCCP), диетилхексил фталат (DEHP), съдържание на кадмий съгласно вписване 23 от Приложение XVII на Регламент REACH. Обектите са хипермаркети, борси за бои, лакове и строителни материали, дистрибутор на бои, както и производител на каучукови изделия. От направените проверки не са установени производители, вносители, износители и фирми употребяващи тези вещества.

• **Наредба за реда и начина на съхранение на опасни химични вещества и смеси**

През 2017 г. са извършени общо 76 бр. проверки относно спазване на изискванията на Наредбата за реда и начина на съхранение на опасни химични вещества и смеси. Дадени са 3 броя предписания, които са изпълнени от отговорните лица в срок: за неправилно съхранение на опасни химични вещества и смеси, за актуализиране на картотеката на използваните ХВС, и на едно дружество, съхраняващо опасни вещества по приложение № 3 на ЗООС, е дадено предписание да извърши класификация по чл. 103, ал. 1 на ЗООС, която да документира съгласно приложение № 1 на

Наредбата за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и ограничаване на последствията от тях.

Спазването на изискванията в Наредбата за реда и начина на съхранение на опасни химични вещества и смеси осигурява по-добра защита от вредното въздействие на опасните химични вещества и смеси върху околната среда и здравето на хората чрез регламентираното им съхранение.

В сравнение с предходната отчетна година, дружествата са изготвили оценка на безопасността на съхранението на химичните вещества и смеси в съответствие с утвърден със Заповед № РД-288/2012 г. от министъра на околната среда и водите формат за документиране на оценката.

През годината по ЗЗВВХВС не са съставяни актове за установяване на административни нарушения (АУАН) и не са прилагани принудителни административни мерки.

СЕВЕЗО (обекти с висок и нисък рисков потенциал):

Изпълнени са целите и приоритетите, поставени в плана за контролната дейност за 2017 г. по отношение на управлението на риска от големи аварии, извършени са 6 броя планови проверки на 5 бр. обекта (2 обекта с висок рисков потенциал и 3 обекта с нисък рисков потенциал), дадени са общо 13 броя предписания, като всички са изпълнени в указаните срокове, няма съставени актове за установяване на административни нарушения (АУАН) и не са прилагани принудителни административни мерки.

При осъществения контрол се установява, че операторите са разработили ППГА и са осигурили прилагането им посредством СУМБ. Разработени са ДППГА, в които са заложили съответните ППГА и СУМБ.

По отношение на превантивния контрол през 2017 г. от директора на РИОСВ – Монтана е издадено едно становище по чл. 106, ал. 2 от ЗООС за потвърждаване пълнотата и съответствието на Доклада за политиката за предотвратяване на големи аварии (ДППГА) на предприятия/съоръжение с нисък рисков потенциал. Изготвено е и едно становище по Доклад за безопасност за предприятие с висок рисков потенциал, изискано от ИАОС.

Подобрена е значително работата в екип на комисиите работещи по чл. 157 от ЗООС, сформирани от различни институции на територията на 2-те области. През изминалата година не са

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2017 г.

установени аварийни ситуации в обекти с нисък или висок рисков потенциал, няма регистрирани случаи на аварии с опасни химични вещества.

II. Превантивна дейност и контрол

За периода от 01.01.2017 г. до 31.12.2017 г. по програмата са извършени следните дейности за предоставяне на услуга ОВОС и ЕО:

1. Писмени указания за определяне на приложимата процедура по реда на гл. VI от ЗООС

През отчетния период в РИОСВ – Монтана са внесени 353 уведомления: 295 уведомления за инвестиционни предложения и 58 уведомления за планове и програми. За 57 инвестиционни предложения и 18 планове/програми (общо 75) компетентният орган по околна среда е определил, че следва да се проведе процедура по реда на глава VI от ЗООС.

Дадени са 72 указания за провеждане на процедура по преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС и ЕО. В отговор на първото уведомяване за 54 инвестиционни предложения е определена процедура по преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС и за 18 уведомления за планове и програми компетентният орган е определил провеждането на процедура по преценяване на необходимостта от извършване на ЕО.

През отчетния период, в отговор на постъпили уведомления по чл. 4, ал. 1 от Наредбата за ОВОС, са дадени 3 бр. указания за провеждане на процедура по задължителна ОВОС.

В резултат на процедура по преценяване необходимостта от извършване на ОВОС е поискано изготвяне на доклад за оценка на въздействието върху околната среда за едно инвестиционно предложение.

Не са давани указания за провеждане на задължителна ЕО, включително указания след постановяване на решение за преценяване на необходимостта от извършване на ЕО.

2. Издадени административни актове по ОВОС и ЕО

За издаване на актове по ОВОС и ЕО през отчетния период от страна на възложителите в РИОСВ – Монтана са подадени: 49 бр. искания за издаване на решение за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС; 20 бр. искания за издаване на решение за преценяване на необходимостта от извършване на ЕО; 2 бр. искания за издаване на решение по ОВОС; 6 бр. искания за издаване на становище по ЕО; 1 бр. искане за прекратяване на процедурата по реда на глава VI от ЗООС.

През 2017 г. са издадени общо 87 акта, както следва: 2 бр. решения по ОВОС за одобряване осъществяването на инвестиционните предложения; 53 бр. решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС, от които 52 бр. са с характер „да не се извършва ОВОС” и едно с характер „да се извърши ОВОС”; 6 бр. становища по ЕО за общи устройствени планове на общини, всички с характер „съгласува”; 20 бр. решения за преценяване на необходимостта от извършване на ЕО, всички с характер „да не се извършва ЕО”; 6 решения за прекратяване на процедури по реда на глава VI от ЗООС, от които 5 бр. решения за прекратяване на процедури по ОВОС и 1 бр. – по ЕО.

От постановените актове, издадени през отчетния период са обжалвани 3 бр., от които: едно решение по ОВОС; едно решение за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС (потвърдено от МОСВ) и едно становище по ЕО.

Обжалваното решение за прекратяване на процедура от минал отчетен период (2016 г.), е потвърдено с решение на ВАС. Отменено е едно решение за преценяване на необходимостта от ОВОС от минал отчетен период (с решение на МОСВ).

3. Контрол по условия и мерки в издадените актове по ОВОС и ЕО

През 2017 г. експертите от направление „ЕО и ОВОС” в РИОСВ – Монтана са извършили общо 126 бр. проверки:

- 83 бр., заложили в Плана за контролната дейност за 2017 г., както следва:

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2017 г.

- контрол по изпълнение на условията, поставени в решения по ОВОС и решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС – 18 бр.;
- правно действие на актовете издадени по реда на глава VI от ЗООС – 65 бр.
- 43 бр. извънредни проверки, от които:
 - контрол по изпълнение на условията, поставени в решения по ОВОС и решения за преценяване на необходимостта от ОВОС – 6 бр.;
 - проверки по обобщени справки преди приемането/одобряването на планове и програми – 7 бр.;
 - специални проверки за нерегламентирано изземване на наносни отложения, съгласно Заповед № РД-422/19.06.2017 г. на министъра на околната среда и водите – 8 бр.;
 - проверки на обекти, финансирани от ПУДООС – 2 бр.;
 - проекти по „Чиста околна среда” – 4 бр.;
 - участие в Държавни приемателни комисии – 16 бр.

При извършените проверки по изпълнение на условията и мерките в административните актове по ОВОС не са констатирани нарушения.

В резултат на осъществения контрол за правно действие на актовете по гл. VI от ЗООС за 26 решения е установено, че са изгубили правното си действие, тъй като осъществяването на инвестиционните предложения не е започнало/не е одобрен съответния план или програма, а за 39 решения е потвърдено, че са в сила.

За загубилите правно действие решения за преценяване на необходимостта от ОВОС са оповестени резултатите от проверките, чрез публикуване на съобщения на интернет страницата на РИОСВ – Монтана, като са информирани писмено съответния орган по одобряване/разрешаване на инвестиционното предложение и възложителите.

4. Предоставяне на информация на участниците в процесите по ОВОС и ЕО и на широката общественост

На интернет страницата си РИОСВ – Монтана поддържа широк спектър от информация в областта на въздействието върху околната среда и екологична оценка.

Всички постановени административни актове по реда на глава VI от ЗООС, вкл. и пълният им текст, се оповестяват, като се спазват нормативните изисквания на ЗООС, Наредбата за ОВОС и Наредбата за ЕО. Осигурява се достъп до доклади за оценка на въздействието върху околната среда, вкл. приложенията към тях.

Чрез интернет страницата на РИОСВ – Монтана се осигурява достъп до Публичен регистър с данни за процедурите по ОВОС и Публичен регистър с данни за процедурите по ЕО.

Комплексни разрешителни

РИОСВ – Монтана осъществява комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването от промишлени и производствени обекти, извършващи дейност с капацитет над определената прагова стойност в Приложение № 4 на Закона за опазване на околната среда. Целта на извършваната дейност е предотвратяване и минимизиране образуването на емисии на замърсяващи вещества, изпускани в околната среда, както и осигуряване на рационалното използване на суровини и енергия; на законосъобразната експлоатация на площадките на промишлените инсталации и предотвратяване на аварии.

През 2017 година са извършени 13 броя проверки на 12 оператора на 13 броя инсталации по изпълнение на условия в издадени комплексни разрешителни, съгласно плана за контролна дейност, при заложили 13 броя проверки, с което са изпълнени 100% от планираните проверки.

При проверките са дадени 5 броя предписания във връзка с констатирани несъответствия с условията, определени в комплексните разрешителни на 4 оператора. Три /3/ броя предписания са

изпълнени в посочените срокове. Две предписания не са изпълнени и са с изтекъл срок, за което на оператора е изпратена покана за съставяне на АУАН.

През отчетния период няма съставени АУАН и не са издавани НП.

Всички оператори, имащи задължение да докладват в електронен формат Европейски регистър за изпускането и преноса на замърсители по Регламент 166/2006 ЕО, са извършили докладването в срок до 31 март. От страна на РИОСВ- Монтана е проверено достоверността на докладваните от операторите данни и впоследствие са потвърдени в регистъра до 31 май.

От всички оператори с издадено комплексно разрешително в нормативно определения срок са представени годишни доклади за изпълнение на дейностите, за които е предоставено комплексното разрешително. Отстранили са неточностите и пропуските, които са установени от страна на Инспекцията при проверка по документи и на място въз основа на прегледа на представения доклад. Окончателните доклади, комплектовани със становището на РИОСВ- Монтана са представени в ИАОС.

За периода е издадено на оператора "ЕМКО" ЕООД, гр. Монтана ново комплексно разрешително за експлоатацията на Инсталация за повърхностна обработка на метали „Участък фосфатиране“ в Обособено производство гр. Монтана. Изменено е комплексното разрешително, издадено на оператора „Денирвел“ ООД, гр. София за експлоатацията на Цех за производство на цинк от цинкова пепел гр. Монтана, поради промяна на оператора -"Ви Вас Цинк"ООД, гр. Монтана.

При извършване на контролната дейност през 2017 г. на територията, контролирана от РИОСВ - Монтана не са констатирани инсталации попадащи в категориите промишлени дейности на приложение № 4 на ЗООС и работещи без издадени КР.

Екологична отговорност и отстраняване на минали екологични щети

На територията контролирана от РИОСВ – Монтана за отчетния период няма случаи, които са класифицирани като непосредствена заплаха за екологични щети и случаи на причинени екологични щети. Не са установени щети върху защитени видове и природни местообитания; води и водни тела; почви. През периода не са постъпвали искания от физически или юридически лица (по смисъла на чл. 47, ал. 1 на ЗОПОЕЩ) за започване на процедура от компетентния орган за определяне и прилагане на оздравителни мерки.

По Закона за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети през 2017 г. са извършени 51 броя планови проверки на 51 обекта. Изпълнението на плана за контролна дейност по този показател е 100%. Проверките са осъществени в рамките на плановите комплексни проверки, включващи и проверки на оператори с издадени КР. Не са извършвани извънредни проверки.

Дадени са 12 броя предписания на оператори не представили собствена оценка за възможни случаи на непосредствена заплаха, за екологични щети и на случай на причинени екологични щети, съгласно приложение № 1 на Наредба № 1 от 29.10.2008 г. Предписанията са изпълнени в указания срок.

РИОСВ – Монтана няма съставени АУАН и издадени наказателни постановления за налагане на санкции по ЗОПОЕЩ.

Продължава тенденцията операторите да планират финансови средства от наличните капитали на дружествата за изпълнение на мерки по ЗОПОЕЩ. През 2017 г. не са представяни нови и няма осъществявани програми за изпълнение на отстраняване на минали екологични щети

4. ИНФОРМАЦИЯ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ЗА АКТИВНО ФОРМИРАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНО ПОВЕДЕНИЕ ЗА ГРИЖА КЪМ ОКОЛНАТА СРЕДА

През 2017 г. в РИОСВ – Монтана по Закона за достъп до обществена информация са постъпили – 16 броя заявления, от тях: издадени решения – 9 броя, 7 броя уведомителни писма, откази – няма, обжалвания на откази – няма.

През 2017 г. са осъществени следните информационни кампании за повишаване на екологичното съзнание и култура:

Световен ден на влажните зони – 2 февруари

Световния ден на влажните зони – 2 февруари бе отбелязан в Информационния център на РИОСВ – Монтана с две презентации от експерти на РИОСВ – Монтана пред ученици от екоklub от Второ СУ „Никола Йонков Вапцаров“, гр. Монтана.

Проведен е открит урок пред ученици от Гимназия с преподаване на чужди езици „Петър Богдан“ в гр. Монтана посветен на резултатите от 41-вото Среднозимно преброяване на водолюбивы птици в района на яз.“Огоста“ край гр. Монтана. Проведено бе и практическо наблюдение на водоплаващи, мигриращи птици в района на язовира от учениците.

Световен ден на водата - 22 март

Световния ден на водата - 22 март бе отбелязан с посещение на Градска пречиствателна станция за отпадъчни води - Монтана от ученици от Профилирана гимназия с преподаване на чужди езици „Петър Богдан“, гр. Монтана. Учениците се запознаха с работата на обекта и технологията на

По повод Деня на водата – 22 март експерти от РИОСВ – Монтана, съвместно с Регионална лаборатория – Монтана и ученици от Профилирана гимназия с преподаване на чужди езици “Петър Богдан“, гр. Монтана участваха в пробо-набиране на водни проби от пункт за мониторинг „Река Огоста след язовир ”Огоста“ в землището на гр. Монтана. На мястото на вземане на пробите се извърши демонстрационно пробонабиране, консервиране и полеви измервания на показателите: температура, активна реакция - рН, разтворен кислород и електропроводимост.

След пробонабирането учениците посетиха и Регионална лаборатория – Монтана, където се извърши физико-химичен анализ на съдържанието на магнезий, калций и обща твърдост на водата.

Ден на Земята - 22 април

По повод Деня на Земята - 22 април експерти от РИОСВ – Монтана засадиха фиданки, съвместно с ученици от Природо-математическа гимназия „Св. Климент Охридски“, гр. Монтана извършиха залесяване с 35 броя фиданки от дъб на терен в близост до обходния път на гр. Монтана – Е79. Участниците в събитието получиха тениски с логото „РИОСВ – Монтана.“

Учениците от Трето Основно училище „Д-р Петър Берон“, гр. Монтана проведоха конкурс за най-интересна презентация „Ако бях планетата Земя...“; изработиха брошура за климата; изработиха 3D модели на дърво и земното кълбо; посетиха Пречиствателна станция за отпадъчни води, гр. Монтана. За проведените инициативи учениците получиха книга „Зелени разкази“.

5 юни – Световен ден на околната среда

По повод 5 юни – Световен ден на околната среда РИОСВ – Монтана организира ежегодния конкурс на тема „Най-зелен двор“ между училища, детски градини и социални заведения на територията на област Монтана и област Видин. На победителите в конкурса бяха връчени грамоти и предметни награди.

РИОСВ – Монтана координира провеждането на инициативи по повод 29 юни – Деня на река Дунав в община Лом и община Видин. В община Лом се проведе почистване на брега на река Дунав, състезание по спортен риболов и фотоизложба. В община Видин - конкурс за рисунки и изработване на послания „Какво е Дунав за мен“, представяне на документален филм за влажните и защитени зони от Натура 2000 по поречието на Дунав от Видин до Оряхово.

6. АДМИНИСТРАТИВНО-НАКАЗАТЕЛНА ОТГОВОРНОСТ И ПРИНУДИТЕЛНИ АДМИНИСТРАТИВНИ МЕРКИ.

През 2017 г. са съставени 25 акта за установени административни нарушения. Издадени са 23 броя наказателни постановления (НП) на обща стойност 30 500 лв., от които 18 броя НП са за налагане глоби на стойност 19 400 лв. и с 5 броя НП са наложени имуществени санкции на обща стойност 11 100 лв. Две от имуществените санкции са наложени по реда на Закона за водите (ЗВ), две по реда на Закона за управление на отпадъците (ЗУО) и една по Закона за биологичното разнообразие (ЗБР). Наложените през 2017 г. глоби са по реда на: ЗУО – 11 броя на стойност 18 600 лв.; ЗБР – 2 броя на стойност 200 лв.; Закона за лечебните растения (ЗЛР) – 5 броя на стойност 600 лв. Събраните през 2017 г. суми от наложени глоби и имуществени санкции са 9300 лв. Предадени са за събиране от НАП преписки по 8 броя наказателни постановления, от които: 1 брой по Закона за опазване на околната среда (ЗООС) на стойност 5000 лв.; 2 броя по ЗУО на стойност 4400 лв. и 5 броя по реда на ЗЛР на стойност 600 лв.

От обжалваните през 2016 г., но приключили през 2017 г., и от обжалваните през 2017 г. НП за налагане на глоби, са влезли в сила/потвърдени: 2 броя на стойност 4400 лв., 2 броя НП на стойност 2500 лв. са отменени и 10 броя НП на стойност 15 600 лв. са в съдебна процедура. По отношение на обжалваните с НП имуществени санкции, са влезли в сила 2 броя НП на стойност 4000 лв. и 1 брой НП на стойност 1400 лв. е в съдебна процедура.

В сравнение със съставените 24 броя акта за установяване на административни нарушения през 2016 г. се увеличава броят на установените нарушения и през 2017 г. са съставени 25 броя акта. 4 броя от административнонаказателните преписки са приключени с отправяне на писмено предупреждение по чл. 28 от Закона за административните нарушения и наказания (ЗАНН), тъй като е прието, че извършените нарушения са маловажни. В сравнение с 2016 г. има намаляване на броя на наложените глоби и имуществени санкции – 23 броя през 2017 г. спрямо 24 броя за 2016 г. Общата сума на наложените през 2017 г. с НП глоби и санкции е 30 500 лв., което е намаление спрямо тези наложени през 2016 г. – 45 900 лв. Наблюдава се през 2017 г. увеличаване на обжалваните НП за наложени глоби и имуществени санкции спрямо тези през 2016 г., но през 2017 г. са потвърдени общо 4 броя глоби и имуществени санкции и отменени 2 броя.

През 2017 г. наложените, променени и възобновени санкции за замърсяване на повърхностен воден обект или замърсяване на атмосферния въздух са, както следва:

Наложени санкции с Наказателно постановление на Директора на РИОСВ – Монтана за замърсяване на повърхностен воден обект, приемник на отпадъчни води, чрез превишаване на ИЕО, разписани в разрешителните за ползване на воден обект за заустване - 7 броя на 7 броя обекта (2016 г. – по води 9 броя на 7 обекта):

- ✓ „Компас” ЕООД, с. Комарево - текуща санкция на стойност 29,48 лв., наложена въз основа на резултати от контролен мониторинг на отпадъчните води;
- ✓ СД „Лаф – Велизаров и Сие” - текуща санкция на стойност 20,89 лв., наложена въз основа на резултати от контролен мониторинг на отпадъчните води;
- ✓ „Еко Милк Видин” ЕАД, с. Кошава, общ. Видин - текуща санкция на стойност 158,31 лв., наложена въз основа на резултати от контролен мониторинг на отпадъчните води;
- ✓ „Кнауф България” ЕООД, гр. Видин - текуща санкция на стойност 1 626,79 лв., наложена въз основа на резултати от контролен мониторинг на отпадъчните води;
- ✓ „Берг Монтана Фитинги” ЕАД, гр. Монтана - текуща санкция на стойност 114,70 лв., наложена въз основа на резултати от контролен мониторинг на отпадъчните води;
- ✓ „Аркус“ АД, гр. Лясковец, ОП – Лом -текуща санкция на стойност 9,69 лв., наложена въз основа на резултати от контролен мониторинг на отпадъчни води;

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2017 г.

- ✓ „Бетон Монтана“ ЕООД, гр. Монтана, ТМСИ, с. Боровци - текуща санкция на стойност 748,93 лв., наложена въз основа на представени резултати от собствен мониторинг на отпадъчните води.

Намалени санкции със Заповед на Директора на РИОСВ – Монтана по реда на чл. 69б от ЗООС във връзка с установено намаляване увреждането/неспазването на определените ИЕО И НДЕ – **2 броя на 2 обекта** (2016 г. – само по води 2 броя на 2 обекта):

- „Кнауф България“ ЕООД, гр. Видин - намалена текуща санкция от 1 626,79 лв. на стойност 591,73 лв. въз основа на резултати от контролен мониторинг на отпадъчни води;
- „Випом“ АД, гр. Видин – намалена текуща санкция на стойност 4,83 лв., поради намаление превишенията на НДЕ по показател „прах“ в отпадъчните газове.

Отменени санкции със Заповед на директора на РИОСВ – Монтана по реда на чл. 69б от ЗООС – **9 броя на 9 обекта** (2016 г. – по води 12 броя на 9 обекта и по въздух 1 брой), от които 8 броя са въз основа прекратяване на замърсяването/неспазването на определените ИЕО и НДЕ и 1 брой заповед за отмяна, поради установено увеличаване на замърсяването/неспазването ИЕО, като впоследствие е наложена нова текуща санкция:

- „Еко Милк Видин“ ЕАД, с. Кошава - отменена текуща санкция на стойност 158,31 лв. въз основа на представени резултати от собствен мониторинг на отпадъчни води;
- „Компас“ ЕООД, с. Комарево -отменена текуща санкция на стойност 29,48 лв. въз основа на представени резултати от собствен мониторинг на отпадъчни води;
- СД „Лаф – Велизаров и Сие“, гр. Белградчик - отменена текуща санкция на стойност 20,89 лв. въз основа на представени резултати от собствен мониторинг на отпадъчни води;
- „Кнауф България“ ЕООД, гр. София - отменена текуща санкция от 228,99 лв. въз основа на представени резултати от собствен мониторинг на отпадъчни води;
- „Бетон Монтана“ ЕООД, гр. Монтана, ТМСИ, с. Боровци - отменена текуща санкция на стойност 748,93 лв. въз основа на представени резултати от собствен мониторинг на отпадъчни води ;
- „Берг Монтана Фитинги“ ЕАД, гр. Монтана - отменена текуща санкция на стойност 114,70 лв. въз основа на представени резултати от собствен мониторинг на отпадъчни води;
- „Аркус“ АД, гр. Лясковец, ОП – Лом - отменена текуща санкция на стойност 9,69 лв. въз основа на представени резултати от собствен мониторинг на отпадъчни води;
- „Фаустина груп“ ЕООД, гр. София – отменена текуща санкция в размер на 28,73 лв. въз основа на резултати от собствен мониторинг на емисиите на отпадъчни газове, обективирани в доклад;
- „Ирели“ ООД, гр. Пазарджик – отменена текуща санкция в размер на 86,97 лв. въз основа на резултати от собствен мониторинг на емисиите на отпадъчни газове, обективирани в доклад;

Спрени и възобновени санкции със Заповед на директора на РИОСВ – Монтана по реда на чл. 69в от ЗООС:

- „БКС Бъдинстрой“ АД, гр. Видин – възобновена временно спряната текуща санкция на стойност 146,29 лв., наложена за превишение на НДЕ по показател „прах“, поради възобновяване дейността на Асфалтова база „Катюша“ гр. Видин

Прекратена санкция със Заповед на Директора на РИОСВ – Монтана, поради преустановена дейност на територията на Обогастителна фабрика, гр. Чипровци и рекултивация

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2017 г.

на хвостохранилището, източник на замърсяването на околната среда над допустимите норми и/или неспазването на определените емисионни норми и ограничения:

- ✚ „България Флуорит” ЕООД, гр. София, - прекратена текуща санкция от 615,91 лв., наложена за превишение на ИЕО в отпадъчните води.

През 2017 г. са наложени с наказателни постановления по реда на чл. 69, ал. 1 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) 7 броя текущи санкции на обща стойност 2 708,79 лв. Издадена е една заповед за намаляване на текуща санкция по реда на чл. 69б от ЗООС във връзка с установено намаляване неспазването на ИЕО в отпадъчните води, зауствани във водине обект. За отмяна на наложени санкции по реда на чл. 69б от ЗООС са издадени 9 броя заповеди. По реда на чл. 69в от ЗООС е издадена една заповед за възобновяване на спряна текуща санкция при временно спиране на дейността на обекта, формиращ замърсяването. Получените суми от наложените санкции са на стойност 12 403,18 лв. Отменени санкции със Заповед на директора на РИОСВ – Монтана по реда на чл. 69б от ЗООС – 9 броя, от които 8 броя са въз основа прекратяване на замърсяването/неспазването на определените ИЕО и НДЕ и 1 брой заповед за отмяна, поради установено увеличаване на замърсяването/неспазването на емисионните норми и ограничения. Допуснатите превишения на ИЕО по показатели, разписани в разрешителните за заустване, са вследствие неефективна работа и нередовно почистване на локалните пречиствателни съоръжения, за което операторите на обектите трябва да прилагат по-адекватни мерки за поддържане на пречиствателните съоръжения в техническа и експлоатационна изправност и да осигуряват непрекъснато нормалната им експлоатация с цел ограничаване превишението на емисионните норми и ограничения. Осъществената през 2017 г. санкционна дейност е въз основа на проведен контролен мониторинг от страна на РИОСВ - Монтана с резултати от него, както и от проведен собствен мониторинг от операторите с представени резултати от тях в РИОСВ - Монтана.

Наблюдава се намаляване през 2017 г. на броя на наложените санкции - 7 спрямо 10 за 2016 г., както и на общата стойност на наложените през 2017 санкции – 2708,79 лв. спрямо общата стойност 5 159,96 лв. през 2016 г. По-малък е броя на намалените санкции през 2017 г. – 1брой спрямо 2 броя за 2016 г. Отменените през 2017 г. санкции са 9 броя, от които една е свързана с увеличаване на превишенията с последващо налагане на нова санкция, а през 2016 г. са отменени 13 санкции, от които 12 броя са въз основа прекратяване на неспазването на определените ИЕО и 1 брой, поради установено увеличаване на замърсяването/неспазването на емисионните норми и ограничения.

III. ПРОЕКТИ/ОБЕКТИ С ЕКОЛОГИЧНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ.

Наименование на проекта	Кратка характеристика	Източници на финансиране	Стойност на проекта	Етап на изпълнение
1	2	3	4	5
"Реконструкция на вътрешна водопроводна мрежа с. Громшин, общ. Бойчиновци	Изградена на вътрешна водопроводна мрежа с. Громшин	ПУДООС	296 373,31 лв.	завършен

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2017 г.

"Реконструкция на вътрешна водопроводна мрежа с.Мадан, общ. Бойчиновци	Изградена на вътрешна водопроводна мрежа с. Мадан	ПУДООС	316 889,19 лв.	завършен
Второ средно училище „Никола Йонков Вапцаров“ – гр. Монтана	„Обичам природата и аз участвам“ – гр. Монтана	ПУДООС	4 840,61 лв.	завършен
Гимназия с преподаване на чужди езици „Йордан Радичков“ – гр. Видин	„Зелено училище в прегръдката на природата“	ПУДООС	4 989,90 лв.	завършен
Първо основно училище „Никола Йонков Вапцаров“ - гр. Берковица	„Озеленяване, облагородяване и изграждане на съоръжения в І ОУ „Никола Йонков Вапцаров“, гр. Берковица“	ПУДООС	4 997,50 лв.	завършен
Основно училище „Васил Левски“ към община Бойница	„Здрави и силни на открито“	ПУДООС	5 000,00 лв.	завършен
Професионална гимназия по Производствени технологии – гр. Лом за изпълнение на проект	„Учим и спортуваме в цветен свят“	ПУДООС	4 999,29 лв.	завършен
Начално училище „Васил Левски“ - гр. Вършец	„Обичам природата - и аз участвам“	ПУДООС	4 923,60 лв.	завършен
Професионална гимназия по строителство, архитектура и геодезия „Проф. арх. Ст. Стефанов“, гр. Монтана	„Обичам природата - и аз участвам“	ПУДООС	5 000,00 лв.	завършен

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2017 г.

Първо основно училище „Васил Левски“ - гр. Вълчедръм за изпълнение на проект	„Обичам природата - и аз участвам“	ПУДООС	4 919,00 лв.	завършен
Помощно училище „Д-р Петър Берон“ - гр. Видин за изпълнение на проект	„Сензорна градина“ „С моята зелена градина мога повече“	ПУДООС	4 578,00 лв.	завършен
СУ „Петко Рачов Славейков“ гр. Видин	„Бъдеще за природата – бъдеще за нас“	ПУДООС	4 621,00 лв.	завършен
Детска градина „Здравец“ – с. Чупрене, общ. Чупрене, обл. Видин	„Беседка за най-малките“	ПУДООС	4 997,00 лв.	завършен
Детска градина „Снежанка“ – с. Гара Орешец, общ. Димово, обл. Видин	„Подновяване на зона за игра и отдых в двора на детска градина „Снежанка“, с. Гара Орешец, общ. Димово“	ПУДООС	4 996,60 лв.	завършен
Детска градина „Слънчева дъга“ – с. Медковец, общ. Медковец, обл. Монтана за изпълнение на проект	„Детство мое – новият ни кът за игра в двора“	ПУДООС	4 995,49 лв.	завършен
Детска градина „Вълшебен свят“ – с. Владимирово, общ. Бойчиновци, обл. Монтана за изпълнение на проект	„Почистване, озеленяване и създаване на кът за игри и отдых в района на ДГ „Вълшебен свят“, с. Владимирово, общ. Бойчиновци“	ПУДООС	4 074,72 лв.	завършен

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2017 г.

Детска градина „Васил Левски“, с. Бързия, общ. Берковица“	„Почистване, облагородяване, обособяване на класна стая на открито и монтиране на комбинирани съоръжения в ДГ „Васил Левски“	ПУДООС	5000 лв	завършен
община Берковица	„Повишаване на екологичната култура в община Берковица чрез почистване, облагородяване на зелени площи и реконструкция на детска площадка, находяща се в ПИ 03928.511.542 по плана на гр. Берковица“	ПУДООС	9 999,60 лв.	завършен
Кметство Бистрилица, общ. Берковица за изпълнение на проект	„Почистване и облагородяване на парк в с. Бистрилица чрез поставяне на пейки и кошчета за разделно събиране на отпадъци и озеленяване“	ПУДООС	9 849,00 лв.	завършен
Кметство Боровци, общ. Берковица за изпълнение на проект	„Обичам природата – и аз участвам“	ПУДООС	9 964,80 лв.	завършен
Кметство Ботево, общ. Видин за изпълнение на проект	„Почистване и обособяване на кът за почивка в с. Ботево, общ. Видин“	ПУДООС	9 995,00 лв.	завършен
Кметство Дреновец, общ. Ружинци	„Спорт на открито“	ПУДООС	9 610,00 лв.	завършен
Община Якимово	„Обичам природата и аз участвам“	ПУДООС	9 690,00 лв.	завършен

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2017 г.

Община Медковец	„Почистване и изграждане на зона за отдих и спорт на открито в с. Медковец“	ПУДООС	9 999,86 лв.	завършен
Кметство Тополовец, община Кула	„Изграждане на детска площадка в с. Тополовец“	ПУДООС	9 766,58 лв.	завършен
Кметство Цар Петрово, община Кула	„Обновяване на парк и изграждане на кът за отдих в с. Цар Петрово“	ПУДООС	9 938,40 лв.	завършен
Община Грамада	„Зона за отдих и игри в гр. Грамада“	ПУДООС	9 037,96 лв.	завършен
Община Грамада	„Зона за отдих в с. Милчина лъка, общ. Грамада“	ПУДООС	7 392,00 лв.	завършен
Кметство Плакудер, общ. Видин за изпълнение на проект	„Зона за отдих в с. Плакудер, общ. Видин“	ПУДООС	9 945,20 лв.	завършен
Община Бойница	„Зона за отдих в с. Раброво“	ПУДООС	9 790,92 лв.	завършен
Кметство Расово, общ. Медковец за изпълнение на проект	„Облагородяване на озеленените площи, превръщането им в зони за отдих и изграждане на детска площадка в централната част на с. Расово“	ПУДООС	9 832,20 лв.	завършен
Кметство Разград, общ. Вълчедръм	„Изграждане на място за отдих с. Разград“	ПУДООС	6 824,40 лв.	завършен
Община Ружинци	„Кът за отдих пред кметство Дреновец“	ПУДООС	9 926,00 лв.	завършен
Кметство Сливовик, общ. Медковец	„Обичам природата и аз участвам“	ПУДООС	9 999,33 лв.	завършен
Кметство Сталийска махала, общ. Лом	„Създаване на зона за спорт и отдих в с. Сталийска махала“	ПУДООС	9 980,40 лв.	завършен

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2017 г.

Община Видин	„Кът за спорт и забавления „Лебед“ – гр. Видин“	ПУДООС	9 398,80 лв.	завършен
община Георги Дамяново	"Изграждане на място за отдих в с. Каменна Рикса"	ПУДООС	9 278,40 лв.	завършен
община Вършец	"Селата Драганица и Горно Озирово, община Вършец - заедно в "Зелена инициатива"	ПУДООС	9 985,00 лв.	завършен
Кметство Крива бара, общ. Брусарци	"Почитване, озеленяване и изграждане на фитнес площадка на открито в парка на с. Крива бара, общ. Брусарци, обл. Монтана"	ПУДООС	10 000 лв.	завършен
Кметство Крапчене, общ. Монтана	"Почитване, озеленяване и изграждане на фитнес площадка на открито в парка на с. Крапчене, общ. Монтана"	ПУДООС	10 000 лв.	завършен
Профилирана гимназия "Найден Геров", гр. Лом	"Интерактивното обучение - средство за запознаване на ломските деца с микро и макросвета и повишаване на екологичната култура"	ПУДООС	4 835,23 лв.	завършен
Детска градина „Синчец“ гр. Видин	„Обичам природата и аз участвам“	ПУДООС	4 963 лв.	завършен
Детска градина „Славейче“ гр. Видин	"Прегърни дървото"	ПУДООС	5 000 лв.	завършен
Детска градина „Звънче“ гр. Лом	"Чиста и красива детска градина"	ПУДООС	5 000 лв.	завършен
Детска градина№ 1 "Снежанка“ гр. Лом	"Зелен двор - здрави деца"	ПУДООС	4 410 лв.	завършен

През 2017 г. на територията, контролирана от РИОСВ – Монтана в област Видин и област Монтана са реализирани 43 броя проекти в кампанията за „Чиста околна среда”, финансирани от

ПУДООС на обща стойност – 297 957,21 лв. Двадесет проекта са реализирани от училища и детски градини и 23 проекта от общини и кметства.

През 2017 г. са реализирани проект "Реконструкция на вътрешна водопроводна мрежа с. Громшин, общ. Бойчиновци" на стойност 296 373,31 лв. и проект "Реконструкция на вътрешна водопроводна мрежа с. Мадан, общ. Бойчиновци на стойност 316 889,19 лв., финансирани от ПУДООС.

С реализацията на проектите е постигнато подобряване качеството на питейната вода и намаляване на загубите.

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Направление „Опазване чистотата на атмосферния въздух и вредни физични фактори

Годишният график за контролни проверки на обектите, източници на замърсяване на атмосферния въздух, е изпълнен в пълен обем.

През 2017-та година поради промяна в адреса на една инсталация е издадено удостоверение за регистрация и е вписана съгласно чл. 30л от Закона за чистотата на атмосферния въздух в Регистъра на инсталациите, извършващи дейности по приложение № 1 от Наредба № 7 от 2003 г. за норми за допустими емисии на летливи органични съединения, изпускани в околната среда, главно в атмосферния въздух, в резултат на употребата на разтворители в определени инсталации, независимо от консумацията на разтворител, с изключение на инсталациите по чл. 117 от Закона за опазване на околната среда. Представените в законоустановения от операторите на инсталации планове за управление на разтворителите, задължени по горепосочената наредба, са утвърдени без забележки.

Осъществен е предвиденият през годината контрол на ползватели на озоноразрушаващи вещества и/или флуорсъдържащи парникови газове и оператори на инсталации и оборудване, съдържащи такива, във връзка с изпълнение на задълженията им по Наредба № 1 от 17.02.2017 г. за реда и начина за обучение и издаване на документи за правоспособност на лица, извършващи дейности с оборудване, съдържащо флуорсъдържащи парникови газове, както и за документира-нето и отчитането на емисиите на флуорсъдържащи парникови газове, с която се определят мерките по прилагане на Регламент (ЕС) № 517/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 година за флуорсъдържащите парникови газове и за отмяна на Регламент(ЕО) №842/2006 и Наредбата за установяване на мерки по прилагане на Регламент (ЕО) № 1005/2009 относно вещества, които нарушават озоновия слой.

Изпълнен е годишния план за проверки на бензиностанциите за спазване на изискванията на Глава пета от Наредба № 16 (ДВ, бр. 75/1999 г.) за ограничаване емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини за наличие на системи за улавяне на бензиновите пари и проверка на ефективността им.

Направление „Опазване на водите”

Директни зауствания на непречистени отпадъчни води във водоприемниците, поради липсата на ПСОВ, както в крайдунавските градове Видин и Лом, така и в по-малките населени места като Берковица, Кула и Белоградчик. На територията, контролирана от РИОСВ – Монтана са изградени и функционират само 5 на брой ПСОВ – на гр. Монтана, на гр. Вършец и на селата Расово, Раковица и Копиловци. Налице е забавяне реализацията на инвестиционните намерения за изграждане на селищни пречиствателни станции за отпадъчни води с цел преустановяване заустването на непречистени отпадъчни води от канализационните мрежи на населените места.

 За обектите, заустващи във воден обект с издадени разрешителни за заустване, на които през отчетната година са наложени санкции за замърсяване на воден обект по реда на чл. 69, ал. 1 от Закона за опазване на околната среда, е налице необходимостта от реконструкция или модернизация на съществуващите локални пречиствателни съоръжения за отпадъчни води с цел подобряване тяхната ефективност и постигане на заложените норми.

 През 2017 г. се отчита намаление на броят на наложените нови текущи имуществени санкции по реда на чл.69, ал. 1 от ЗООС спрямо тези, наложени през 2016 г. вследствие на постоянният контрол, осъществяван от страна на РИОСВ – Монтана върху обектите, формиращи отпадъчни води и заустващи във водни обекти.

 В резултат на извършвания през 2017 г. от страна на операторите на обектите с издадени разрешителни за заустване регулярен контрол върху състоянието на пречиствателните съоръжения за отпадъчни води и тяхното поддържане в техническа и експлоатационна изправност и осигуряване непрекъснато на нормалната им експлоатация с цел недопускане/преустановяване/намаляване превишаването на емисионните норми и ограничения се наблюдава запазване доброто състояние на повърхностните водни обекти, приемници на отпадъчни води.

 Добра съвместна работа с представители на БДДР – Плевен във връзка с изпълнение на Заповед №РД-651/29.09.2015 г. на министъра на ОСВ, с която са утвърдени Указания за координация и комуникация между РИОСВ и БД за съвместни действия при извършване на проверка във връзка с регистрирани жалби и сигнали за замърсяване на воден обект.

 Добра съвместна работа с РЛ - Монтана към ИАОС – София, както по отношение изпълнение на мониторинга на отпадъчните води, формирани от обекти и заустващи в повърхностни водни обекти, включени в утвърдения със Заповед №РД-733/15.12.2016 г. на МОСВ списък, така и във връзка с извършено пробонабиране по постъпили сигнали за замърсяване на водни обекти.

Направление „Управление на отпадъците и опазване на почвите”

 На територията на РИОСВ – Монтана не се експлоатират депа, неотговарящи на изискванията на Наредба №6/2013 г. за условията и експлоатацията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.

 Оптимизирана е работата на сепариращата инсталация, в която постъпват смесените битови отпадъци, събрани от територията на област Монтана и община Криводол от област Враца. Повишени са количествата на отделените рециклируеми фракции от пластмаса, хартия и стъкло, които се предават за оползотворяване на фирми притежаващи необходимите документи по ЗУО въз основа на сключени писмени договори.

 Община Монтана е на последен етап от изграждане на площадка по чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата.

 Общините с население по-голямо от 10 000 жители имат сключени договори с лица, притежаващи необходимото разрешително за дейности с отпадъци, издадено по реда на чл. 67 от ЗУО за площадки ситуирани на територията на съответните населени места за осигуряване на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата.

 В търговските вериги, производствени и административни сгради е въведено разделно събиране на отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси и метали в изпълнение на изискв

На интернет страницата на РИОСВ – Монтана своевременно се публикува информация свързана с управление на отпадъците.

 Не е извършена техническа и биологична рекултивация на депа с преустановена експлоатация със Заповеди на директора на РИОСВ - Монтана, които не отговарят на нормативните изисквания.

 В общини с население под 5 000 жители не е въведено разделно събиране на отпадъци от опаковки, поради отказ от страна на ООП.

Направление „Биологично разнообразие, защитени територии и зони”

 Слаби страни: в контролната дейност на направлението през отчетната 2017 г. не са допускани, като съществуват все още неразрешени проблеми, описани в отчета за 2016 г., а именно :

 затруднения при прилагане на санкции за нарушения, констатирани в границите на защитените зони по Natura 2000, предложени по Директива 92/43/ЕИО за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна. Същите са породени от липсата на заповеди за обявяване, в които ясно да са разписани забранителните режими във всяка зона, поради което при жалби и сигнали трудно се доказват нарушенията в тях;

 затруднения при транспортиране на ранени екземпляри от защитени животински видове до Спасителния център за диви животни – гр. Стара Загора. Транспортирането на диви животни с автобусните превози, отделяне на средства за храна и лечение им не е законово регламентирано;

 Затруднения по прилагане на контрол в защитените територии и защитените зони, където собствеността е преобладаващо частна.

 Професионален опит и много добро познаване на екологичното законодателството: Закона за опазване на околната среда, Закона за биологичното разнообразие, Закона за лечебните растения, Закона за защитените територии, Закона за генномодифицираните организми, Закона за защита на животните, Закона за горите и подзаконовите нормативни разпоредби към тях;

 Стриктно осъществяване на експертната дейност и компетентност по прилагане на превантивен, текущ и последващ контрол при изпълнение на задълженията, произтичащи от природозащитното законодателство – работи се на принципа на взаимозаменяемост при недопускане на пропуски в работата;

 Ефективна работа в екип – всички преписки се обработват в срок, благодарение на ефективна работа в екип и добра координация между експертите в направление „БРЗТЗ”. Дават се консултации на физически и юридически лица, като заявители по провежданите процедури на екологичното законодателство;

 Добра комуникация с останалите направления в РИОСВ, както и с дирекции “НСЗП”, „ОПОС“ и ИАОС към МОСВ.

Направление „ОВОС и екологична оценка”

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2017 г.

- Ефективност, в резултат от по-доброто планиране и подобрена предварителна подготовка на експертите.
- Добра координация в работата на експертите в направлението при извършването на планираните проверки.
- Извършване на документални проверки, касаещи правно действие на издадени решения по ОВОС (чл. 99, ал. 11 /предишна ал. 8/ от ЗООС), решения за преценяване на необходимостта от ОВОС (чл. 93, ал. 8 /предишна ал. 7/ от ЗООС) и решения за преценяване на необходимостта от извършване на ЕО (чл. 88, ал. 6 /предишна ал. 4/ от ЗООС), чрез изготвяне на писма до възложителите, което спестява времеви, кадрови и финансов ресурс.
- Изпълнението на част от проверките е затруднено поради фактът, че в направление ЕО и ОВОС постъпват голям брой преписки, които следва да бъдат обработени в нормативно определените срокове.
- При проверките за правно действие, трудно се откриват възложителите след 5-6 години. Често се среща промяна на адреса на възложителите, без да се уведоми за това компетентния орган.
- Голяма част от извънплановата контролна дейност не е свързана с провеждане на процедурите по реда на глава шеста от ЗООС. Въвеждането на данни в Публичния регистър на процедурите по ОВОС и ЕО за предходни години, както и отразяването на данните за текущите процедури в регламентираните срокове допълнително затруднява процеса на планиране и изпълнение на контролната дейност.

„Химикали“

- Във връзка със спазване на изискванията в Наредба за реда и начина на съхранение на опасни химични вещества и смеси е осигурена по-добра защита от вредното въздействие на опасните химични вещества и смеси върху околната среда и здравето на хората чрез регламентираното им съхранение.
- Подобрена е значително и работата в екип на комисиите работещи по чл. 157 от ЗООС сформирани от различни институции на територията на 2 области. Това доведе до намаляване на времето, необходимо за извършване на проверките на предприятията с висок и нисък рисков потенциал.
- През 2017г. не са установени производители, вносители, износители и фирми употребяващи вещества от Приложения XIV и XVII на Регламент REACH, както и устойчиви органични замърсители по реда на Регламент (ЕО) 850/2004- POPs
През 2017 г. не са констатирани аварии, водещи до замърсяване на компоненти на околната среда с опасни химични вещества